

“जातको आधारमा आरक्षण होइन, वर्गको आधारमा हुनुपर्छ।”

ललितपुर महानगरपालिका
३ नं. वडा कार्यालय

पुल्चोक, ललितपुर, ३ नं. प्रदेश, नेपाल

संकलित सूचनामूलक पुस्तिका - २०७५

मेरो वडा हामी सबैको वडा नं. ३

जनता नेताको घरमा होइन, जनताको घरमा नेता

ललितपुर महानगरपालिका
३ नं. वडा कार्यालय
पुल्चोक, ललितपुर
३ नं. प्रदेश, नेपाल

www: lmcityward3.com

email: lmcity.ward3@gmail.com

facebook: ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ३

फोन: ०१-५५२२९८८

आदरणीय वडावासीहरूमा
हार्दिक अभिवादन ।

वडाबाट दिइने सेवा र सुविधालाई छिटो, छरितो, सुलभ र भ्रष्टाचारमुक्त बनाईनुकासाथै सुशासन कायम गर्न सबै वडावासीहरू पनि जागरुक र सचेत हुनु नितान्त आवश्यक पर्दछ । त्यसैको लागि यो सूचनामूलक पुस्तिका प्रकाशन पहिलो प्रयास हो । यसभन्दा अगाडी तपाईंहरूको घरदैलोमा तथ्याङ्क संकलनको सिलसिलामा वडा वडापत्र पुऱ्याउने काम गरिसकेका छौं । यस पुस्तिकाले वडावासीलाई महत्वपूर्ण जानकारी प्राप्त हुनेछ । यसमा समेटिनु पर्ने विषयहरू अपुग भएमा सुझाव दिनुहुन अनुरोध गर्दै के के समेटिनु पर्ने हो ? सो को पृष्ठपोषण प्राप्त हुनेछ, भन्ने आशा गर्दछौं । आगामी दिनमा थप सूचनामूलक जानकारीसाथ पुनः प्रस्तुत गर्ने मौका दिनुहुनेछ, भन्ने पूर्ण विश्वास गर्दछौं । सोको लागि हाम्रो वेभसाईड, फेसबुक हेरी ईमेल मार्फत सुझाव दिन सक्नु हुनेछ । धन्यवाद

श्रीगोपाल महर्जन
वडा अध्यक्ष
तथा
वडा कार्यालय परिवार

“कानून अनुसार गर्नु नै न्याय हो”

ललितपुर महानगरपालिका
३ नं. वडा कार्यालय
पुल्चोक, ललितपुर
३ नं. प्रदेश, नेपाल

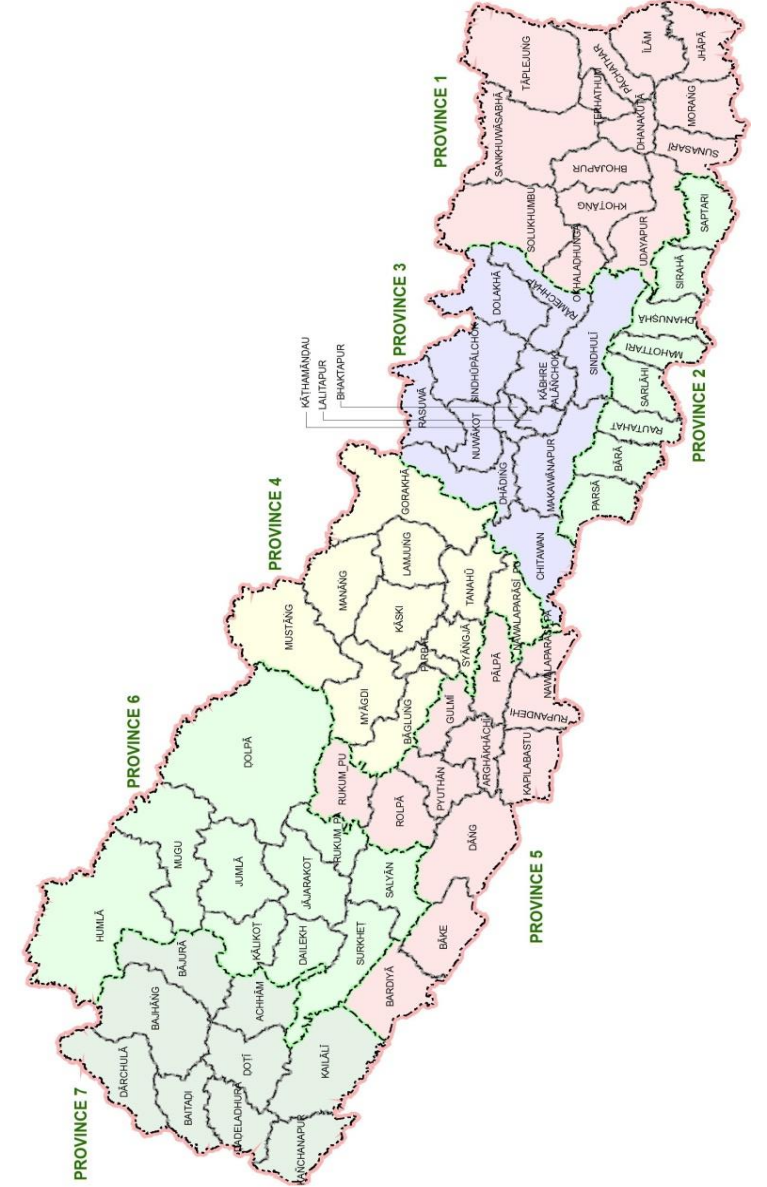
www: lmcityward3.com
email: lmcity.ward3@gmail.com
facebook: ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ३
फोन: ०१-५५२२८१८८

२०७४ साल वैशाख ३१ गतेको स्थानीय निर्वाचनबाट निर्वाचित भएका वडा समितिका पदाधिकारीहरु :

पद	नाम, थर	पार्टी	फोन नं.
वडा अध्यक्ष	श्रीगोपाल महर्जन	नेकपा (एमाले)	९८५१०९२९४८
सदस्य	गणेश कुमार रजक	नेकपा (एमाले)	९८४१३५९१०२
सदस्य	रुपेश थापा	नेकपा (एमाले)	९८४१६९९३४१
महिला सदस्य	मिलन महर्जन	नेकपा (एमाले)	९८४१७२७५०७
दलित महिला सदस्य	रञ्जु तोलाङ्गी	नेकपा (एमाले)	९८०६७४६६९१

वडा अध्यक्ष
३ नं. वडा कार्यालय

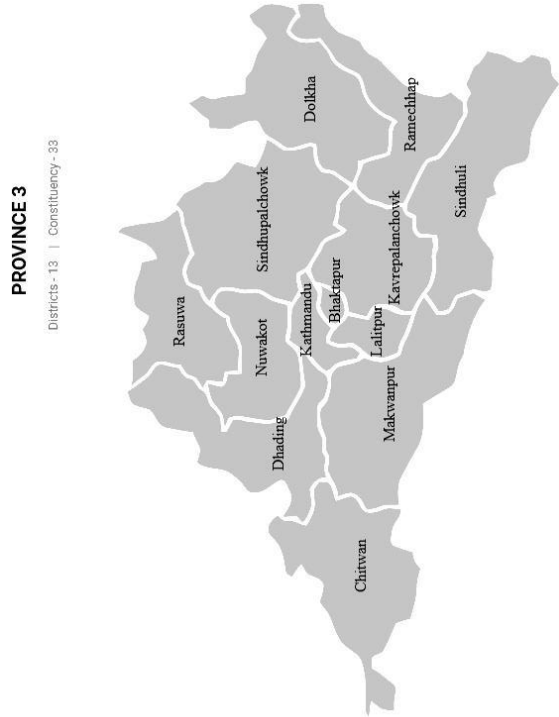
नेपालको नक्सा

“समाज, परिवार र व्यक्तिमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउनु विकास हो ।”

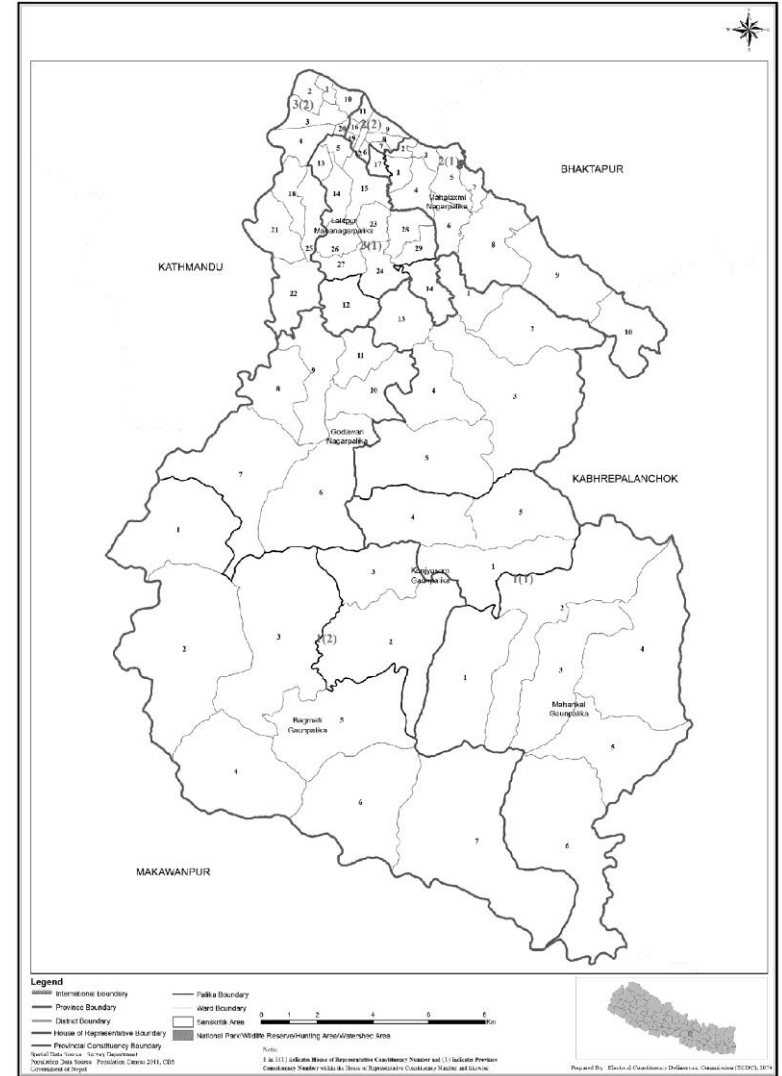
नेपाल रहे नेपाली रहन्छ ।

प्रदेशको नक्सा

जिल्लाको नक्सा

LALITPUR
No. of House of Representative Constituency: 3
No. of Provincial Constituency : 6

“हामी सबैको ईच्छा, अनिवार्य निःशुल्क आधारभूत शिक्षा”

नेपालको संविधान, २०७२ बमोजिम सम्पन्न विभिन्न तहको निर्वाचनको नतिजाबाट प्राप्त राजनीतिक दल/स्वतन्त्र अनुसार निर्वाचित उम्मेदवारको संख्यात्मक विवरण

क्र.सं.	राजनीतिक दलको नाम	स्थानीय तह	प्रदेश सभा		प्रतिनिधि सभा		राष्ट्रिय सभा	जम्मा	प्रतिशत
१	नेपाली काँग्रेस	११४५६	४१	७२	२३	४०	१३	११६४५	३२.४२
२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१४०९९	१६८	७५	८०	४	२७	११४९०	४०.३४
३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	५४४१	७३	३५	३	६१७	१२	५६१४	१५.६३
४	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	२८५	०	३	१	०	०	२८९	०.८
५	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नेपाल	११११	१	६१२	११	६	२	११५८	३.२२
६	नेपाल लोकतान्त्रिक फोरम	४६१	०	०	०	०	०	४६१	१.२८
७	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (प्रजातान्त्रिक)	०	०	१	०	०	०	१	०
८	संघीय समाजवादी फोरम नेपाल	१४३९	२४	१३	१०	६	२	१४९४	४.१
९	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माले)	४	०	०	०	०	०	४	०.०१
१०	राष्ट्रिय जनमोर्चा	१८	६२	२	१	०	०	१९१	०.५३
११	नेपाल मजदुर किसान पार्टी	९९	१	१	१	०	०	१०२	०.२८
१२	अखण्ड नेपाल पार्टी	१	०	०	०	०	०	१	०
१३	नेपाली जनता दल	८१	०	०	०	०	०	८१	०.२३
१४	नयाँ शक्ति पार्टी नेपाल	११०	२	१	१	०	०	११४	०.३२
१५	नेपाल संघीय समाजवादी पार्टी	०	०	१	०	०	०	१	०
१६	३३ दलिय मोर्चा	७	०	०	०	०	०	७	०.०२
१७	विवेकशील साझा पार्टी	०	०	३	०	०	०	३	०.०१
१८	संघीय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मञ्च	०	०	१	०	०	०	१	०
१९	नेपाल सुकुम्बासी पार्टी (लोकतान्त्रिक)	२०	०	०	०	०	०	२०	०.०
२०	युवा नेपाल पार्टी	८	०	०	०	०	०	८	०.०२
२१	स्वतन्त्र	२२३	३	०	१	०	०	२२७	०.६६
२२	जम्मा	३५०४१	३३०	२२०	१६५	११०	५६	३५९२२	

नेपालको संविधान २०७२ को

अनुसूची-४

(धारा ५६ को उपधारा(३) सँग सम्बन्धित)
प्रदेश र सम्बन्धित प्रदेशमा रहने जिल्लाहरू

प्रदेश नं. १	प्रदेश नं. २	प्रदेश नं. ३	प्रदेश नं. ४	प्रदेश नं. ५	प्रदेश नं. ६	प्रदेश नं. ७
ताप्लेजुङ	सप्तरी	दोलखा	गोरखा	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	रुकुम (पश्चिम भाग)	बाजुरा
पाँचथर	सिराहा	रामेछाप	लमजुङ	रुपन्देही	सल्यान	बझाङ
इलाम	धनुषा	सिन्धुली	तनहुँ	कपिलवस्तु	डोल्पा	डोटी
संखुवासभा	महोत्तरी	काभ्रे पलान्चोक	कास्की	पाल्पा	जुम्ला	अछाम
तेह्रथुम	सर्लाही	सिन्धुपाल्चोक	मनाङ	अर्घाखाँची	मुगु	दार्चुला
धनकुटा	रौतहट	रसुवा	मुस्ताङ	गुल्मी	हुम्ला	बैतडी
भोजपुर	बारा	नुवाकोट	पर्वत	रुकुम (पूर्वी भाग)	कालिकोट	डडेल्धुरा
खोटाङ	पर्सा	धादिङ	स्याङ्जा	रोल्पा	जाजरकोट	कञ्चनपुर
सोलुखुम्बु		चितवन	म्याग्दी	प्युठान	दैलेख	कैलाली
ओखलढुंगा		मकवानपुर	बाग्लुङ	दाङ	सुर्खेत	
उदयपुर		भक्तपुर	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	बाँके		
भ्र्पापा		ललितपुर		बर्दिया		
मोरङ		काठमाण्डौं				
सुनसरी						
१४	८	१३	११	१२	१०	९

“स्वस्थ रहनका लागि दैनिक कम्तीमा ३० मिनेट, नियमित व्यायाम गरौं।”

निर्धारित मापदण्डको आधारमा प्रदेश नं. ३ निर्वाचन क्षेत्र कायम भएका
प्रतिनिधि सभा सदस्य
निर्वाचन क्षेत्र र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन क्षेत्रको विवरण

जिल्ला : ललितपुर					
क्र.सं.	जिल्ला	प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं.	प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्रमा स्थानीय तहहरू	प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र नं.	प्रदेश निर्वाचन क्षेत्रमा रहने स्थानीय तहहरू
११	ललितपुर प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र संख्या (३)	१ (एक)	(क) महाकाल न.पा. (ख) बागमती गा.पा. (ग) कोन्ज्योसोम गा.पा. (घ) गोदावरी न.पा. वडा नं. १,२,३,४,५ ६,७,८,९,१०,११,१२	१ (एक)	(क) गोदावरी न.पा., वडा नं. १,२,३,४,५ र १३ (ख) कोन्ज्योसोम गा.पा., वडा नं. १,४ र ५
			२ (दुई)	(क) गोदावरी न.पा., वडा नं. ६,७,८,९, १० र ११ (ख) कोन्ज्योसोम गा.पा., वडा नं. २ र ३ (ग) बागमती गा.पा.	
		२ (दुई)	(क) महालक्ष्मी न.पा. (ख) ललितपुर म.न.पा. वडा नं. ६,७,८, ९,११,१२,१६,१७ र १९	१ (एक)	(क) महालक्ष्मी न.पा. (ख) ललितपुर म.न.पा., वडा नं. १७
				२ (दुई)	(क) ललितपुर म.न.पा., वडा नं. ६,७,८,९, ११,१२,१६ र १९
		३ (तीन)	(क) गोदावरी न.पा., वडा नं. १२ र १४ (ख) ललितपुर म.न.पा., वडा नं. १,२,३,४,५, १०,१३,१४,१५,१८, २०,२१,२२,२३,२४, २५,२६,२७,२८ र २९	१ (एक)	(क) गोदावरी न.पा., वडा नं. १२ र १४ (ख) ललितपुर म.न.पा., वडा नं. ५,१३,१४, १५,२३,२४,२५, २६, २७,२८ र २९
				२ (दुई)	(क) ललितपुर म.न.पा., वडा नं. १,२,३,४, १०,१८,२०,२१,२२ र २५
कुल निर्वाचन क्षेत्र संख्या :		३ (तीन)		६ (छ)	

रोग लाग्नु भन्दा लाग्नु नदिनु बेस् ।

प्रदेशको दलगत प्रतिनिधित्व

राजनीतिक दल	एक	दुई	तीन	चार	पाँच	छ	सात	जम्मा
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	५१	२१	५८	२७	४०	२०	२५	२४२
नेपाली काँग्रेस	२१	१९	२१	१५	१९	६	१२	११३
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी माओवादी केन्द्र	१५	११	२३	१२	२१	१३	१४	१०९
संघीय समाजवादी फोरम	२	२९	०	०	२	०	०	३३
राष्ट्रिय जनता पार्टी	०	२४	०	०	१	०	१	२७
अन्य	४	२	८	६	४	१	१	२६
जम्मा	९३	१०७	११०	६०	८७	४०	५३	५५०
नेकपा(एमाले) र नेकपा माओवादी (प्रतिशत)	७०.९७	२९.९१	७३.६४	६५.००	७०.११	८२.५०	७३.५८	६३.८२

स्थानीय तहहरूको विवरण

प्रदेश संख्या	महानगर पालिका	उप महानगर पालिका	नगर पालिका	गाउँ पालिका	जम्मा स्थानीय तह	जम्मा वडा संख्या	जम्मा जनसंख्या
१	१	२	४	८८	१३७	१,१५७	४५,०१,४४९
२	१	३	७३	६५९	१३	१,२७१	४५,९२,४३४
३	३	१	४१	७४	११९	१,१२१	५४,२३,२६२
४	१	०	२६	५८	८५	७५९	२३,८०,७४९
५	०	४	३२	७३	१०९	९८३	४४,५८,२५३
६	०	०	२५	५४	७९	७१८	१५,५५,८१६
७	०	१	३३	५४	८८	७३४	२५,३०,९८८
जम्मा	६	११	२७६	४६०	७५३	६,७४३	२,५४,४२,९५१

“आफ्ना र छरछिमेकमा रहेका बालबालिकाहरूलाई सम्झाई बुझाई विद्यालयमा पठाउने गरौं ।”

आफ्नो घर आँगन आफै सफा गरौं, जथाभावी फोहोर नफालौं ।

निर्वाचित निकायमा महिला सहभागिता

निर्वाचन वर्ष	निकाय	कुल सदस्य	महिला प्रतिनिधित्व			जम्मा	प्रतिशत
			सदस्य				
			निर्वाचित	समानुपातिक	मनोनित		
२०३८	राष्ट्रिय पंचायत	७५	२	०	४	६	८.०
२०४३	राष्ट्रिय पंचायत	७५	२	०	५	७	९.३
२०४८	प्रतिनिधिसभा	२०५	८	०	०	८	३.९
२०५१	प्रतिनिधिसभा	२०५	९	०	०	९	४.४
२०५६	प्रतिनिधिसभा	२०५	१२	०	०	१२	५.९
२०६४	संविधानसभा	६०१	३०	१६१		१९७	३२.८
२०७०	संविधानसभा	६०१	११	१६२	६०	१७३	२८.८
२०७४	संघीय-संसद	३३४	२७	८४	१	११२	३३.५३
	प्रदेशसभा (सात)	५५०	१७	१७२	०	१८९	३४.३६
	स्थानीय तह (७५३)	३५,०४१	१४,३५३	०	०	१४,३५३	४०.९६
	स्थानीय, प्रदेशसभा र संघीय-संसदमा सहभागी पहिलाको कुल सहभागिता प्रतिशत						३६.२८

स्रोत : निर्वाचन आयोग

**ललितपुर महानगरपालिका
प्रदेश नं ३**

भौगोलिक क्षेत्र : पहाड **जिल्ला :** ललितपुर
महानगरपालिकाको नाम : ललितपुर महानगरपालिका
समावेश भएका साविक गा.वि.स., न.पा. र उ.म.न.पा.हरू :
 ललितपुर उ.म.न.पा. र कार्यविनायक (१-१३)
जनसंख्या : २८४९२२ **क्षेत्रफल :** ३६.१२ वर्ग कि.मि.
प्रस्तावित केन्द्र : साविकको ललितपुर उ.म.न.पा.कार्यालय
वडा संख्या : २९
सीमाना :
 पूर्व : महालक्ष्मी र गोदावरी न.पा. पश्चिम : काठमाण्डौं जिल्ला
 उत्तर : काठमाण्डौं जिल्ला दक्षिण : गोदावरी न.पा.
वडा विभाजन :

वडा नं.	समावेश भएका साविक वडा नं.	क्षेत्रफल (व.कि.मि)	घरधुरी संख्या	जनसंख्या	मतदाता संख्या	अध्यक्षको नाम, थर	फोन नं.
१	ललितपुर १	०.४८	२२२१	८४३४	२३६३	निर्मल तण्डुकार	९८४१२५००१३
२	ललितपुर २	१.११	४८३९	१९०६१	४९४८	राजेश कुमार महर्जन	९८४१२२४२१९
३	ललितपुर ३	१.६७	३५२८	१४०८२	४६८७	श्रीगोपाल महर्जन	९८५१०९२९४८
४	ललितपुर ४	२.०४	३९१३	१५३६७	४७४९	नारायण के.सी.	९८५१००१५०३
५	ललितपुर ५	०.७६	१५१६	६४०४	२५१५	विकासमान श्रेष्ठ	९८४१३७२८५९
६	ललितपुर ६	०.२४	१५६३	६७८०	२९३९	हिटलर शाक्य	९८४१९६५६३६
७	ललितपुर ७	०.२१	१८३९	७८४९	३६९७	कुल बहादुर महर्जन	९८५१०४०७३४
८	ललितपुर ८	०.४८	२८१६	११४००	४५७८	हेम महर्जन	९८४१०२९७८८
९	ललितपुर ९	०.७७	३४८४	१३९०८	४९०७	राजु महर्जन	९८५१११४८८६
१०	ललितपुर १०	०.७६	१७२९	६५५४	२४७७	नर्सिङ्ग ब्यञ्जनकार	९८४१४६८७०७
११	ललितपुर ११	०.४५	२४६०	१०१०९	३७६५	इन्द्रमान महर्जन	९८४१४९३५४३
१२	ललितपुर ११,१२	०.२३	२३५२	१०३४९	५४३८	नारायणलाल अत्राले	९८५१०७६०२३
१३	ललितपुर १३	०.७५	३७७२	१४८६७	३७३९	गणेश के.सी.	९८५१००१०३२

१४	ललितपुर १४	१.७२	५४३८	२१२३२	५६४७	रामबाबु महत	९८४१९०६८२५
१५	ललितपुर १५	२.२८	३४८०	१३८५८	४३९९	शुदर्शन मिश्र	९८५१०८९२६०
१६	ललितपुर १६,१८	०.२२	३५३६	१०१३९	७९७६	निर्मलरत्न शाक्य	९८४००५१०३८
१७	ललितपुर १७	०.६०	२६७८	१०६४४	२९८१	विनोद महर्जन	९८५१०६७४९२
१८	सैबु ३,४,५	२.०१	२२०७	८१४६	२८७०	पुरुषोत्तम खड्का	९८४१२८७८७६
१९	ललितपुर १९	०.१६	१७७४	७३८५	३१२२	विनोद ताम्राकार	९८४१४३५७०२
२०	ललितपुर २०,२१	०.२३	३१२१	१२३८०	५३४२	चन्द्र महर्जन	९८५१०४७७९९
२१	खोकना ६-९	३.१७	१०५४	४९२५	३६३२	रविन्द्र महर्जन	९८५१०००२२५
२२	बुंगमती १०-१३	३.८५	१३०४	५९६६	४२७४	अम्बरराज शाक्य	९८४१३३६९०८
२३	ललितपुर २३	१.४७	१८५४	७००२	२१५२	भुयुकाजी महर्जन	९८५११७०७८९
२४	ललितपुर २४,२५	२.२०	१३२४	५६७६	३१३६	दिनेश कार्की	९८०११८६१४२
२५	सैबु १, २	२.११	३००६	११५७५	३४६२	बिष्णु कु. कार्की	९८५१०५६१६३
२६	ललितपुर २६	१.५५	१३७७	५८१३	२११४	सुरेश महर्जन	९८५१०६७८७८
२७	ललितपुर २७	१.४७	१०२०	४२७९	२३०६	बाबुराजा महर्जन	९८४१५०२२८३
२८	ललितपुर २८,३०	१.८०	१६६७	६५७७	२७८६	राजेश महर्जन	९८५१०७७५११
२९	ललितपुर २९	१.३०	१०७०	४१५९	१३६७	गणेश महर्जन	९८५१०९७६८७
	जम्मा	३६.१२	७१,९४२	२,८४,९२२	१,१२,५१३		
११	कार्यपालिका सदस्य				महिला	आपुलु शाक्य	९८४१०२७७८७
१४	कार्यपालिका सदस्य				महिला	संगीता अछामी	९८४१७६८३६३
१६	कार्यपालिका सदस्य				महिला	शुप्रभा शाक्य	९८४१७०१८७६
१८	कार्यपालिका सदस्य				महिला	रुमणी महर्जन	९८४१५३१९६१
२०	कार्यपालिका सदस्य				पुरुष	रामकुमार परियार	९८५१०९६८८४
२४	कार्यपालिका सदस्य				पुरुष	कृष्णकुमार नेपाली	९८४१८२१०७४
२५	कार्यपालिका सदस्य				पुरुष	नातीबाबु सुचिकार	९८४१९७४९७७
२८	कार्यपालिका सदस्य				पुरुष	मीना महर्जन	९८४१९१५८३८

बालबालिकालाई श्रममा नलगाऔं, बालश्रम मुक्त बडा बनाऔं ।

नेपालको संविधान, २०७२

भाग-२

नागरिकता

१०. नागरिकताबाट वञ्चित नगरिने :

- (१) कुनै पनि नेपाली नागरिकलाई नागरिकता प्राप्त गर्ने हकबाट वञ्चित गरिने छैन ।
- (२) नेपालमा प्रादेशिक पहिचान सहितको एकल संघीय नागरिकताको व्यवस्था गरिएको छ ।

११. नेपालको नागरिक ठहर्ने :

- (१) यो संविधान प्रारम्भ हुँदाका बखत नेपालको नागरिकता प्राप्त गरेका र यस भाग बमोजिम नागरिकता प्राप्त गर्न योग्य व्यक्तिहरू नेपालको नागरिक हुनेछन् ।
- (२) यो संविधान प्रारम्भ हुँदाका बखत नेपालमा स्थायी बसोवास भएको देहायको व्यक्ति वंशजको आधारमा नेपालको नागरिक ठहर्नेछ :-
  - (क) यो संविधान प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि वंशजको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्ति,
  - (ख) कुनै व्यक्तिको जन्म हुँदाका बखत निजको बाबु वा आमा नेपालको नागरिक रहेछ भने त्यस्तो व्यक्ति ।
- (३) यो संविधान प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि जन्मको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गरेको नागरिकको सन्तानले बाबु र आमा दुवै नेपालको नागरिक रहेछन् भने निज बालिग भएपछि वंशजको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गर्नेछ,
- (४) नेपालभित्र फेला परेको पितृत्व र मातृत्वको ठेगान नभएको प्रत्येक नाबालक निजको बाबु वा आमा फेला नपरेसम्म वंशजको आधारमा नेपालको नागरिक ठहर्नेछ ।
- (५) नेपालको नागरिक आमाबाट नेपालमा जन्म भई नेपालमा नै बसोबास गरेको र बाबुको पहिचान हुन नसकेको व्यक्तिलाई वंशजको आधारमा नेपालको नागरिकता प्रदान गरिनेछ । तर बाबु विदेशी नागरिक भएको ठहरेमा त्यस्तो व्यक्तिको नागरिकता संघीय कानून बमोजिम अंगीकृत नागरिकतामा परिणत हुनेछ ।

- (६) नेपाली नागरिकसँग वैवाहिक सम्बन्ध कायम गरेकी विदेशी महिलाले चाहेमा संघीय कानून बमोजिम नेपालको अंगीकृत नागरिकता लिन सक्नेछ ।
- (७) यस धारामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विदेशी नागरिकसँग विवाह गरेकी नेपाली महिला नागरिकबाट जन्मिएको व्यक्तिको हकमा निज नेपालमा नै स्थायी बसोबास गरेको र निजले विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गरेको रहेनछ भने निजले संघीय कानून बमोजिम नेपालको अंगीकृत नागरिकता प्राप्त गर्न सक्नेछ । तर नागरिकता प्राप्त गर्दाका बखत निजका आमा र बाबु दुवै नेपाली नागरिक रहेछन् भने नेपालमा जन्मेको त्यस्तो व्यक्तिले वंशजको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
- (८) यस धारामा लेखिएदेखि बाहेक नेपाल सरकारले संघीय कानून बमोजिम नेपालको अंगीकृत नागरिकता प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (९) नेपाल सरकारले संघीय कानून बमोजिम नेपालको सम्मानार्थ नागरिकता प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (१०) नेपालभित्र गाभिने गरी कुनै क्षेत्र प्राप्त भएमा त्यस्तो क्षेत्रभित्र बसोबास भएको व्यक्ति संघीय कानूनको अधीनमा रही नेपालको नागरिक हुनेछ ।

१२. **वंशीय आधार तथा लैंगिक पहिचान सहितको नागरिकता :**
यो संविधान बमोजिम वंशजको आधारमा नेपालको नागरिकता प्राप्त गर्ने व्यक्तिले निजको आमा वा बाबुको नामबाट लैंगिक पहिचान सहितको नेपालको नागरिकताको प्रमाणपत्र पाउन सक्नेछ ।

१३. **नागरिकताको प्राप्ति, पुनःप्राप्ति र समाप्ति :**
नागरिकताको प्राप्ति, पुनःप्राप्ति र समाप्ति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

१४. **गैरआवासीय नेपाली नागरिकता प्रदान गर्न सकिने :**
विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गरेको दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठनको सदस्य राष्ट्र बाहेकका देशमा बसोबास गरेको साविकमा वंशजको वा जन्मको आधारमा निज वा निजको बाबु वा आमा, बाजे वा बज्यै नेपालको नागरिक रही पछि विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्तिलाई संघीय कानून बमोजिम आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार उपभोग गर्न पाउने गरी नेपालको गैरआवासीय नागरिकता प्रदान गर्न सकिनेछ ।

१५. **नेपालको नागरिकता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था :** नेपालको प्रत्येक नागरिकको परिचय खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा नेपालको नागरिकता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

भाग-३

मौलिक हक र कर्तव्य

१६. सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने हक
१७. स्वतन्त्रताको हक
१८. समानताको हक
१९. सञ्चारको हक
२०. न्याय सम्बन्धी हक
२१. अपराध पीडितको हक
२२. यातना विरुद्धको हक
२३. निवारक नजरबन्द विरुद्धको हक
२४. छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक
२५. सम्पत्तिको हक
२६. धार्मिक स्वतन्त्रताको हक
२७. सूचनाको हक
२८. गोपनीयताको हक
२९. शोषण विरुद्धको हक
३०. स्वच्छ वातावरणको हक
३१. शिक्षा सम्बन्धी हक
३२. भाषा तथा संस्कृतिको हक
३३. रोजगारीको हक
३४. श्रमको हक
३५. स्वास्थ्य सम्बन्धी हक
३६. खाद्य सम्बन्धी हक
३७. आवासको हक
३८. महिलाको हक
३९. बालबालिकाको हक
४०. दलितको हक
४१. ज्येष्ठ नागरिकको हक
४२. सामाजिक न्यायको हक
४३. सामाजिक सुरक्षाको हक
४४. उपभोक्ताको हक
४५. देश निकाला विरुद्धको हक

४६. संवैधानिक उपचारको हक
 ४७. मौलिक हकको कार्यान्वयन
 ४८. नागरिकका कर्तव्य

भाग-१७
स्थानीय कार्यपालिका

२१४. स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार :

- (१) स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार यो संविधान र संघीय कानूनको अधीनमा रही गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिकामा निहित रहनेछ ।
- (२) स्थानीय कार्यकारिणी अधिकार अनुसूची-८ र अनुसूची-९ बमोजिमको सूचीमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) यो संविधान र अन्य कानूनको अधीनमा रही गाउँपालिका र नगरपालिकाको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्ने अभिभारा गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाको हुनेछ ।
- (४) गाउँपालिका र नगरपालिकाका कार्यकारिणी कार्य गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाको नाममा हुनेछ ।
- (५) उपधारा (४) बमोजिम गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाको नाममा हुने निर्णय वा आदेश र तत्सम्बन्धी अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

२१५. गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) प्रत्येक गाउँपालिकामा एक जना गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष रहनेछ । निजको अध्यक्षतामा गाउँ कार्यपालिका गठन हुनेछ ।
- (२) उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ कार्यपालिकामा एक जना उपाध्यक्ष, प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित वडा अध्यक्ष र उपधारा (४) बमोजिम निर्वाचित सदस्य रहनेछन् ।
- (३) अध्यक्ष र उपाध्यक्षको निर्वाचन सम्बन्धित गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका मतदाताले एक व्यक्ति एक मतको आधारमा गोप्य मतदानद्वारा पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली बमोजिम गर्नेछन् ।

स्पष्टीकरण : यस धाराको प्रयोजनका लागि “अध्यक्ष र उपाध्यक्ष” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष र उपाध्यक्ष सम्भन्नु पर्छ ।

- (४) धारा २२२ बमोजिमको गाउँ सभाको निर्वाचनको अन्तिम परिणाम प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र गाउँ सभाका

सदस्यहरूले आफूमध्येबाट निर्वाचित गरेका चार जना महिला सदस्य र उपधारा (५) बमोजिमको योग्यता भएका दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट गाउँ सभाले निर्वाचित गरेका दुई जना सदस्य समेत गाउँ कार्यपालिकाको सदस्य हुनेछन् ।

- (५) देहायको योग्यता भएको व्यक्ति अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र सदस्यको पदमा निर्वाचित हुन योग्य हुनेछ :

- (क) नेपाली नागरिक,
- (ख) एक्काइस वर्ष उमेर पूरा भएको,
- (ग) गाउँपालिकाको मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको, र
- (घ) कुनै कानूनले अयोग्य नभएको ।

- (६) अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र सदस्यको पदावधि निर्वाचित भएको मितिले पाँच वर्षको हुनेछ ।

- (७) अध्यक्षको पदमा दुई कार्यकाल निर्वाचित भएको व्यक्ति गाउँपालिकाको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन पाउने छैन

- (८) देहायको कुनै अवस्थामा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र सदस्यको पद रिक्त हुनेछ :-

- (क) अध्यक्षले उपाध्यक्ष समक्ष र उपाध्यक्षले अध्यक्षसमक्ष लिखित राजीनामा दिएमा,
- (ख) निजको पदावधि समाप्त भएमा,
- (ग) निजको मृत्यु भएमा ।

- (९) अध्यक्ष वा उपाध्यक्षको एक वर्षभन्दा बढी पदावधि बाँकी रहेको अवस्थामा उपधारा (७) बमोजिम पद रिक्त हुन गएमा बाँकी अवधिका लागि रिक्त पदको पूर्ति उपनिर्वाचनद्वारा हुनेछ

२१६. नगर कार्यपालिका प्रमुख र उपप्रमुख सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) प्रत्येक नगरपालिकामा एकजना नगर कार्यपालिका प्रमुख रहनेछ । निजको अध्यक्षतामा नगर कार्यपालिका गठन हुनेछ ।
- (२) उपधारा (१) बमोजिमको नगर कार्यपालिकामा एक जना उपप्रमुख, प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित वडा अध्यक्ष र उपधारा (४) बमोजिम निर्वाचित सदस्य रहनेछन् ।
- (३) प्रमुख र उपप्रमुखको निर्वाचन सम्बन्धित नगरपालिका क्षेत्रभित्रका मतदाताले एक व्यक्ति एक मतको आधारमा गोप्य मतदानद्वारा पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली बमोजिम गर्नेछन् ।

स्पष्टीकरण : यस धाराको प्रयोजनका लागि “प्रमुख र उपप्रमुख” भन्नाले नगर कार्यपालिकाको प्रमुख र उपप्रमुख सम्झनु पर्छ ।

(४) धारा २२३ बमोजिमको नगर सभाको निर्वाचनको अन्तिम परिणाम प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र नगर सभाका सदस्यहरूले आफूमध्येबाट निर्वाचित गरेका पाँच जना महिला सदस्य र उपधारा (५) बमोजिमको योग्यता भएका दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट नगर सभाले निर्वाचित गरेका तीन जना सदस्य समेत नगरकार्यपालिकाको सदस्य हुनेछन् ।

(५) देहायको योग्यता भएको व्यक्ति प्रमुख, उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष र सदस्यको पदमा निर्वाचित हुन योग्य हुनेछ

- (क) नेपाली नागरिक,
(ख) एक्काइस वर्ष उमेर पूरा भएको,
(ग) नगरपालिकाको मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको, र
(घ) कुनै कानूनले अयोग्य नभएको ।

(६) प्रमुख, उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष र सदस्यको पदावधि निर्वाचित भएको मितिले पाँच वर्षको हुनेछ ।

(७) प्रमुखको पदमा दुई कार्यकाल निर्वाचित भएको व्यक्ति नगरपालिकाको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन पाउने छैन ।

(८) देहायको कुनै अवस्थामा प्रमुख, उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष र सदस्यको पद रिक्त हुनेछ :-

- (क) प्रमुखले उपप्रमुख समक्ष र उपप्रमुखले प्रमुख समक्ष लिखित राजीनामा दिएमा,
(ख) निजको पदावधि समाप्त भएमा,
(ग) निजको मृत्यु भएमा ।

(९) प्रमुख वा उपप्रमुखको एक वर्षभन्दा बढी पदावधि बाँकी रहेको अवस्थामा उपधारा (८) बमोजिम पद रिक्त हुन गएमा बाँकी अवधिकालागि रिक्त पदको पूर्ति उपनिर्वाचनद्वारा हुनेछ

२१७. **न्यायिक समिति :**

(१) कानून बमोजिम आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विवाद निरूपण गर्न गाउँपालिका वा नगरपालिकाले प्रत्येक गाउँपालिकामा उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा र प्रत्येक नगरपालिकामा उपप्रमुखको संयोजकत्वमा तीन सदस्यीय एक न्यायिक समिति रहनेछ ।

(२) उपधारा (१) बमोजिमको न्यायिक समितिमा गाउँ सभा वा नगर सभाबाट आफूमध्येबाट निर्वाचित गरेका दुई जना सदस्यहरू रहनेछन् ।

२१८. **गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाको कार्य सञ्चालन :**
गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत नियमावली बमोजिम गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिकाको कार्य विभाजन र कार्य सम्पादन हुनेछ ।

२१९. **स्थानीय तहको कार्यकारिणी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था :**
यस भागमा लेखिए देखि बाहेक स्थानीय तहको कार्यकारिणी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था यस संविधानको अधीनमा रही संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

भाग-१८ स्थानीय व्यवस्थापिका

२२१. **स्थानीय तहको व्यवस्थापकीय अधिकार :**

- (१) यस संविधानको अधीनमा रही स्थानीय तहको व्यवस्थापकीय अधिकार गाउँ सभा र नगर सभामा निहित रहनेछ ।
(२) गाउँ सभा र नगर सभाको व्यवस्थापकीय अधिकार अनुसूची-८ र अनुसूची-९ बमोजिमको सूचीमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

२२२. **गाउँ सभाको गठन :**

- (१) प्रत्येक गाउँपालिकामा एक गाउँ सभा रहनेछ । (२) उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभामा गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित चारजना सदस्य र धारा २१५ को उपधारा (४) बमोजिम दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट निर्वाचित गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य रहनेछन् ।
(३) उपधारा (१) बमोजिम गठन हुने गाउँ सभामा प्रत्येक वडाबाट कम्तीमा दुईजना महिलाको प्रतिनिधित्व हुनेछ ।
(४) संघीय कानून बमोजिम गाउँपालिकामा रहने प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्ष र चारजना सदस्यहरू रहेको वडा समिति गठन हुनेछ । त्यस्तो वडा अध्यक्ष र वडा सदस्यको निर्वाचन पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुनेछ ।

- (५) अठार वर्ष उमेर पूरा भएको गाउँपालिकाको मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको व्यक्तिलाई संघीय कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम मतदान गर्ने अधिकार हुनेछ ।
- (६) देहायको योग्यता भएको व्यक्ति गाउँ सभाको सदस्यको पदमा उम्मेदवार हुन योग्य हुनेछ :-
- (क) नेपाली नागरिक,
- (ख) एक्काइस वर्ष उमेर पूरा भएको,
- (ग) गाउँपालिकाको मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको, र
- (घ) कुनै कानूनले अयोग्य नभएको ।
- (७) गाउँ सभाको निर्वाचन र तत्सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

२२३. नगर सभाको गठन :

- (१) प्रत्येक नगरपालिकामा एक नगर सभा रहनेछ ।
- (२) उपधारा (१) बमोजिमको नगर सभामा नगरकार्यपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष र प्रत्येक वडाबाट निर्वाचित चारजना सदस्य र धारा २१६ को उपधारा (४) बमोजिम दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट निर्वाचित नगरकार्यपालिका का सदस्य रहनेछन् ।
- (३) उपधारा (१) बमोजिम गठन हुने नगर सभामा प्रत्येक वडाबाट कम्तीमा दुईजना महिलाको प्रतिनिधित्व हुनेछ,
- (४) संघीय कानून बमोजिम नगरपालिकामा रहने प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्ष र चारजना सदस्यहरू रहेको वडा समिति गठन हुनेछ । त्यस्तो वडा अध्यक्ष र वडा सदस्यको निर्वाचन पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुनेछ ।
- (५) अठार वर्ष उमेर पूरा भएको नगरपालिकाको मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको व्यक्तिलाई संघीय कानून बमोजिम मतदान गर्ने अधिकार हुनेछ ।
- (६) देहायको योग्यता भएको व्यक्ति नगर सभाको सदस्यको पदमा उम्मेदवार हुन योग्य हुनेछ :-
- (क) नेपाली नागरिक,
- (ख) एक्काइस वर्ष उमेर पूरा भएको,
- (ग) नगरपालिकाको मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको, र
- (घ) कुनै कानूनले अयोग्य नभएको ।

- (७) नगर सभाको निर्वाचन र तत्सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

२२४. गाउँ सभा र नगर सभाको अध्यक्ष र उपाध्यक्ष :
गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगर कार्यपालिकाको प्रमुख र उपप्रमुखले क्रमशः गाउँ सभा र नगर सभाको पदेन अध्यक्ष र उपाध्यक्ष भई कार्य सम्पादन गर्नेछ ।
२२५. गाउँ सभा र नगर सभाको कार्यकाल :
गाउँ सभा र नगर सभाको कार्यकाल निर्वाचन भएको मितिले पाँच वर्षको हुनेछ । त्यस्तो कार्यकाल समाप्त भएको छ, महीनाभित्र अर्को गाउँ सभा र नगर सभाको निर्वाचन सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।
२२६. कानून बनाउन सक्ने :
(१) गाउँ सभा र नगर सभाले अनुसूची-८ र अनुसूची-९ बमोजिमको सूचीमा उल्लिखित विषयमा आवश्यक कानून बनाउन सक्नेछ ।
(२) उपधारा (१) बमोजिम कानून बनाउने प्रक्रिया प्रदेश कानून बमोजिम हुनेछ ।
२२७. गाउँ सभा र नगर सभा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था :
गाउँ सभा र नगर सभाको सञ्चालन, बैठकको कार्यविधि, समिति गठन, सदस्यको पद रिक्त हुने अवस्था, गाउँ सभा र नगर सभाका सदस्यले पाउने सुविधा, गाउँपालिका र नगरपालिकाको कर्मचारी र कार्यालय सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रदेश कानून बमोजिम हुनेछ ।

आदरणीय वडावासी महानुभावहरूमा ३ नं. वडा कार्यालय

हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

घर घरमा सिफारिस सेवा

७० वर्ष माथीका बृद्धहरू निवेदक भएमा वडाबाट पाउने सेवा घरैमा उपलब्ध गराइनेछ ।

सम्पर्क नं. : ०१५५२८१८८/९८५१०९२९४८

सीप सिकौं, आत्मनिर्भर बनौं ।

भाग-१९ स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली

२२८. कर लगाउन वा ऋण लिन नपाइने :
- (१) कानून बमोजिम बाहेक स्थानीय तहमा कुनै कर लगाउन, उठाउन र ऋण लिन पाइने छैन ।
  - (२) स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विषयमा राष्ट्रिय आर्थिक नीति, वस्तु तथा सेवाको ओसार पसार, पूँजी तथा श्रम बजार, छिमेकी प्रदेश वा स्थानीय तहलाई प्रतिकूल नहुने गरी कानून बनाई कर लगाउन सक्नेछ ।
२२९. स्थानीय सञ्चित कोष :
- (१) स्थानीय तह अन्तर्गतका प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकामा एक स्थानीय सञ्चित कोष रहनेछ । त्यस्तो कोषमा गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई प्राप्त हुने सबै प्रकारको राजस्व, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा गाउँपालिका वा नगरपालिकाले लिएको ऋण रकम र अन्य स्रोतबाट प्राप्त हुने रकम जम्मा हुनेछ ।
  - (२) उपधारा (१) बमोजिमको स्थानीय सञ्चित कोषबाट गर्न सकिने खर्च सम्बन्धी व्यवस्था स्थानीय कानून बमोजिम हुनेछ ।
२३०. गाउँपालिका र नगरपालिकाको राजस्व र व्ययको अनुमान :
- (१) यस संविधानको अधीनमा रही गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान स्थानीय कानून बमोजिम गाउँ सभा वा नगर सभामा पेश गरी पारित गराउनु पर्नेछ ।
  - (२) उपधारा (१) बमोजिम गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिकाले राजस्व र व्ययको अनुमान पेश गर्दा घाटा बजेट निर्माण गर्नु पर्ने भएमा संघीय कानून र प्रदेश कानून बमोजिम घाटा पूर्ति गर्ने स्रोत समेतको प्रस्ताव गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-८

(धारा ५७ को उपधारा (४), धारा २१४ को उपधारा (२), धारा २२१ को उपधारा (२) र धारा २२६ को उपधारा (१) सँग सम्बन्धित)

स्थानीय तहको अधिकारको सूची

क्र.सं	विषयहरू
१	नगर प्रहरी
२	सहकारी संस्था
३	एफ. एम सञ्चालन
४	स्थानीय कर (सम्पत्ति कर, घर बहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर), सेवा शुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर, भूमिकर (मालपोत), दण्ड जरिवाना, मनोरञ्जन कर, मालपोत संकलन
५	स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन
६	स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख संकलन
७	स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजनाहरू
८	आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा
९	आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ
१०	स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता
११	स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक, सिंचाइ
१२	गाउँ सभा, नगर सभा, जिल्ला सभा, स्थानीय अदालत, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन
१३	स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन
१४	घर जग्गा धनी पुर्जा वितरण
१५	कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य, सहकारी
१६	ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको व्यवस्थापन
१७	बेरोजगारको तथ्यांक संकलन
१८	कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, संचालन र नियन्त्रण
१९	खानेपानी, साना जलविद्युत आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा

२०	विपद व्यवस्थापन
२१	जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण
२२	भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास

अनुसूची-९

(धारा ५७ को उपधारा (५), धारा १०९, धारा १६२ को उपधारा(४), धारा १९७, धारा २१४ को उपधारा (२), धारा २२१ को उपधारा (२) र धारा २२६ को उपधारा (१) सँग सम्बन्धित)

संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको साझा सूची

क्र.सं	विषयहरू
१	सहकारी
२	शिक्षा, खेलकूद र पत्रपत्रिका
३	स्वास्थ्य
४	कृषि
५	विद्युत, खानेपानी, सिंचाइ जस्ता सेवाहरू
६	सेवा शुल्क, दस्तुर, दण्ड जरिवाना तथा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी, पर्यटन शुल्क
७	वन, जंगल, वन्यजन्तु, चराचुरुंगी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता
८	खानी तथा खनिज
९	विपद व्यवस्थापन
१०	सामाजिक सुरक्षा र गरीबी निवारण
११	व्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्यांक
१२	पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय
१३	सुकुम्बासी व्यवस्थापन
१४	प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी
१५	सवारी साधन अनुमति

संविधानसभा प्रमाणित मिति : ०७२/०६ /०३

“समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली”

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति २०७४।०६।२९

१२. वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यपालिकाले वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोक्दा कम्तीमा देहाय बमोजिम हुने गरी तोक्नु पर्नेछ :-

क. वडा भित्रका योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन,

- (१) सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रणाली अनुसार बस्ती वा टोलस्तरबाट योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी बस्ती तथा टोलस्तरीय योजनाको माग सङ्कलन, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गर्ने,
- (२) टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालन तथा वडाभित्र सञ्चालन हुने योजनाहरूका लागि उपभोक्ता समिति गठन तथा सोको अनुगमन गर्ने,
- (३) वडाभित्रका योजना तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण, मर्मत सम्भार, रेखदेख तथा व्यवस्थापन गर्ने ।

ख. तथ्यांक अद्यावधिक तथा संरक्षण

- (१) निजी घर तथा घर परिवारको लगत राख्ने,
- (२) ऐतिहासिक, पुरातात्विक, साँस्कृतिक तथा धार्मिक महत्वका सम्पदा, प्राचिन स्मारक, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती जग्गाको लगत राख्ने तथा संरक्षण गर्ने,

(३) खुला क्षेत्र, चोक, घाट, पाटी, पौवा, सत्तल, धर्मशाला, धार्मिक तथा सांस्कृतिकस्थल, डाँडापाखा, चरनक्षेत्र, पानीको मूल, पोखरी, तलाउ, इनार, कुवा, धारा, ढुङ्गेधारा, गुठीघर, बाटो, सडक, पुल, पुलेसा, कुलो नहर, पानी घट्ट, मिलको तथ्याङ्क संकलन गरी अद्यावधिक लगत राख्ने, संरक्षण गर्ने र खण्डकृत तथ्याङ्क र सूचना सहितको वडाको पाश्चर्चित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने,

ग. विकास कार्य

- (१) बाल उद्यानको व्यवस्थापन गर्ने,
- (२) अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम, शिशु स्याहार तथा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,
- (३) पुस्तकालय, वाचनालय, सामुदायिक सिकाई केन्द्र, बालक्लब तथा बालसञ्जालको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,
- (४) वडा तहको स्वास्थ्य संस्था तथा सेवाको व्यवस्थापन गर्ने,
- (५) खोप सेवा कार्यक्रमको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा समन्वय गर्ने,
- (६) पोषण कार्यक्रमको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा समन्वय गर्ने,
- (७) वडा तहमा स्वास्थ्य जनचेतना विकास तथा स्वास्थ्य सूचना कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने,
- (८) शहरी तथा ग्रामीण स्वास्थ्य क्लिनिकको सञ्चालन गर्ने, गराउने,
- (९) सार्वजनिक शौचालय, स्नान गृह तथा प्रतिकालयको निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने, गर्नुने,
- (१०) वडास्तरीय सामुदायिक धाराको प्रवन्ध, कुवा, इनार तथा पोखरीको निर्माण, संरक्षण र गुणस्तर नियमन गर्ने,
- (११) घरबाट निकास हुने फोहोरमैलाको संकलन र व्यवस्थापन, चोक तथा गल्लीहरुको सरसफाई, ढल निकास, मरेका जनावरको व्यवस्थापन, सतही

पानीको निकास तथा पानीको स्रोत संरक्षण गर्ने, गराउने,

- (१२) कृषि तथा फलपूल नर्सरीको स्थापना, समन्वय र प्रवर्द्धन तथा वडास्तरीय अगुवा कृषक तालिमको अभिमुखीकरण गर्ने,
- (१३) कृषि बीउ विजन, मल तथा औषधिको माग संकलन गर्ने,
- (१४) कृषिमा लाग्ने रोगहरुको विवरण संकलन गर्ने,
- (१५) पशुपक्षी विकास तथा छाडा चौपायाको व्यवस्थापन,
- (१६) वडाभित्रको चरनक्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (१७) स्थानीय समुदायका चाडपर्व, भाषा, सांस्कृतिक विकासको लागि कला, नाटक, जनचेतनामूलक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम गर्ने, गराउने,
- (१८) स्थानीय मौलिकता भल्किने सांस्कृतिक रीतिरिवाजलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने,
- (१९) वडाभित्र खेलकुद पूर्वाधारको विकास गर्ने,
- (२०) अन्तरविद्यालय तथा क्लब मार्फत खेलकुद कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने, गराउने,
- (२१) वडा क्षेत्रभित्रको बाटोघाटो चालु अवस्थामा राख्ने तथा राख्न सहयोग गर्ने,
- (२२) वडाभित्रका सडक अधिकारक्षेत्रमा अवरोध र अतिक्रमण गर्न नदिने,
- (२३) बाटोघाटोमा बाढी, पहिरो, हुरी तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट उत्पन्न अवरोध पन्छाउने,
- (२४) घरेलु उद्योगको लगत संकलन तथा सम्भाव्यता पहिचान गर्ने,
- (२५) वडाभित्र घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धन गर्ने,
- (२६) प्रचलित कानून बमोजिम व्यक्तिगत घटना दर्ता, अद्यावधिक तथा सोको अभिलेख संकलन तथा संरक्षण गर्ने,
- (२७) व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (२८) सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- (२९) वडालाई बालमैत्री बनाउने,

- (३०) वडाभिन्न आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने,
- (३१) विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने,
- (३२) बालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छायपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने,
- (३३) प्रचलित कानूनको अधीनमा रही मालपोत तथा भूमि कर, व्यवसाय कर, बहाल कर, विज्ञापन कर, स-शुल्क पार्किङ्ग, नयाँ व्यवसाय दर्ता, सिफारिस दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन करको लेखाजोखा र संकलन गरी सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकामा प्रतिवेदन सहित रकम बुझाउने,
- (३४) अशक्त विरामी भएको बेवारिस वा असहाय व्यक्तिलाई निजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा पुऱ्याई औषधोपचार गराउने,
- (३५) असहाय वा बेवारिस व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजको दाह संस्कारको व्यवस्था मिलाउने ।
- (३६) सडक बालबालिकाको उद्धार र पुनर्स्थापनाको लागि लगत संकलन गर्ने,
- (३७) वडाभिन्नको सामुदायिक वन, वनजन्य सम्पदा र जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने,
- (३८) वडा, टोल, बस्तीस्तरमा हरियाली क्षेत्र विस्तार गर्ने, गराउने,
- (३९) वडालाई वातावरणमैत्री बनाउने,
- (४०) प्राङ्गारिक कृषि, सुरक्षित मातृत्व, विद्यार्थी भर्ना, पूर्ण खोप, खुला दिशामुक्त सरसफाई, वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री शासनजस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने, गराउने,
- (४१) वडाभिन्न घरबास पर्यटन (होम स्टे) कार्यक्रम प्रवर्द्धन गर्ने ।

घ. नियमन कार्य

- (१) वडाभिन्न सञ्चालित विकास योजना, आयोजना तथा संलग्न उपभोक्ता समितिहरूका कार्यको अनुगमन तथा नियमन गर्ने,
  - (२) सिकर्मी, डकर्मिलाई भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम दिने,
  - (३) खाद्यान्न, माछा, मासु, तरकारी, फलफुल, पेय पदार्थ तथा उपभोग्य सामाग्रीको गुणस्तर र मूल्यसूची अनुगमन गरी उपभोक्ता हित संरक्षण गर्ने,
  - (४) वडाभिन्नका उद्योग धन्दा र व्यवसायको प्रवर्द्धन गरी लगत राख्ने,
  - (५) हाट बजारको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
  - (६) विद्युत चुहावट तथा चोरी नियन्त्रणमा सहयोग गर्ने ।
- (ङ) सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने
- (१) नाता प्रमाणित गर्ने,
  - (२) नागरिकता तथा नागरिकताको प्रतिलिपि लिनका लागि सिफारिस गर्ने,
  - (३) बहाल करको लेखाजोखा सिफारिस गर्ने,
  - (४) बन्द घर तथा कोठा खोल्न रोहबरमा बस्ने,
  - (५) मोही लगत कट्टाको सिफारिस गर्ने,
  - (६) घर जग्गा करको लेखाजोखा सिफारिस गर्ने,
  - (७) जन्म मिति प्रमाणित गर्ने,
  - (८) ब्यापार व्यवसाय बन्द भएको, सञ्चालन नभएको वा ब्यापार व्यवसाय हुँदै नभएको सिफारिस गर्ने,
  - (९) विवाह प्रमाणित तथा अविवाहित प्रमाणित गर्ने,
  - (१०) निःशुल्क वा सःशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस गर्ने,
  - (११) वडाबाट जारी हुने सिफारिस तथा अन्य कागजलाई अंग्रेजी भाषामा समेत सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने,
  - (१२) घर पाताल प्रमाणित गर्ने,
  - (१३) व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने,
  - (१४) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जामा घर कायम गर्न सिफारिस गर्ने,

- (१५) कुनै व्यक्तिको नाम, थर, जन्म मिति तथा वतन फरक फरक भएको भए सो व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारिस गर्ने,
- (१६) नाम, थर, जन्म मिति संशोधनको सिफारिस गर्ने,
- (१७) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जा हराएको सिफारिस गर्ने,
- (१८) कित्ताकाट गर्न सिफारिस गर्ने,
- (१९) संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा संस्थागत र व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिस गर्ने,
- (२०) जीवितसंगको नाता प्रमाणित गर्ने,
- (२१) मृतकसंगको नाता प्रमाणित तथा सर्जमिन सिफारिस गर्ने,
- (२२) जीवित रहेको सिफारिस गर्ने,
- (२३) हकवाला वा हकदार प्रमाणित गर्ने,
- (२४) नामसारी गर्न सिफारिस गर्ने,
- (२५) जग्गाको हक सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने,
- (२६) उद्योग ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने,
- (२७) आधारभूत विद्यालय खोल्न सिफारिस गर्ने,
- (२८) जग्गा मूल्यांकन सिफारिस गर्ने,
- (२९) विद्यालयको कक्षा थप गर्न सिफारिस गर्ने,
- (३०) अशक्त, असहाय तथा अनाथको पालन पोषणको लागि सिफारिस गर्ने,
- (३१) वैवाहिक अङ्गीकृत नागरिकता सिफारिस गर्ने,
- (३२) आर्थिक अवस्था कमजोर वा सम्पन्न रहेको सम्बन्धी सिफारिस गर्ने,
- (३३) विद्यालय ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने,
- (३४) धारा तथा विद्युत जडानको लागि सिफारिस गर्ने,
- (३५) प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम अन्य सिफारिस वा प्रमाणित गर्ने ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कार्यपालिकाबाट वडा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार नतोकिएसम्म वडा समितिले उपदफा (२) बमोजिमको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रयोग गर्नेछ ।

(४) वडाबाट गरिने कार्य वडा कार्यालयको नाममा हुनेछ ।

१६. कार्यविभाजन र कार्यसम्पादन :

४.(ग) वडा अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१. वडा समितिको अध्यक्ष भई कार्य गर्ने,

२. वडा समितिका सदस्यहरुको काममा समन्वय र सहजीकरण गर्ने,
३. वडाको विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने, गर्न लगाउने तथा स्वीकृतिका लागि गाउँपालिका वा नगरपालिकामा पेश गर्ने,
४. वडाबाट कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गराउने, सोको अनुगमन तथा आवधिक समीक्षा गर्ने, गराउने,
५. दफा १२ को खण्ड ड मा उल्लिखित विषयमा सिफारिस तथा प्रमाणित सम्बन्धी कार्य गर्ने,
६. सात दिनभन्दा बढी समय वडामा अनुपस्थित हुने भएमा वडाको दैनिक प्रशासनिक तथा सिफारिस सम्बन्धी कार्य गर्न सम्बन्धित वडा समितिको कुनै सदस्यलाई जिम्मेवारी तोकी सोको जानकारी अध्यक्ष वा प्रमुखलाई दिने,
७. कार्यपालिका, सभा वा वडा समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने ।

(घ) कार्यपालिका सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार :

कार्यपालिका सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

१. कार्यपालिकाको बैठकमा भाग लिने,
२. अध्यक्ष वा प्रमुखले तोकेको विषयगत क्षेत्रको संयोजक वा प्रमुख भई तोकिएको कार्य गर्ने,
३. सात दिनभन्दा बढी समय गाउँपालिका वा नगरपालिकामा अनुपस्थित हुने भएमा अध्यक्ष वा प्रमुखलाई जानकारी गराउने,
७. कार्यपालिकाले तोकेको अन्य कार्य गर्ने ।

१८. अधिकार प्रत्यायोजन :

- (१) कार्यपालिकाले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार अध्यक्ष वा प्रमुख, उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख, वडा समितिका सदस्य, आफू अन्तर्गतका समिति, उपसमिति वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

- (२) अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष, प्रमुख वा उपप्रमुखले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार कुनै सदस्य वा कर्मचारी कुनै सदस्य वा कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सकिनेछ ।
- (३) वडा समिति वा वडा अध्यक्षले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार वडा समितिका कुनै सदस्य वा कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

सिकौं र सिकाऔं ।

परिच्छेद- ४

सभाको बैठक र कार्यप्रणाली

१९. सभाको बैठक :

- (१) सभाको बैठक सामान्यतया वर्षको दुईपटक बस्नेछ ।
- (२) सभाको बैठक अध्यक्ष वा प्रमुखले बोलाउनेछ ।
- (३) सभाका एक तिहाई सदस्यहरूले सभाको बैठक बोलाउन आवश्यक छ भनी अध्यक्ष वा प्रमुख समक्ष विषय वा कारण खुलाई लिखित अनुरोध गरेमा पन्ध्र दिनभित्र अध्यक्ष वा प्रमुखले सभाको विशेष बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।
- (४) सभाको बैठक बस्ने मिति, समय, स्थान र बैठकको कार्यसूची सहितको सूचना बैठक बस्ने दिनभन्दा कम्तीमा सात दिन अगावै अध्यक्ष वा प्रमुखको निर्देशनमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सभाका सबै सदस्यलाई पठाउनु पर्नेछ ।
- (५) सभामा तत्काल कायम रहेका सम्पूर्ण सदस्य संख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा सभाको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (६) सभाको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्ष वा प्रमुखले र निजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखले गर्नेछ ।
- (७) सभाको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा सभाको बैठकमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।
- (८) सभाको बैठकको निर्णय सभाको अध्यक्षतामा गर्ने व्यक्तिले प्रमाणित गर्नेछ ।
- (९) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सभाको सचिव भई काम गर्नेछ ।

- (१०) सभाको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सभा आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (११) यस दफामा रहेको व्यवस्था प्रदेश कानूनलेसभाको बैठक सम्बन्धमा अन्यथा व्यवस्था नगरेसम्म मात्र लागू हुनेछ ।

सत्ययुगको कानून “भगवान” हो त, कलियुगको कानून “संविधान”

परिच्छेद- ५

सभाको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि

२०. सभामा विधेयक प्रस्तुत गर्ने विधि :

- (१) कार्यपालिकाले गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्रको विषयमा सभामा विधेयक प्रस्तुत गर्न सक्नेछ ।
स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “विधेयक” भन्नाले सभामा पेश भएको ऐनको मस्यौदालाई जनाउँछ ।
- (२) सभाको व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयमा प्रदेश कानूनमा अन्यथा व्यवस्था नभएसम्मको लागि यस परिच्छेद बमोजिमको प्रकृया अवलम्बन गरिनेछ ।

२१. विधेयक पारित र प्रमाणीकरण गर्ने विधि :

- (१) दफा २० बमोजिम पेश भएको विधेयक सभामा तत्काल कायम रहेका सदस्य संख्याको बहुमतले पारित गरेमा पन्ध्र दिनभित्र सभाका अध्यक्षले त्यस्तो विधेयक प्रमाणीकरण गर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्रमाणीकरण भएको विधेयक ऐन बन्नेछ ।

२२. समितिको गठन : सभाले आफ्नो कार्यप्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न नियमावली बनाई कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा लेखा समिति, विधायन समिति, सुशासन समिति लगायत आवश्यकता अनुसार अन्य समिति र विशेष समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

२३. कार्य सञ्चालन नियमावली बमोजिम हुने : सभाको व्यवस्थापन कार्यविधि सम्बन्धी अन्य विषय सभाले बनाएको कार्य सञ्चालन नियमावली बमोजिम हुनेछ ।

घर नक्सा पास गरौं, सभ्य नागरिक आफै बनौं ।

ललितपुर महानगरपालिकाको तथ्यांकिय जानकारी

कुल जनसंख्या - २,८४,९२२*
पुरुष - १,४५,९२४
महिला - १,३८,९९८
जम्मा घरधुरी - ७०,२५६
जनसंख्या वृद्धि दर - ३.५५ % प्रति वर्ष
साक्षरता - ८०.३५ %
क्षेत्रफल - ३६.१२ वर्ग कि.मी.
*जनसंख्या २०६८ को जनगणनानुसार

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद-३ नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारको दफा १२ वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा २ (ग) विकास कार्यको (३३) अनुसार नगर सभाबाट पारित आ.व. २०७४।०७५ को दररेटहरु

सिफारिश दस्तूर :

क्र.सं.	विवरण	आ.व. ०७२।०७३ सम्म कायम दर	आ.व. ०७३।०७४ सम्म कायम दर	आ.व. ०७४।०७५ सम्म कायम दर
१	प्रमाणितए घर र जग्गा नामसारी सिफारिस	१००	२००	२००
२	मोही नामसारी	३००	५००	५००
३	घर कायम सिफारिस	१००	२००	२००
४	छात्रवृत्ति सिफारिस			
५	विपन्न विद्यार्थी छात्रवृत्ति			

क्र.सं.	विवरण	आ.व. ०७२।०७३ सम्म कायम दर	आ.व. ०७३।०७४ सम्म कायम दर	आ.व. ०७४।०७५ सम्म कायम दर
	सिफारिस			
६	अपाङ्गताको सिफारिस			
७	स्थायी बसोबास सिफारिस (स्वदेशी)	१००	२००	२००
८	स्थायी बसोबास सिफारिस (विदेशी)	१००	२५००	२५००
९	नागरिकता सिफारिस		१००	१००
१०	अंगिकृत नागरिकता सिफारिस	१५००	५०००	५०००
११	आर्थिक अवस्था बलियो	५००	२०००	२०००
१२	आर्थिक अवस्था कमजोर	१००	१००	१००
१३	विद्युत जडान सिफारिस (नक्सापास भएको/२०२१ साल अगाडिको पुरानो घर)	१००	५००	५००
१४	धारा जडान सिफारिस (नक्सापास भएको/२०२१ साल अगाडिको पुरानो घर)	१००	५००	५००
१५	जन्म मिति/विवाह (२०३६ सालभन्दा अगाडिको सिफारिस)	१००	२००	२००
१६	अविवाहित सिफारिस	१००	२००	२००
१७	जग्गा मूल्याङ्कन सिफारिस	१००	५००	५००
१८	व्यवसाय बन्द सिफारिस	१००	५००	५००
१९	अदालत शुल्क मिनाहा सिफारिस			
२०	नाबालक सम्बन्धी सिफारिस (प्रति व्यक्ति)	५०	१००	१००
२१	चौपाया सम्बन्धी सिफारिस	५००	५००	५००
२२	व्यवसाय दर्ता सर्जिमिन सिफारिस	५००	१०००	१०००
२३	विद्यालय/उद्योग ठाउँसारी सिफारिस	२५०	१०००	१०००
२४	व्यवसाय ठाउँसारी सिफारिस	२५०	५००	५००
२५	बसाई सराई सिफारिस (आन्तरिक/बाह्य)	१००	१००	१००
२६	विद्यालय कक्षा वृद्धि सिफारिस	२०००	५०००	५०००
२७	पुर्व प्राथमिक विद्यालय खोल्ने सिफारिस/अनुमति (निजी)	२०००	५०००	५०००
२८	कलेज दर्ता सिफारिस/अनुमति	३०००	१००००	१००००
२९	होमस्टे दर्ता सिफारिस	१०००	२०००	२०००

३०	व्यक्तिगत विवरण सिफारिस	१००	२००	२००
३१	घर/जग्गा दर्ता सिफारिस	५००	१०००	१०००
३२	संरक्षक सिफारिस (व्यक्तिगत)	१००	१००	१००
३३	संरक्षक सिफारिस (संस्थागत)	२००	२००	२००
३४	कित्ताकाट सिफारिस	५००	१०००	१०००
३५	बाटो कायम सिफारिस	१००	१००	१००
३६	हकदार सिफारिस	१००	१००	१००
३७	नाता प्रमाणित सिफारिस मृतक	२५	२५	२५
३८	नाता प्रमाणित सिफारिस जिवित (नेपाली)	५०	५०	५०
३९	कोठा खोल्ने रोहवरमा बस्ने		५००	५००
४०	अन्य कार्यालयको माग अनुसार विवरण खुलाई पठाउनु पर्ने र रोहवरमा बस्नु पर्ने पत्र तथा काम (आ.व. ०७२।०७३ देखि नै लागु हुने गरी)		१०००	१०००
४१	समूह/संस्था दर्ता सिफारिस (नाफा मुखी)	२००	१०००	१०००
४२	समूह/संस्था दर्ता सिफारिस (गैह्र मुखी)	१००	१००	१००
४३	राष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्था दर्ता/नबिकरण	३०००	३०००	३०००
४४	अन्तराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्था दर्ता/नबिकरण	५०००	१००००	१००००
४५	माथी उल्लेखित बाहेक अन्य सिफारिस	१००	२००	२००
प्रमाणित				
४६	घर बाटो प्रमाणित प्रति कित्ता (मूल सडक)	१५००	२०००	२०००
४७	घर बाटो प्रमाणित प्रति कित्ता (सहायक पिच सडक)	१०००	१५००	१५००
४८	घर बाटो प्रमाणित प्रति कित्ता (कच्ची मोटर सडक)	७५०	१०००	१०००
४९	घर बाटो प्रमाणित प्रति कित्ता (गोरेटो बाटो/बाटो नभएको)	५००	७५०	७५०
५०	चार किल्ला प्रमाणित (आठ आनासम्म)	५००	७५०	७५०
५१	चार किल्ला प्रमाणित (आठ आनाभन्दा बढी भएमा प्रति आना थप)	१००	१००	१००

५२	जन्म मिति/बिवाह/अबिवाहित प्रमाणित	३५०	५००	५००
५३	घटना दर्ता संशोधन		२००	२००
५४	घर पाताल प्रमाणित	१००	१००	१००
५५	फरक, फरक नाम, थर सिफारिस	१००	२००	२००
५६	फरक, फरक जन्म मिति सिफारिस	१००	२००	२००
५७	संरक्षक प्रमाणित	१००	१००	१००
५८	तीन पुस्ते प्रमाणित	२००	५००	५००
५९	नाम, थर संशोधन सिफारिस	१००	२००	२००
६०	जग्गा रेखाकन/सम्बन्धी रोहवरमा बस्ने		५००	५००
६१	जग्गाधनी पुर्जा हराएको सिफारिस	१००	५००	५००
६२	पुर्जामा घर कायम गर्ने सिफारिस	१००	२००	२००
६३	अंग्रेजी सिफारिस तथा प्रमाणित	३५०	५००	५००
६४	अन्य प्रमाणित	३५०	५००	५००
६५	जिवित नाता प्रमाणित सिफारिस दस्तुर (अंग्रेजी/नेपाली)	३५०	५००	५००

व्यक्तिगत घटना
भन्नाले
(जन्म दर्ता, विवाह दर्ता, मृत्यु दर्ता, बसाई सराई र सम्बन्ध विच्छेद)
घटना घटेको वा भएको ३५ दिनभित्र
आफ्नो वडा कार्यालयमा गई निःशुल्क दर्ता गराऔं ।

घर बहाल कर :

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ९ को दफा ५७ मा उल्लेख भए अनुसार महानगरपालिकाको क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा महानगरपालिकाको त्यस्तो बहाल रकममा १२ प्रतिशत बहाल कर लगाउनेछ, भनि उल्लेख भएकोले सो अनुसार बाटो र ठाउँको आधारमा निम्न अनुसार प्रति वर्ग फिट कायम गरिएकोछ ।

क्र. सं.	विवरण	आ.व.०७२/०७३ मा कायम दररेट		आ.व.०७४/०७५ मा कायम दररेट	
		व्यवसायिक प्रयोजन (प्र.व.फि)	आवासिय प्रयोजन (प्र.व.फि)	व्यवसायिक प्रयोजन (प्र.व.फि)	आवासिय प्रयोजन (प्र.व.फि)
१	मूल सडक : (कुपण्डोल देखि सातदोबाटोसम्म, मंगलबजार देखि लगनखेलसम्मको सडक क. भुई तल्ला ख. पहिलो तल्ला ग. दोश्रो तल्ला देखि माथि घ. जग्गा प्रति आना	रु.१०० रु.८० रु.६० रु.१००००	रु.९० रु.७० रु.५०	रु.१०० रु.६० रु.४० रु.१००००	रु.४० रु.२०
२	चक्रपथ ट्याक : क. भुई तल्ला ख. पहिलो तल्ला ग. दोश्रो तल्ला देखि माथि घ. जग्गा प्रति आना	रु.८० रु.६० रु.४० रु.८०००	रु.७५ रु.५५ रु.३५	रु.८० रु.५० रु.३० रु.५०००	रु.५० रु.३० रु.२०

३	सहायक सडक : (पुल्चोकदेखि मंगलबजार हुँदै ग्वाकोसम्म, जावलाखेल बाल संगठनदेखि भनिमण्डल हुँदै चक्रपथसम्म, पुल्चोक स्थित विद्युत प्राधिकरणदेखि सानेपा चोकसम्म, दमकल चोकदेखि धोविघाट चोकसम्म, शुक्रराज शास्त्री चोकदेखिपाटनढोका, अशोक हल हुँदै क्वालखु चोकका सडकसंग जोडिएका घरहरु, बखुण्डोल चोकदेखि सानेपा चोकसम्म, पाटन अस्पताल देखि महालक्ष्मी हुँदै चक्रपथसम्म, कानदेवता स्थान देखि सानेपा चोकसम्म, सातदोबाटो देखि चापागाउँसम्म, सातदोबाटो देखि धापाखेलसम्म) क. भुई तल्ला ख. पहिलो तल्ला ग. दोश्रो तल्ला देखि माथि घ. जग्गा प्रति आना	रु.७० रु.५० रु.३० रु.७०००	रु.६० रु.३० रु.२०	रु.७० रु.४० रु.२० रु.३०००	रु.५० रु.२० रु.१०
	उपरोक्त बाहेक भित्री सहायक सडक क. भुई तल्ला ख. पहिलो तल्ला ग. दोश्रो तल्ला देखि माथि घ. जग्गा प्रति आना ड. बागमती करिडोरको बाटोको जग्गा प्रति आना			रु.४० रु.२० रु.१५ रु.२५०० रु.२०००	रु.१० रु.२० रु.१०
४	कच्ची सडक : क. भुई तल्ला ख. पहिलो तल्ला ग. दोश्रो तल्ला देखि माथि घ. जग्गा प्रति आना	रु.४० रु.२० रु.१० रु.२०००	रु.३५ रु.१५ रु.५	रु.२५ रु.२५ रु.१० रु.५००	रु.५ रु.१० रु.५
५	गोरेटो बाटो : क. भुई तल्ला ख. पहिलो तल्ला देखि माथि ग. जग्गा प्रति आना	रु.२५ रु.१५ रु.१०००	रु.२० रु.१०	रु.२० रु.१५	रु.५ रु.१०

नोट : सम्भौता पत्रमा उल्लेखित दररेट भन्दा कम भएमा मात्र उल्लेखित दररेट अनुसार बहाल कर मूल्यांकन गर्ने ।

थप वडाहरु (वडा नं. १८, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९) का लागि प्रस्तावित बहाल कर दररेट

क्र.सं.	विवरण	प्रस्तावित मासिक बहाल दररेट	
		व्यवसायिक प्रयोजन	आवासिय प्रयोजन
१	पिच सडक	रु.५,०००	रु.२,०००
२	कच्ची तथा अन्य सडक	रु.३,०००	रु.१,०००
३	जग्गा	प्रचलित दर बमोजिम सम्भौता पत्रको आधारमा लिइने	

सधै नेपाली उत्पादनको प्रयोग गरौं ।

ललितपुर महानगरपालिका
३ नं. वडा कार्यालय,
पुल्चोक, ललितपुर
३ नं. प्रदेश, नेपाल ।

मिति :

श्री .....ज्यू,

....., ललितपुर ।

विषय : नक्सा बमोजिम घर निर्माण सम्भौता सम्बन्धमा ।

उपरोक्त विषयमा यस वडा अन्तर्गत स्थायी बसोबासको लागि नक्सा पास गरी घर निर्माण गर्न आउनु हुने सबै घर धनीहरुलाई ३ नं. वडा कार्यालय हार्दिक अभिवादन गर्दछ ।

तत्सम्बन्धमा तपाईंले दिनु भएको नक्सा पास प्रक्रिया बारे के जानकारी छ ? महानगरपालिकामा कति पैसा के को लागि तिर्नु हुनुहुन्छ ? नक्सा पास

कति दिनमा हुन्छ ? किन समयभित्र नक्सा पास भएन ? सो को जानकारी तपाईंलाई थाहा छ ? अबदेखि बुझ्नु हुन्छ भन्ने हाम्रो विश्वास र अनुरोध छ ।

तपाईंले दिनु भएको नक्सा बमोजिम घर अनिवार्य रूपमा बनाउनु पर्ने हुन्छ, डिपिसि नक्सा बमोजिम नभएमा स्थायी नक्सा पाउने छैन भने घर नक्सा बमोजिम निर्माण नभएमा निर्माण सम्पन्न पाउने छैन । नपाएमा के हुन्छ ? तपाईंले पाउने सुविधाबाट बन्चित हुनुहुनेछ ।

त्यसैले, वडा कार्यालयले तपाईंलाई नक्सा पास सम्बन्धी जानकारी गराउँदै नक्सा पास बमोजिम घर निर्माण गर्न अनुरोध गर्दै नक्सा भन्दा फरक घर निर्माण गर्ने छैन फरक घर निर्माण गरे मलाई नक्सा पास प्रमाणपत्र, निर्माण सम्पन्न र वडाबाट दिनु हुने सेवा नदिएमा मलाई चित्त बुझ्छ कहि कतै उजुरबाजुर गर्ने छैन भनि कार्यालय र घर धनी बिच सहमति गर्दछौं ।

घर धनीको नाम :

वडा अध्यक्ष

फोन :

नक्सा पासको लागि जान्नु पर्ने बुँदाहरु

मापदण्ड २०६४ को संक्षिप्त विवरण

सि.नं.	क्षेत्र जग्गाको	जग्गाको क्षेत्रफल	निर्माण गर्न पाउने Coverage %	अधिकतम उचाई	अधिकतम तल्ला	FLOOR AREA RATIO F.A.R.	कैफियत
१	पुरानो शहरी क्षेत्र (Cultural Heritage Conservation Zone)						पुरानो भत्काई बनाउने घर भए फोटो चाहिने, कोठाको उचाई बढीमा ८ फिट पुरातत्व विभागसँग स्वीकृत लिनु पर्ने
१ क	संरक्षित स्मारक उपक्षेत्र (Preserved Monument Sub-Zone)						
	क) साविक घरले चर्चेको ठाउँ	-	१०० %	३५'	४	३.५०	
	ख) खाली समेतको जग्गा	-	८० %	३५'	४	३	

१ ख	संरक्षित उपक्षेत्र (Preserved Culture Heritage Sub-Zone)						ऐ. ऐ.
	क) १ आना सम्मको खाली जग्गा	१ आनासम्म	१०० %	४५'	५	३.७५	
	ख) साविक घर भएको जग्गा		साविक चर्चे अनुसार	४५'	५	४.५०	
	ग) खाली जग्गा		८० %	४५'	५	३.७५	
१ ग	मिश्रित पुरानो बसोबास उपक्षेत्र (Mixed Old Residential Sub-Zone)						
	क) १ आनासम्मको खाली जग्गा	१ आनासम्म	१०० %	४५'	५		
	ख) साविक घर भएको जग्गा		साविक चर्चे अनुसार	४५'	५	४.५०	
	ग) खाली जग्गा		८० %	४५'	५	४.५०	
२ ग	आवासीय क्षेत्र (Residential Zone)						
२ क	ब्यापारिक, कम आवासीय भवन उपक्षेत्र	०-२-२ देखि सम्म	७० %			३.००	कोपुण्डोल देखि चक्रपथ, सातदोबाटो सम्म
		०-८-० भन्दा बढी जतिपनि	५० %			३.००	बाटोको दायाँ बायाँ किनारामा र २५ मीटर भित्र सम्मका

							प्लटहरु
	बाक्लो मिश्रित बसोबास क्षेत्र (Densed Mixed Residential Sub-Zone)	०-२-२ देखि सम्म	८० %			२.५०	
		०-८-० भन्दा बढी जतिपनि	६० %			२.५०	
	अन्य आवाशीय उपक्षेत्र	०-२-२ देखि सम्म	८० %			१.७५	
		०-८-० भन्दा बढी जतिपनि	६० %			१.७५	

ललितपुर महानगरपालिका क्षेत्रभित्र घर निर्माण गर्दा नक्सा निवेदकले ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु

- साविक देखि चली आएको पानी र ढल निकास बन्द गर्न पाइने छैन, ढल निकासको लागि आवश्यक परेको खण्डमा आफ्नो जग्गाबाट साविक बमोजिम निकास लैजान दिनु पर्नेछ।
- नक्सा पास नगरी निर्माण कार्य गर्नु हुन्दैन। नक्सा पास नहुँदै निर्माण कार्य गरे/नगरेको कुनै पनि बखत साइट जाँच गर्न सकिनेछ।
- नक्सा कर र धरौटी, संरक्षित स्मारक र संरक्षक उपक्षेत्रमा क्रमशः रु. ६/- र रु. ३/-, अन्य क्षेत्र तथा उपक्षेत्रमा रु. १०/- र रु. २/- तथा प्लिथ फ्लोर एरिया ५,००० वर्ग फीट भन्दा माथिका आवासिय प्रयोजनका लागि रु. २५/- र रु. ५/- छ भने कमर्सिल क्षेत्र वा आवासीय नक्सामा सत्तर भएको घर वा ७ + ७ = १४ मी. बाटोको दायाँ बायाँ बनाउने घरलाई ब्यापारिक प्रयोजन वा कमर्सिल क्षेत्र मानि रु. रु. २५/- र रु. १०/- लाग्नेछ।
- नियमपूर्वक नक्सा दर्ता भई सकेपछि १५ दिने संधियार म्याद र एक प्रति नक्सा सहित सम्बन्धित वडा कार्यालयमा पठाइनेछ र संधियारको १५ दिने म्याद समाप्त भई कसैको उजुरी नपरेमा मात्र सर्जमिन गरिने

- ५) सर्जमिनको अवस्थामा आफ्नो सिमाना खाली जग्गा भएमा साँध प्रष्ट हुने गरी २" × २" को काठको किल्ला जमिनभन्दा माथि १" ०" सम्म देखिने गरी गाडिएको हुनु पर्नेछ । अन्यथा सर्जमिन सर्जमिन गर्न कार्यालय बाध्य हुनेछैन ।
- ६) नक्सा पास म्याद दुई वर्षसम्म हुनेछ र अन्तिम एक पटकको लागि मात्र नियमानुसार पहिले तिरेको नक्सा दस्तुरको ५ प्रतिशत दस्तुर बुझाई पुनः दुई वर्ष म्याद थप गरिनेछ । म्याद थपको निवेदन म्याद भुक्तान भएको मितिले ३५ दिन भित्र पेश गरिसक्नु पर्नेछ ।
- ७) यस महानगरपालिका कार्यालयबाट इजाजत प्राप्त डिजाइनर वा कन्सल्टेन्सीबाट सिफारिस गरिएका नक्साहरु मात्र कार्यवाही गरिनेछ ।
- ८) नक्सा पास प्रक्रिया समाप्त भई सकेपछि निवेदक वा अधिकार प्राप्त वारेसलाई नक्सा एक प्रति पास पूर्जा एक प्रति र निवेदन प्रतिलिपि पत्र एक प्रति दिइनेछ ।
- ९) पास नक्साभन्दा फेरबदल गरी निर्माण कार्य चालु राख्न परेमा फेरबदल गर्न खोजे अनुसारको संशोधित नक्सा तयार गरी स्वीकृतिको लागि पेश गर्नु पर्नेछ र स्वीकृत भए अनुसार मात्र निर्माण कार्य गर्नु पर्नेछ ।
- १०) निर्माण कार्य सम्पन्न भई सकेपछि निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र लिन निवेदन दिनु पर्नेछ । धारा, बिजुलि, टेलिफोन ईत्यादि भौतिक सुविधाहरु उपभोग गर्न निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र लिन अनिवार्य गरिएकोछ ।
- ११) निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र पूरा वा आंशिक रुपमा पनि लिन सकिनेछ ।
- १२) पास नक्सा भन्दा फरक गरी मापदण्ड विपरीत हुने गरी निर्माण कार्य गरेमा निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र दिन बाध्य हुने छैन र भौतिक सुविधाहरुबाट बन्चित हुनुको साथै कुनै पनि बेला भत्काउने कार्यवाही समेत हुन सक्नेछ ।
- १३) म्याद भित्र निर्माण कार्य पूरा गरी निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र समेत लिइसक्नु पर्नेछ, अन्यथा धरौटी रकम फिर्ता दिन कार्यालय बाध्य हुनेछैन ।
- १४) मापदण्ड विपरीत निर्माण कार्य भएको पाइएमा धरौटी स्वरुप दाखिला गरेको रकम जफत हुनसक्नेछ ।
- १५) कुनै पनि सार्वजनिक भवनहरुमा घटीमा पहिलो तल्लासम्म अपाङ्ग, असक्त ब्यक्तिहरुको लागि ट्वील चेरबाट सजिलै आवत जावत गर्न व्यवस्था मिलाउन महानगरपालिका हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।
- १६) ललितपुर नगर क्षेत्रमा दैनिक प्रयोग गर्ने पानीको ज्यादै असुविधा भएको हुँदा आकाश पानीको अधिकतम प्रयोग गर्न अनुरोध गर्दछ ।

मापदण्ड-संहिता पालना गरौं, आफ्नो लगानी सुरक्षित पारौं ।

नयाँ निर्माण कार्यको लागि नक्सा पास गर्न अनिवार्य पेश गर्नुपर्ने कागजातहरु

- १) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपूर्जाको प्रतिलिपि
एक प्रति
- २) चालु आर्थिक वर्षको मालपोत रसिद वा तमसुकको प्रतिलिपि
एक प्रति
- ३) नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
एक प्रति
- ४) कित्ता नं. समेत प्रष्ट भएको नापी नक्साको सक्कल
एक प्रति
- ५) पास गरिने नक्साको फाटोकपी (निवेदक तथा डिजाइनरको सही छाप, हस्ताक्षर समेत हुनुपर्ने)
पाँच प्रति
- ६) डिजाइनर इजाजत पत्रको प्रतिलिपि (सरोकारवालाले प्रमाणित गरेको र नविकरण समेत भएको)
एक प्रति
- ७) पासपोर्ट साइजको फोटो
चार प्रति
- ८) मञ्जुरी लिई बनाउने भएमा,

- क) जग्गा धनीले मञ्जुरी दिएको मञ्जुरीनामा सक्कल
(नक्सा शाखाको रोहवरमा सनाखत हुनु पर्नेछ)
एक प्रति
- ख) मञ्जुरी दिने व्यक्तिको नागरिकताको प्रतिलिपि
एक प्रति
- ९) वारिस भएमा वारिसको नागरिकताको प्रतिलिपि
एक प्रति
- १०) प्लानिथ एरिया एक हजार वर्ग फीट भन्दा बढी वा तीन तल्ला भन्दा
बढी भएमा स्ट्रक्चरल विश्लेषण (Structural Analysis – 1 Copy
सहित स्ट्रक्चरल डिजाइन र स्यानिटरी डिजाइनको प्रति
एक प्रति
- ११) स्ट्रक्चरल नक्सा
२/२ प्रति

स्थानीय सरकार जनताका मुटु हुन् ।

पुनश्चः

- मञ्जुरीनामा र वारिसनामामा हस्ताक्षर र औठाको छाप कालो मसीबाट नेपाली कागजमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- निवेदक मोही भएमा जग्गा धनी वा गुठीको मञ्जुरीनामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- नापी नक्सामा नदेखिएका तर फील्डमा देखिने बाटोहरुको सम्बन्धमा सम्बन्धित वडाबाट दिशा र चौडाई समेत खुलाइएको सिफारिस पत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।
- नापी नक्सा र भोगचलन गरेको जग्गाको आकार प्रकार फरक भएमा सम्बन्धित वडाको भोगचलन सम्बन्धी सिफारिस पत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

साविक घर भत्काई नयाँ घर बनाउन पेश गर्नु पर्ने आवश्यक कागजातहरु

- १) नापी नक्सामा नदेखिने तर पास भएको भए पास नक्सा र पास पूर्जाको प्रतिलिपि
एक एक प्रति
- २) नापी नक्सामा देखिने घर भए सोको भुँई तल्लाको प्लान एक, चारै तर्फको मोहडा र साइट प्लान समेतको नक्सा प्रति
चार प्रति

- ३) भत्काउने घरको फोटोहरु (सम्भव भएसम्म चारै मोहडा र छाना)
एक एक प्रति
- ४) अन्य कागजातको हकमा नयाँ नक्सा पास गर्दा आवश्यक पर्ने सबै कागजातहरु पेश गर्नु पर्नेछ ।

तल्ला थप गर्न पेश गर्नु पर्ने आवश्यक कागजातहरु

- १) पास भएको नक्सा र पास पूर्जाको प्रतिलिपि
एक प्रति
- २) नापी नक्सामा देखिने घरको सम्बन्धमा प्रस्तावित तल्ला थप घरको नक्सा सहित साविक घरको सबै प्लान, चारै तर्फको मोहडा, सबैभन्दा अग्लो ठाउँको क्रस सेक्सन र साईट प्लान समेतको नक्सा प्रति
चार प्रति
- ३) अन्य कागजातको हकमा नयाँ नक्सा पास गर्दा आवश्यक पर्ने सबै कागजातहरु सरह पेश गर्नु पर्नेछ ।

नक्सा डिजाइनरले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

DRAWING DISCRPTION

1. Floor Plans	:	All floors with sun shade
2. Elevations	:	Four sides Elevation Name with durement
3. Cross Section	:	Highest part in staircase portion
4. Site plan	:	Diagonal lines and details with North side up arrow with Septik Tank
5. LOCATION pLAN	:	With nearest junction in North Direction
6. Opening Schedule Table	:	Draw and window opening sizes too
7. Name Tag	:	According To sample
8. North Arrow	:	Survey Direction for site plan

DRAWING SCALE

1. Paper Sizes	:	A1=840 X 594 mm. A2=594 X 420 mm.
2. Scale Factor	:	1" =8' 0" or 1" =4' 0" 1 : 100 or 1 : 50

विशेष गरी मल्टी स्टोरी (बहुतल्ले) भवनहरुको सम्बन्धमा 1'8'0" मा प्रिन्ट गर्न ब्यवहारिक नभई A0 सम्ममा पनि नअट्ने भएमा नजिकको ब्यवहारिक स्केलमा प्रिन्ट गर्न सकिनेछ ।

3. Site Plan Scale - Upto 1 Ropani, 1" = 8'0" or 1 : 100,
Upto 3 Ropanis 1" = 16'0" or 1 : 200
& - If More than 3 Ropanis 1" = 32'0"
or 1 : 400

नोट : माथि उल्लेखित स्केल जतिसुकै लेखिएता पनि साइट प्लान प्रष्ट हुनको लागि आवश्यकता अनुसार 1'32'0" को 1'16'0" वा 1'8'0" मा तथा 1'16'0" को 1'8'0" को स्केलमा पनि प्रिन्ट गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

DIMENSION STYLE

1. In all Floor Plans

- Element to Element
- Center to center
- Over all, easy to calculate area
- Internal room size and room name

साइटप्लानमा उल्लेख हुनु पर्ने कुराहरु

- उत्तर (North) दिशा माथि तर्फ नै हुनु पर्नेछ ।
- फलक्षेत्र निकाल्न आवश्यक DIAGONAL सहितको सम्पूर्ण नाप उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- EXISTING BUILDING भएमा सो को नाप फूट (PLINTH), COVERAGE, FLOOR, AREA, FAR, NON FAR समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- ढल भएको ठाउँमा पनि सकपिटको POSITION सेट ब्याक लाइन भन्दा भित्रै DIMENSION समेत अनिवार्य उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- RIGHT OF WAY LINE (R.O.W.), SET BACK LINE, ROAD WIDTH, ROAD CENTER LINE र ROAD छेउबाट सिमाना घरसम्मको दुरी तथा सिमाना देखि प्रस्तावित सेट ब्याकसम्मको दुरीको नाप फुट समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।
- साइट प्लानमा PLINTH भन्दा बाहिर PROJECTION हुने सबभन्दा बाहिरी सम्पूर्ण भाग DOTTED LINE मा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

पुनश्च :

- उल्लेखित जग्गासम्म सजिलै पुग्न सक्ने गरी नजिकको चौबाटो मुल सडक बाटोको र टोलको नाम समेत LOCATION PLAN पेश गर्नु पर्नेछ ।

- भवन सम्बन्धी मापदण्ड तथा भवन निर्माण संहिता पूर्णतया पालना गरी नक्सा तयार गरिएको हुनु पर्नेछ । अन्यथा नक्सा रद्द गर्न सकिनेछ ।
- मापदण्ड वा FAR, COVERAGE, ROW, SET BACK जस्ता नियममा कुनै अस्पष्ट भएमा कार्यालयको नक्सा शाखामा सम्पर्क राखी मात्र नक्सा तयार गर्नु पर्नेछ ।
- डिजाइनर इजाजत पत्र प्रतिलिपि फाईलमा संलग्न गर्दा सम्बन्धित डिजाइनरले प्रमाणित गरिएको हुनु पर्नेछ ।

“भूकम्प प्रतिरोधात्मक घर निर्माण गरौं ।”

नक्सा पास दस्तुर

क्षेत्र	आ.व.०७२।०७३ सम्म कायम दररेट		आ.व.०७३।०७४का लागि कायम तथा ०७४।०७५ का लागि प्रस्तावित दररेट	
	नक्सा पास दस्तुर	धरौटी	नक्सा पास दस्तुर	धरौटी
	प्रति व.फी.	प्रति व.फी.	प्रति व.फी.	प्रति व.फी.
कमर्सियल क्षेत्र, आवासीय नक्सामा सत्तर भएको घर र ७ + ७ = १४ मी.बाटोको दायाँ बायाँ बनाउने घर कमर्सियल भवन मानि लाग्ने दस्तुर	रु. १३/-	रु. २/-	रु. २५/-	रु. १०/-
ग्राउण्ड कभरेज १,५०० वर्ग फीट भन्दा बढी र कुल फ्लोर एरिया ५,००० वर्ग फीट भन्दा बढी भएमा	रु. १०/-	रु. २/-	रु. २५/-	रु. ५/-

आवासीय प्रयोजनका लागि	रु. ८/-	रु. २/-	रु. १०/-	रु. २/-
संरक्षण उपक्षेत्र र विश्व सम्पदा अन्तर्गत स्मारक क्षेत्र, उपक्षेत्र	रु. ६/-	रु. ३/-	रु. ६/-	रु. ३/-
नक्सा पास बिना निर्माण भएका वा नक्सा पासभन्दा अदलबदल गरी निर्माण भएका निर्माण कार्य नियमित गर्दा नक्सा कर माथि उल्लेख भए बमोजिम नै लागू गरी नियमित दस्तुर	रु. २०/-		तोकिएको दररेटको डब्ल र जरिवाना प्रमुखबाट तोकिए अनुसार	
निर्माण सम्पन्न दस्तुर	रु. ५००/-			
नक्सा नामसारी दस्तुर (पैतृक वा पुख्र्यौलीको हकमा)	रु. २/-		रु. २/-	
अन्य नक्सा नामसारी दस्तुर (साविक बमोजिम)	रु. ५/-		रु. ५/-	
संस्थागत नक्सा नामसारी दस्तुर			रु. १०/-	
घर/टहराको निर्माण सम्पन्न सेवा शुल्क	रु. १/-		रु. १/-	
नक्सा संशोधन गर्नु परेमा सेवा शुल्क	रु. -/५०		रु. -/५०	
मिति २०५० फाल्गुण १५ अगाडिसम्म नक्सा पास भई निर्माण भएको घर, टहराको निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र आवश्यक नपर्ने/यदि सोको सिफारिस आवश्यक परेमा कार्यालयबाट पाउने ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं ।				
निर्माणकर्मी इजाजत प्रमाणपत्र दर्ता/नविकरण शुल्क			रु. १,०००/-	

“ट्राफिक नियम पालना गरौं, दुर्घटनाबाट बचौं ।”

घर सम्पन्न गर्दा ध्यान दिनु पर्ने

- घर सम्पन्न गर्दा महानगरपालिकाले गर्नु भनि दिएका शर्त पालना गर्नु पर्ने ।
  - क) सेफ्टी ट्याङ्की राख्नु पर्ने,
  - ख) छानाबाट पानी बाटोमा खसाल्न नपाउने ,
  - ग) फोहोर सेपरेटिड गरी राख्नु पर्ने,
  - घ) विकल्पको रूपमा सोलार बत्ती
  - ड) आगो निभाउने Extinguisher
- घर कम्पाउडमा दूईवटा रुख वा कौसीमा ४ बटा गमला बोट हुर्काउने पर्ने,
- घर बाहिर एउटा बत्ती राख्ने पर्ने ।

आकस्मिक टेलिफोन नम्बरहरु

क्र.सं.	विवरण	फोन नं.
क)	सोधपुछ	१९७
ख)	प्रहरी	१००, ११०, १२०
ग)	दमकल	१०१
घ)	एम्बुलेन्स	१०२

ड)	नेपाल एम्बुलेन्स सर्भिस	०१-४१०४५९५
च)	ट्राफिक	१०३
छ)	बाल हेल्पलाईन	१०४
ज)	शव-बाहन (ललितपुर महानगरपालिका)	०१-५५२७००३

शिक्षा लिने, घर चलाउने, चिन्तन मनन गर्ने र अन्तिम समयको तयारी गर्ने जीवनका यी चार मोडहरू सबैका अनिवार्य जीवनचर्या हुन्

अति आवश्यक सेवाहरू

१) नागरिकता प्रमाणपत्र कसरी पाउने ?

यस वडामा स्थायी बसोबास गरेका वा घर निर्माण गरी बसाई सराई आएका वडाबासिहरूले नागरिकता प्रमाणपत्र सिफारिस गराई जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुरबाट नागरिकता प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

(क) वडामा स्थायी बसोबासको हकमा :

- निवेदकका बाबु र आमाको नागरिकताको प्रतिलिपी,
- निवेदकका आमाको विवाह दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- नागरिकता लिनेको जन्म मिति खोलेको स्कूलको प्रमाणपत्र वा जन्म दर्ता प्रमाणपत्र,
- घर जग्गा कर प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- पासपोर्ट साईजको फोटो २ प्रति ।

(ख) बसाई सराई आएकाको हकमा :

- निवेदकका बाबु र आमाको नागरिकताको प्रतिलिपी,
- निवेदकका आमाको विवाह दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- बसाई सराई कागजको प्रतिलिपी,
- जग्गाधनी प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,

- नक्सापास वा निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- नागरिकता लिनेको जन्म मिति खोलेको स्कूलको प्रमाणपत्र वा जन्म दर्ता प्रमाणपत्र,
- घर जग्गा कर प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- पासपोर्ट साईजको फोटो २ प्रति ।

(ग) कर्मचारीको हकमा :

- निवेदकका बाबु र आमाको नागरिकताको प्रतिलिपी,
- निवेदकका आमाको विवाह दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- निवेदकको जन्म मिति खोलेको स्कूलको प्रमाणपत्र वा जन्म दर्ता प्रमाण पत्र,
- कार्यालयबाट सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई लेखेको पत्र,
- पासपोर्ट साईजको फोटो २ प्रति ।

२) विपन्न नागरिक सेवा :

नेपाल सरकारले यी ८ रोग लागेमा विपन्न नागरिक औषधि उपचार कोष मार्फत केही कडा रोगको उपचारको लागि उपचार खर्च बापत बढिमा ५ लाख रुपैयासम्म सहयोग गर्दै आएको छ । कुन कुन रोग कडा रोगको रूपमा सुचिकृत गरिएको छ ?

१. मृगौलाको रोग
२. मुटुको रोग
३. क्यान्सरको रोग
४. पार्किन्सन रोग
५. अल्जाईमर्स रोग
६. स्पाईनल ईन्जुरी
७. हेड ईन्जुरी
८. सिकल सेल एनिमिया रोग

आवश्यक कागजातहरू :

- १) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- २) रोग प्रमाणित गरेको हस्पिटलको पत्र,
- ३) निवेदन

३) सामाजिक सुरक्षा भत्ता :

(क) बृद्ध भत्ता :

नागरिकता प्रमाणपत्रमा ७० वर्ष उमेर पूरा भएका वृद्ध वा वृद्धाले वडा कार्यालयमा निवेदन फाराम भरी दिएमा वृद्ध भत्ता पाउन सकिनेछ ।

आवश्यक कागजातहरू :

- १) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- २) पासपोर्ट साईजको फाटो २ प्रति,

(ख) **एकल महिला भत्ता :**

नागरिकतामा ६० वर्ष उमेर पुगेका एकल महिलाले वडा कार्यालयमा पाउने निवेदन फाराम भरी दिएमा वृद्ध भत्ता पाउन सकिनेछ ।

आवश्यक कागजातहरू :

- १) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- २) एकल महिला प्रमाणित हुने सर्जमिन मुचुल्का,
- ३) पासपोर्ट साईजको फाटो २ प्रति ।

(ग) **विधवा भत्ता :**

नागरिकतामा १८ वर्ष उमेर पुगेका विधवा महिलाले वडा कार्यालयमा निवेदन फाराम भरी दिएमा विधवा भत्ता पाउन सकिनेछ ।

आवश्यक कागजातहरू :

- १) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- २) मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- ३) नाता प्रमाणित प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- ४) पासपोर्ट साईजको फाटो २ प्रति,

(घ) **अपाङ्गता भत्ता :**

महिला तथा बालबालिका कार्यालयबाट अपाङ्गताको प्रमाणपत्र पाएका महिला तथा पुरुषले वडा कार्यालयमा पाउने निवेदन फाराम भरी दिएमा अपाङ्गता भत्ता पाउन सकिनेछ ।

आवश्यक कागजातहरू :

- १) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- २) महिला तथा बालबालिका कार्यालयबाट दिइएको अपाङ्ग प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,
- ३) पासपोर्ट साईजको फाटो २ प्रति ।

(ङ) **जेष्ठ नागरिक परिचयपत्र :**

नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रमा ६० वर्ष उमेर पूरा भएका वडामा स्थायी बसोबास गरी आएका जेष्ठ नागरिकले वडा कार्यालयमा पाउने निवेदन फाराम भरी दिएमा यो परिचयपत्र वडाबाट पाउन सकिन्छ ।

आवश्यक कागजातहरू :

- १) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी,

२) पासपोर्ट साईजको फाटो १, अटो साईजको फोटो १,
(५) **सहुलियत स्वास्थ्य परीक्षण परिचयपत्र**

यस वडा कार्यालयबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता (रातो कार्ड) पाउनेहरूका लागि ५० % (प्रतिशत) र ३ नं. वडाका स्थायी बसोबास भएकाहरूका लागि ४० % (प्रतिशत) छुटमा विशेषज्ञहरूद्वारा गरिने रगत, दिसा, पिसाब र ल्याव सम्बन्धी अन्य जाँच गर्न पाँच वर्षको लागि **स्वास्थ्य परीक्षण सहुलियत परिचयपत्र** वितरण गर्दै आएको हुनाले सोबाट लाभ लिनु हुन सबै वडाबासिहरूमा हार्दिक अनुरोध गर्दछौं ।

बार, स्थान र समय :

- आईतबार, सोमबार र मंगलबार
- वडा स्वास्थ्य कार्यान्वयन समिति, ठाडोढुङ्गा । फोन नं. ९८४१४०६२२३
- बुधबार, बिहबार र शुक्रबार
- MY Dental Clinic, पुल्चोक, रथखेल । फोन नं. ९८५११२६५९६

समय : बिहान ७ बजे देखि १२ बजे सम्म

ब्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी जानकारी

१. **ब्यक्तिगत घटना दर्ता के हो ?**
ब्यक्तिको जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद तथा बसाई सराई जस्ता मानिसका आफ्ना निजी घटना स्थानीय पञ्जिकाधिकारीकोमा गई दर्ता गराउने र प्रमाणपत्र लिने कार्यलाई ब्यक्तिगत घटना दर्ता भनिन्छ ।
२. **ब्यक्तिगत घटना दर्ता गर्नुजरुरी छ छैन ?**
जरुरी छ । ब्यक्तिले राज्यबाट पाउने सेवा सुविधा र कह स्थापनाका गर्न कानून बमोजिम गर्ने ब्यवहारका लागि ब्यक्तिगत घटना दर्ताका प्रमाणपत्र जरुरी छ ।
३. **ब्यक्तिगत घटना दर्ता कहाँ गरिन्छ ?**
सम्बन्धित ब्यक्ति स्थायी बसोबास गरेको गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका ।
४. **ब्यक्तिगत घटना कसले गर्दछ ?**
स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले ।
५. **स्थानीय पञ्जिकाधिकारी कसलाई भनिन्छ ?**
(क) नगरपालिकाहरूका हकमा वडा सचिव र वडा सचिव नभएको अवस्थामा पञ्जिकाधिकारी (रजिष्ट्रार) को सहमतिमा नगरपालिकाको सचिवले तोकेको स्थानीय निकायको कर्मचारी,

(ख) गाउँपालिकाको हकमा वडा सचिव र वडा सचिव नभएको अवस्थामा पञ्जिकाधिकारी (रजिष्ट्रार) को सहमतिमा नगरपालिकाको सचिवले तोकेको स्थानीय निकायको कर्मचारी,

६. **व्यक्तिगत घटना दर्ताको लागि सूचक को हुन्छ ?**

व्यक्तिगत घटना दर्ताको लागि देहाय बमोजिमका सूचक हुन सक्दछन्

व्यक्तिगत घटना	सूचक बन्न सक्ने व्यक्ति
जन्म	<ul style="list-style-type: none"> बुबा-आमा, बाजे वा परिवारको मुख्य व्यक्ति र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्ति, धर्मपुत्र पुत्रीको जन्म दर्ता गर्न कानून बमोजिम पारित लिखत समेत राखी धर्मपुत्र वा धर्मपुत्री राख्ने बाबु वा आमाले, बाबु आमा र वंशजतर्फ कोही पनि नभएकाको हकमा सम्बन्धित वडा सदस्यको सिफारिसको आधारमा सम्बन्धित गाउँपालिकाको अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष र निजहरूको पद रिक्त भएको अवस्थामा गाउँपालिका सचिव र नगरपालिकाको क्षेत्रभित्रको व्यक्तिको हकमा सम्बन्धित वडा सदस्यको सिफारिसको आधारमा सम्बन्धित नगरपालिकाको प्रमुख वा उपप्रमुख र निजहरूको पद रिक्त भएको अवस्थामा सम्बन्धित वडा सचिवको सिफारिसको आधारमा कार्यकारी अधिकृत र वडा सचिवको व्यवस्था नभएको नगरपालिकाको हकमा कार्यकारी अधिकृत ।
मृत्यु	<ul style="list-style-type: none"> परिवारको मुख्य व्यक्ति र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको व्यक्ति, आमा बाबुको मृत्यु भएको सूचना दिने कर्तव्य भएको व्यक्ति नभएको अवस्थामा विवाहित छोरी समेत, विवाहित दिदी बहिनीको मृत्युका सम्बन्धमा वंशज तर्फ कोही पनि नभएको प्रमाणित भएको खण्डमा माईती तर्फका दाजु भाई समेत, बाबु आमा र वंशज तर्फ कोही पनि नभएकाको हकमा सम्बन्धित वडा सदस्यको सिफारिसको आधारमा

	सम्बन्धित गाविसको अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष र निजहरूको पद रिक्त भएको अवस्थामा गाविस सचिव र नगरपालिकाको क्षेत्रभित्रको व्यक्तिको हकमा सम्बन्धित वडा सदस्यको सिफारिसको आधारमा सम्बन्धित नगरपालिकाको प्रमुख वा उपप्रमुख र निजहरूको पद रिक्त भएको अवस्थामा सम्बन्धित वडा सचिवको सिफारिसको आधारमा कार्यकारी अधिकृत र वडा सचिवको व्यवस्था नभएको नगरपालिकाको हकमा कार्यकारी अधिकृत । छोरी
विवाह	<ul style="list-style-type: none"> पति र पत्नी दुवै, बेपत्ता भएका नागरिकको विवाह दर्ता गर्न पति वा पत्नी एकलै (सर्जमिन मुचुल्का सहित), पतिले विवाह दर्ता गर्न इन्कार गरेको अवस्थामा नाता कायम प्रमाणपत्र वा सम्मानित अदालतको फैसलाको प्रमाणपत्र भएमा पत्नी एकलैले,
सम्बन्ध विच्छेद	<ul style="list-style-type: none"> पति वा पत्नी मध्ये कुनै एक (तर अदालतले सम्बन्ध विच्छेदको फैसला गरेको कागजात जरुरी हुन्छ । दौत्य सम्बन्ध भएको मुलुकको अदालतमा सम्बन्ध विच्छेद गर्ने नेपाली नागरिकको हकमा राजदुतावासबाट प्रमाणित अदालतको फैसलाको आधारमा पति वा पत्नीले,
बसाई सराई	<ul style="list-style-type: none"> परिवार सबै बसाई सराई गर्ने भए परिवारको मुख्य व्यक्तिले, व्यक्ति एकलै बसाई सराई गर्ने भए व्यक्ति स्वयंले ।

७. बाबुको ठेगाना नभएका बच्चाको आमाको नामबाट जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ?

मिल्दछ । बाबुको ठेगान नभएका बच्चाको जन्मदर्ता गर्न सूचना फारामको बाबुको विवरणको महलमा ठेगान नभएको व्यहोरा लेखि आमा सूचक बनि जन्मको घटना दर्ता गर्न सकिन्छ ।

८. आमा र बुबा दुवै नभएका बच्चाको जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ?

मिल्छ । विस्तृत जानकारी प्रश्न ६ को सूचकको महलमा उल्लेख छ ।

९. मावली हजुरबुबा वा हजुरआमा पनि सूचक हुन सक्दछन् ?

सकदैनन् ।

१०. विदेशी नागरिकको जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ?
बच्चा नेपालमा जन्मेको हो भने मिल्छ ।
११. नेपाली आमाबाट विदेशमा जन्मी बाबुको पत्ता नलागेको बच्चाको जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ?
मिल्दछ । यसो गर्दा बालकको जन्म दर्ता गर्दा प्रमाणपत्रमा नेपाली राजदुतावास वा महावाणिज्य दुतावासले उपलब्ध गराएको Travel Document मा उल्लेखित विवरण -जस्तै जन्म स्थान, देश र जन्म मिति) उल्लेख गर्नुपर्दछ । उसबाहेक जन्म दर्ता प्रमाणपत्रमा विदेशी हो भने विदेशी र थाहा नभएको अवस्थामा थाहा नभएको उल्लेख गर्नुपर्दछ ।
१२. के कारागारमा जन्मेका-रहेका बच्चाको पनि जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ?
कारागारमा जन्मेका-रहेका बालबालिकाको कारागारमा रहेको ब्यहोरा प्रमाणित भई आए बमोजिम जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ।
१३. के शैक्षिक प्रमाणपत्रको आधारमा जन्म मिति सच्याउन सकिन्छ ?
सकिन्छ । तर एसईई उत्तीर्ण भएको मितिले ६महिना नाघेको अवस्थामा मात्र एसईई को लब्धांक पत्र र विद्यालयले दिएको चारित्रिक प्रमाणपत्रको आधारमा जन्म मिति सच्याउन सकिने व्यवस्था रहेकोछ । एसईई उत्तिर्ण भएको ६ महिनाभित्र जन्म दर्ता प्रमाणपत्रको आधारमा एसईई बोर्डले शैक्षिक प्रमाणपत्रमा विवरण सच्याई दिने व्यवस्था रहेकोछ ।
१४. बाबुआमा नभएका ब्यक्तिको पालनपोषण गर्ने ब्यक्ति सूचक बनी जन्म दर्ता गर्न मिल्दछ ?
मिल्दैन । यसमा प्रश्न ५ को सूचकको महलमा उल्लेख भए बमोजिम स्थानीय निकायका पदाधिकारीले सूचक बस्नुपर्ने हुन्छ ।
१५. विदेशी नागरिकको मृत्यु दर्ता गर्न मिल्दछ ?
मिल्दछ ।
१६. विदेशी नागरिकको मृत्यु दर्ता गर्न को सूचक हुन्छ र के के कागजातको आवश्यकता पर्दछ ?

सम्बन्धित देशको राजदुतावास वा नियोगले प्रमाणित गरिदिएको सूचक वा आधिकारिक ब्यक्तिले सूचक हुन पाउँछ । यसका लागि निम्नानुसारको थप कागजात समेत चाहिन्छ ।

- क) मृत्यु भएको अस्पताल वा प्रहरी प्रतिवेदन,
ख) सम्बन्धित देशको राजदुतावासको सिफारिस वा कुनै कार्यालय वा योजनामा कार्यरत रहेको भए प्रमुखको रितपूर्वकको पत्र ।

१७. विदेशी नागरिक र नेपाली नागरिक बीच भएको विवाह दर्ता गर्न मिल्दछ ?
मिल्दछ । विदेशी नागरिक र नेपाली नागरिक बीच भएको विवाह प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा कानूनले तोकेको अधिकारीद्वारा विवाह दर्ता ऐन, २०२८ बमोजिम प्रदत्त विवाहको प्रमाण देखिने कागजातको आधारमा मात्र दर्ता गर्न मिल्दछ ।
१८. नेपाली पुरुष र भारतीय महिलाबीच भएको विवाह दर्ता गर्न के गर्नुपर्दछ ?
यस्तो विवाह दर्ता गर्न विवाह दर्ता ऐन, २०२८ को प्रक्या पुरा गर्नुपर्दैन तर विवाह दर्ता प्रमाणपत्रमा पत्नीको नागरिकता नम्बरको महलमा भातीय पासपोर्ट नम्बर वा भारतीय नागरिक जनिने विवरण उल्लेख गर्नु पर्दछ ।
१९. वेपत्ता भएका नागरिकको विवाह दर्ता गर्न के गर्नुपर्दछ ?
वेपत्ता भएको आधिकारिक प्रमाण, विवाहित महिलाको सासू वा ससुरा वा देवर वा जेठाजु भएमा निजहरुमध्ये १ जना समेत कम्तीमा ५ जना भएको स्थलगत सर्जिमिन मुचुल्काको आधारमा वेपत्ता भएका नागरिकको विवाह दर्ता गर्न मिल्दछ ।
२०. पतिले विवाह दर्ता गर्न इन्कार गरेको खण्डमा के गर्नुपर्दछ ?
पतिले विवाह दर्ता गर्न इन्कार गरेमा नाता कायम भएको प्रमाणपत्र वा नाता कायमबारे अदालतको फैसलाको आधारमा विवाह दर्ता गर्नुपर्दछ,
२१. के विदेशमा सम्बन्ध बिच्छेद भएकाको दर्ता नेपालमा गर्न मिल्दछ ?
दौत्य सम्बन्ध भएको मुलुकको अदालतमा सम्बन्ध गर्ने नेपाली नागरिकको हकमा नेपाली राजदुतावास-महावाणिज्यदुतावासबाट प्रमाणित अदालतको फैसलाको आधारमा दर्ता गर्न मिल्दछ ।
२२. सम्बन्ध बिच्छेदको घटना कहाँ दर्ता गरिन्छ ?

सम्बन्ध विच्छेदको घटना दर्ता पतिको स्थायी ठेगाना भएको गाविस/नपामा मात्र गर्न सकिन्छ ।

२३. **विवाह दर्ता गर्न जन्म दर्ता आवश्यक छ छैन ?**
छैन । तर पति पत्नीको व्यक्तिगत विवरण विवाह दर्ता एवं जन्म दर्ता प्रमाणपत्रहरूमा फरक नपरोस् भनी सुनिश्चित गर्नका लागि आवश्यक पर्न सक्छ ।
२४. **बसाई सराई दर्ता गर्दा घरजग्गा हुनु आवश्यक छ छैन ?**
मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने ऐन, २०३३ को दफा २ को आशय बमोजिम ६ महिना भन्दा बढी अवधिदेखि सो ठाउँमा बसोबास गरेका छन् छैनन् भन्ने हेर्ने आधार आवश्यक पर्छ ।
२५. **मतदाता परिचयपत्र भएको तर बसाई सराई नभएको व्यक्ति र परिवारसँग सम्बन्धित घटना दर्ता कहाँ गर्ने ?**
मतदाता परिचयपत्र पाउने र व्यक्तिगत घटना दर्ता अलग अलग कानून अनुसार हुने हुँदा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धित व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको स्थानको पञ्जिकाधिकारीबाट हुनु पर्छ । मतदाता परिचयपत्र भएकै स्थानमा दर्ता गर्ने चाहना हो भने पहिले सेवाग्राहीले बसाई सराई गराउनुपर्छ ।
२६. **व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्दा नागरिकताको प्रमाणपत्र आवश्यक हुन्छ हुँदैन ?**
प्रमाणपत्रमा नागरिकता नम्बर उल्लेख हुनु पर्दछ ।
जस्तै : जन्म दर्तामा बाबु र आमाको,
मृत्यु दर्तामा मृतकको,
विवाह दर्तामा पति र पत्नीको,
सम्बन्ध विच्छेद दर्तामा दर्ता माग गर्ने पति वा पत्नीको र
बसाई सराईमा सूचकको ।
त्यस्तै व्यक्तिगत घटना दर्ता नेपालमा बसोबास गर्ने विदेशीका लागि पनि भएकोले नागरिकताको सट्टा विदेशी नागरिकको पासपोर्ट नम्बर उल्लेख गर्नुपर्छ ।
२७. **पहिले जारी भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि माग गरेको अवस्थामा नयाँ ढाँचामा प्रतिलिपि दिने मिल्छ वा मिल्दैन ?**

मिल्दछ । सामान्यतया अंग्रेजी भाषामा समेत प्रमाणपत्र लिने प्रयोजनका लागि सेवाग्राहीले यस्तो माग गर्न सक्छन् । स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले यस्तोमा पुरानो प्रमाणपत्र कार्यालयको अभिलेखमा रहने गरी खिची लिने र अंग्रेजी तथा नेपाली दुबै भाषा भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि प्रदान गर्नुपर्छ ।

२८. **स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको दस्तखत नभएको प्रमाणपत्रको कसैले नक्कल माग गरेको अवस्थामा के गर्ने ?**
यस्तो अवस्थामा दर्ता किताप हेरी एवं तत्कालिन पञ्जिकाधिकारीको दस्तखतको नमूना समेत भिडाई जारी गर्ने अधिकारीको नाम कतै उल्लेख भएको पाइएमा नाम समेत राखी प्रमाणपत्र दिने । दर्ता कितापबाट पनि नाम पत्ता नलागेमा तर प्रमाणपत्रमा उल्लेखित सबै व्यहोरा दुरुस्त भएको अवस्थामा स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको नाम, थरको ठाउँमा “द.” मात्र देख्ने । प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि जारी गर्दा पञ्जिकाधिकारीको नाम, थर र मिति राखी दस्तखत समेत गरी प्रमाणित गर्ने ।
२९. **नेपाली र अंग्रेजी भाषामा प्रमाणपत्र जारी गर्दा कुन भाषामा दस्तखत गर्ने ?**
यसमा दुई अलग अलग दस्तखत गर्न हुँदैन । कार्यालय दैनिक प्रयोजनमा जे दस्तखत गरिन्छ, त्यही दस्तखत नेपाली र अंग्रेजी दुबै व्यहोराको अन्त्यमा गर्नु पर्छ ।

नेपाल सरकारले

८ रोग लागे सित्तैमा उपचार गरीदिने

- सरकारले विपन्न नागरिक औषधि उपचार कोष मार्फत केही कडा रोगको उपचारको लागि उपचार खर्च बापत ५ लाख रुपैयासम्म सहयोग गर्दै आएको छ ।
- कुन कुन रोग कडा रोगको रूपमा सुचिकृत गरिएको छ ?
मृगौला, मृटु रोग, क्यान्सर, पार्किन्सन्स रोग, अल्जाईमर्स रोग, स्पाईनल ईन्जुरी, हेड ईन्जुरी र सिकल सेल एनिमिया रोगलाई कडा रोगको रूपमा सुचिकृत गरिएको छ ।
यस्तो रोग लागेको अवस्थामा सुविधा प्राप्त गर्न सकिन्छ :

१. **मृगौला रोग**

- क) अल्पकालिन रूपमा मृगौलाले काम नगरेको,
ख) दीर्घकालिन रूपमा मृगौलाले काम नगरेको,
ग) एक्थुट ग्लुमेरुलो नेफ्राइटिस एण्ड नेफ्राइटिक सिन्ड्रोम भएको अवस्था,
घ) मृगौला खराव भै डायलाइसिस गर्नु पर्ने भएमा,
ङ) मृगौला प्रत्यारोपण गर्नुपर्ने भएमा,
च) मृगौला प्रत्यारोपण गरे पश्चात औषधि उपचार गर्नु परेमा,
छ) मृगौला रोगको निदान तथा उपचारका लागि आवश्यक पर्ने औषधि, औषधिजन्य सामग्रीहरू, शैया तथा सेवा शुल्कहरू ।

२. **मुटु रोग**

- क) विभिन्न प्रकारका मुटु जस्तै: महाधमनीको शल्यक्रिया गर्नुपर्ने भएमा,
ख) मुटुमा पेशमेकर तथा स्टेन्ट राख्नु परेमा, एब्लेशन गर्नु परेमा । मुटुको भल्भ पूर्णरूपमा क्षति भएको वा मुटु फेल भएकोमा ।

३. **क्यान्सर रोग**

- क) विभिन्न प्रकारका क्यान्सर रोग र ती सम्बन्धी शल्यक्रिया, केमोथेरापी, रेडियोथेरापि गर्नु परेमा ।

४. **पार्किन्सन रोग**

पार्किन्सन रोगसंग सम्बन्धित कुनै समस्या देखिनुको साथै त्यसको उपचार गर्नु परेमा ।

५. **अल्जाइमर रोग**

अल्जाइमर रोगसंग सम्बन्धित कुनै समस्या देखिनुको साथै त्यसको उपचार गर्नु परेमा ।

६. **स्पाईनल ईन्जुरी**

दुर्घटनाजन्य र चोटपटकजन्य विरामीहरूलाई शल्यक्रिया तथा पुर्नस्थापना गर्नु परेमा ।

७. **हेड ईन्जुरी**

दुर्घटनाजन्य र चोटपटकजन्य विरामीहरूलाई शल्यक्रिया तथा पुर्नस्थापना गर्नु परेमा ।

८. **सिकल सेल एनिमिया रोग**

यो रोग लागेमा विरामीहरूलाई शल्यक्रिया तथा औषधि उपचार गर्नु परेमा यस्तो सुविधाको व्यवस्था गरिएको छ :

- क) मुटु रोग, क्यान्सर रोग, अल्जाइमर रोग, हेड इन्जुरी, स्पाईनल इन्जुरी, सिकल सेल एनिमिया रोगका विरामीका साथै मृगौला रोगको एक्थुट रेनल फेलियर भएका विरामीहरूले रु. १ लाखसम्मको औषधि उपचार सुविधा पाउने छन् ।
ख) मृगौला रोगको डाउलासिस गर्नुपर्ने विरामीहरूले तोकिएका सूचिकृत अस्पतालहरूबाट निःशुल्क डायलाइसिस सुविधा पाउने छन् ।
ग) नेपालमा मृगौला प्रत्यारोपण गर्नुपर्ने विरामीलाई मृगौला प्रत्यारोपण गर्दा सुचिकृत अस्पताल मार्फत रु. ४ लाख रुपैया बराबरको औषधि उपचार सुविधा पाउने छन् ।
घ) मृगौला प्रत्यारोपण पस्वको परिक्षणका लागि अंग (ग्रहणकर्ता र अंग दाताका लागि) रु. ५० हजार र प्रत्यारोपण पश्चात औषधि सेवनका लागि १ लाख गरि जम्मा १ लाख ५० हजार रुपैया सुविधा पाउने छन् ।
ङ) विदेशबाट उपचार गराएका विरामीहरूलाई अस्पतालको बिल अनुसार मृगौला प्रत्यारोपण भएमा २ लाख रुपैया र तोकिएका अन्य कडारोगको उपचारको हकमा १ लाख रुपैयामा नबढ्ने गरी बील, भर्पाइका आधारमा सुविधा दिने छ ।

कुन रोगको उपचार कहाँको कुन स्वास्थ्य संस्थामा गराउन सकिन्छ ?

- मुटु, मृगौला, क्यान्सर, पार्किन्सन, अल्जाइमर, हेड इन्जुरी, स्पाइनल इन्जुरी
  - बीर अस्पताल, काठमाडौं ।
  - त्रि.वि.वि. शिक्षण अस्पताल, महाराजगंज, काठमाडौं ।
  - स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पाटन, ललितपुर ।
  - वि.पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरान, सुनसरी ।

- चितवन मेडिकल कलेज, शिक्षण अस्पताल, चितवन ।
- नोबेल मेडिकल कलेज, शिक्षण अस्पताल, विराटनगर, मोरङ ।
- धुलिखेल अस्पताल, काभ्रेपलाञ्चोक ।
- मास्पाइनल इन्जुरी संघ, साँघा, काभ्रेपलाञ्चोक ।
- क्यान्सर रोग
  - परोपकार प्रसुती तथा स्त्रीरोग अस्पताल, थापाथली, काठमाडौं ।
  - वि.पी. कोइराला मेमोरीयल क्यान्सर अस्पताल, भरतपुर, चितवन
  - भक्तपुर क्यान्सर अस्पताल, भक्तपुर ।
  - क्यान्सर केयर नेपाल, जावलाखेल, ललितपुर ।
  - काठमाडौं क्यान्सर सेन्टर, ताथली, भक्तपुर ।
  - नेपाल क्यान्सर हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि. मा क्यान्सर सम्बन्धी सित्तैमा उपचार हुन्छ ।
- हेड इन्जुरी, स्पाइनल इन्जुरी र मुटु रोग
  - न्युरो कार्डियो मल्टिस्पेशियलिटी हस्पिटल, मोरङ, विराटनगर ।
- मुटु रोग
  - गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र, बाँसवारी, काठमाडौं ।
  - क्यान्सर/सिकलसेल एनिमिया
  - कान्तिबाल अस्पताल अस्पताल, महाराजगञ्ज काठमाडौंमा क्यान्सर, सिकलसेल एनिमियाको उपचार हुन्छ ।
- मुटु, मृगौला, क्यान्सर
  - कान्तिबाल अस्पताल अस्पताल, महाराजगञ्ज काठमाडौंमा मुटु, मृगौला र क्यान्सरको उपचार हुन्छ ।
- मृगौला र मुटु रोग
  - मानव अंग प्रत्यारोपण केन्द्र, भक्तपुर ।
  - नेपाल मेडिकल कलेज, जोरपाटी, काठमाडौंमा मृगौला र मुटु सम्बन्धी सित्तैमा उपचार हुन्छ ।
- डायलाइसिस
  - पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा, कास्की ।
  - नारायणी उपक्षेत्रिय अस्पताल, विरगंज, पर्सा ।
  - कोशी अंचल अस्पताल, विराटनगर, मोरङ ।
- जनकपुर अंचल अस्पताल, जनकपुर, धनुषा ।
- गण्डकी मेडिकल कलेज, पोखरा, कास्की ।
- युनिभर्सन कलेज अफ मेडिकल साइन्सेस, भैरहवा, रुपन्देही ।
- कलेज अफ मेडिकल साइन्सेस, भरतपुर, चितवन ।
- नेपालगञ्ज मेडिकल कलेज, नेपालगंज, बाँके ।
- मणीपाल शिक्षण अस्पताल, पोखरा, कास्की ।
- राष्ट्रिय मृगौला उपचार केन्द्र, वनस्थली, काठमाडौं ।
- वि. एण्ड वि. अस्पताल, ग्वाको, ललितपुर ।
- आरोग्य स्वास्थ्य प्रतिष्ठान, पुल्चोक, ललितपुर ।
- नेशनल डायलासिस सेन्टर, बसुन्धरा, काठमाडौं ।
- सिद्धार्थनगर सिटी हस्पिटल प्रा.लि., बुटवल, रुपन्देही ।
- अल्का अस्पताल प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।
- चरक मेमोरियल हस्पिटल प्रा.लि., पोखरा, कास्की ।
- हिमाल हस्पिटल प्रा.लि., ज्ञानेश्वर, काठमाडौं ।
- भेनस अस्पताल, मध्य बानेश्वर, काठमाडौं ।
- विरेन्द्र सैनिक अस्पताल, छाउनी, काठमाडौं ।
- सुमेरु सामुदायिक अस्पताल, धापाखेल, ललितपुर ।
- ग्राण्डी इन्टरनेशनल अस्पताल, धापासी, काठमाडौं ।
- नेपाल स्वास्थ्य विकास तथा अनुसन्धान सहकारी लि., विराटनगर, मोरङ ।
- क्रिम्सन अस्पताल, मनिग्राम, ललितपुर ।
- ग्रिनसिटी अस्पताल प्रा.लि., धापासी, काठमाडौं ।
- ओम हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर, चावहिल, काठमाडौं ।
- लेकसिटी हस्पिटल एण्ड क्रिटिकल केयर प्रा.लि., बंगालेटोल, पोखरा ।
- पुर्णतुडु विर्ता सिटी अस्पताल, विर्तामोड, भ्र्पा ।
- जानकी हेल्थकेयर अस्पताल प्रा.लि., जनकपुरधाम, धनुषा
- विराटनगर अस्पताल प्रा.लि., विराटनगर, मोरङ ।
- ओमसाई पाथीभारा हस्पिटल प्रा.लि., भद्रपुर, भ्र्पा ।
- किष्ट मेडिकल कलेज, इमाडोल, ललितपुरमा मृगौलाको डायलाइसिस गरिन्छ ।

- हेड इन्जुरी र स्पाइनल इन्जुरी रोग
  - राष्ट्रिय ट्रमा सेन्टर, महाकालस्थान, काठमाडौं ।
  - अन्नपूर्ण न्युरोलोजिकल एण्ड अलाइड सांसेस, माइतिघर, काठमाडौंमा हेड इन्जुरी र स्पाइनल इन्जुरीको उपचार हुन्छ ।
- सिकलसेल एनेमिया र डायलाइसिस
  - राप्ती उपक्षेत्रीय अस्पताल, दाङ ।
  - सेती अंचल अस्पताल, धनगढी, कैलाली ।
  - घोडाघोडि अस्पताल, सुर्खड, कैलाली ।
  - मेची अंचल अस्पताल, भद्रपुर, झापामा सिकलसेल एनेमिया र डायलाइसिसको उपचार हरन्छ ।
- मुटु र डायलाइसिस
  - गौतमबुद्ध सामुदायिक मुटु अस्पताल, बुटवल, रुपन्देही ।
  - बयोदा हस्पिटल प्रा.लि., बल्लु, काठमाडौंमा मुटु र डायलाइसिसको उपचार हुन्छ ।
- सुकलसेल एनेमिया
  - भेरी अंचल अस्पताल, नेपालगंज, बांके ।
  - लुम्बिनी अंचल अस्पताल, बुटवल, रुपन्देही ।
  - महाकाली अंचल अस्पताल, महेन्द्रनगर ।
  - जिल्ला अस्पताल, बर्दिया ।
  - जिल्ला अस्पताल, नवलपरासी ।
  - जिल्ला अस्पताल, कपिलबस्तुमा सिकलसेल एनेमियाको उपचार गरिन्छ ।
- डायलाइसिस, हेड इन्जुरी र स्पाइनल इन्जुरी
  - गोल्डेन अस्पताल प्रा.लि., विराटनगर, मोरंडमा डायलाइसिस, हेड इन्जुरी र स्पाइनल इन्जुरीको उपचार हुन्छ ।
- हेड इन्जुरी र स्पाइनल इन्जुरी, मुटु र डायलाइसिस
  - भरतपुर अस्पताल, भरतपुर, चितवनमा हेड इन्जुरी र स्पाइनल इन्जुरी, मुटु, डायलाइसिसको उपचार हुन्छ ।

यो सेवा सुविधा प्राप्त गर्न के कस्तो कागजात पेश गर्नु पर्छ ?

- विरामीको नागरिकताको प्रतिलिपि (१६ वर्ष मुनिको हकमा जन्म दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि)
- उपचारको लागि तोकिएको अस्पतालमा सिफारिस ।
- रोग पहिचान भएको चिकित्सकको प्रेस्क्रिप्सनको संक्षिप्त व्यहोरा ।
- उपचार सेवाका लागि सिफारिस गरिएको भन्ने र समितिको निर्णयको प्रतिलिपि पठाउने ।
- विरामी विपन्न नागरिक भएको व्यहोरा खुल्नु पर्ने । र तोकिएको ढाचाँमा निवेदन हुनुपर्ने ।

भ्रष्टाचार विरुद्धको चाल, असल शासनको बहाल
नेपाल सरकारबाट अस्पताल, स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र हेल्थ पोष्टबाट निःशुल्क
वितरण गर्ने औषधिहरु र पाईने स्थान :

Free Essential Drugs For Health Institution

S.No.	Name of Drugs	Forms	Strength	Group (disease coverage)	Hospital	PHC	HP
1	Lignocane	Injectio, 30ml	1% with/ without adrenalin	Local Anesthesia	√	√	√
2	Paracetamol	injection	150mg/ml	NSAID	√	√	x
		Tablet	500mg		√	√	√
		Syrup 60ml	125mg/ 5ml		√	√	√
3	Aspirin	Tablet	75/150/ 300 mg	NSAID, Cardiac	√	x	x
4	Ibuprofen	Tablet	400mg	NSAID	√	√	√
5	Diclofenac	injection	25mg/ml, 3ml	NSAID	√	√	x
6	Indomethacin	tabs	25mg, 50mg	NSAID	√	√	√

7	Chlorpheniramine	Tablet	4mg	Antihistamine	√	√	√
8	Pheniramine	Injection	22.75mg/	Antihista	√	√	√
9	Cetirizine HCl	Tabs, Susp	10mg, 5mg/5ml	Antihistamine	√	√	x
10	Metronidazole	Infusion	500mg/100ml	Antiprotozoal	√	√	x
		Tablet	400mg		√	√	√
		Syrup 60ml	200mg/5ml		√	√	√
11	Tinidazole	Tablet	500mg	Anti-protozoa	√	√	x
12	Amoxicillin	Tablet	125mg, 250mg, 500mg/DT	Antibiotic	√	√	√
		Capsule	500mg		√	√	√
13	Gentamycin	injection	80mg	Antibiotic	√	√	x
14	Ciprofloxacin	Eye/ear drop, 5ml	0.3%w/v	Antibiotic	√	√	√
		Tablet	250&500mg		√	√	√
		Infusion	200mg/100ml		√	√	x
15	Chloramphenicol	applicap	1%	Antibiotic	√	√	x
		Capsule	250&500mg		√	√	x
16	Ceftriaxone	Injection	1g	Antibiotic	√	x	x
17	Sulfamethoxazole + trimethoprim	Tablet	120dt, 480 & 960 mg	Antibacterial	√	√	√
18	Doxycycline	Capsule	100mg	Antibiotic	√	√	√
19	Azithromycin	Tabs	250mg, 500mg	Antibiotic	√	√	x

20	Cloxacillin	Tabs/Caps	125/250/500mg	Antibiotic	√	√	x
21	Neomycin Skin	ointment	15mg	Ext. Antibiotic	√	√	√
22	Fluconazole	tabs/oint	150mg/15gm	Antifungal	√	√	x
23	Acyclovir	Tabs/Oint	200mg/5gm	Anti-viral	√	x	x
24	Ferrous Sulphate	Tablet	60mg elemental iron	Anemia	√	√	√
25	Folic Acid	tablets	5mg	Anaemia	√	√	x
26	Vitamin B complex	Capsule	Therapeutic dose	Vit. Supplement	√	√	√
27	Compound solution of sodium Lactate	Infusion, 500ml	Ringer's Lactate	Electrolyte imbalance	√	√	√
28	Sodium Chloride	Infusion, 500 ml	Normal Saline	Ion substitution	√	√	x
29	Dextrose Solution	Infusion	5%w/v 500ml	Glucose Substitution	√	√	x
30	Hydrochlorothiazide	Tablet	25mg	Diuretic, Antihypertensive	√	x	x
31	Atenolol	Tablet	50mg	Antihypertensive	√	√	√
32	Albendazole	Tablet	400mg	Anthelmintic	√	√	√
33	Calamine Lotion	Lotion, 30ml	15%w/v	Allergy, Sunburn	√	√	√

34	Gamma benzene hexachlorid	Lotion, 100ml	1%w/v	scabies	√	√	√
35	Povidone Iodine	Liquid, 500ml	5%w/v	Antiseptics	√	√	√
36	aluminium hydroxide+ Mag.	Tablet	250mg+ 250mg	Antacids	√	√	√
37	Rantidine	Injection, 2ml	25mg/ml	Ulcer healing Drug	√	√	x
		Tablet	150 mg		√	√	√
38	Atropine	Injection	0.6mg/ml	Antispasmodic, Antipois onous	√	√	x
39	Hyoscine butylbromide	Injection	20mg/ml	Antispasmodics	√	√	x
		Tablet	10mg, 20mg		√	√	√
40	Rehydration Solutions(ORS)/LTR	Powder	WHO formula Sachet/LTR	Rehydration	√	√	√
41	Clove Oil	Liquid	5ml	Dental Pain	√	√	√
42	Metoclorpropamide	Tablet	10mg	Anti emetic	√	√	√
		Injection 2ml	5mg/ml		√	√	x
43	Promethazine Hydrochloride	Tablet	25mg	Antimetic	√	√	√
44	Charcol Activated	Powder	10gm/ sachet	Anti Poisoning	√	√	√

45	Benzoic Acid + Salicylic Acid	Ointment Tube, 30g	6%+3%w/w	Eczema	√	√	√
46	Fursemide	Tablet	40mg	Diuretics	√	√	√
		Injection 2ml	10mg/ml		√	√	x
47	Amlodipine	Tablet	5mg	Antihypertensive	√	x	x
48	Dexamethason	Injection, 2ml	4mg/ml	Steroid	√	√	√
49	Salbutamol	Tablet	4mg	Bronchodilator	√	√	√
50	Aminophyllin	Tablet	100mg	Brochitis, Asthma	√	√	x
51	Prednisolone	Tabs	10mg, 5mg/5ml	Oral corticosteroid	√	√	x
52	Pralidoxim Sodium	Injection	500mg	Anti-toxic (antidote for OP)	√	√	x
53	Phenobarbitone	Tablet	60mg elemental iron	Anti-epilepticus	√	x	x
54	Alprezalam	Tablet	0.25mg	Benzodiazepin	√	√	x
55	Chlorpromazine	Tablet	100mg	Psychotic drug	√	x	x
56	Amitryptiline	Tablet	10mg, 25mg	Mental stimulant	√	x	x
57	Hydrocortisone	Powder for Injection	100mg/vial With WFI	Corticosteroid (Bronchodilator allergy)	√	√	x

58	Metformin	tablet	500mg	Anti-diabetic	√	√	x
59	Adrenaline	Injection		Anaphylactic Shock	√	√	√
60	Digoxin	Tablet	0.25mg	Cardiac	√	x	x
61	Silver Sulphadiazine	Cream,25g	1%w/w	Antiseptic Specially for Burn	√	√	√
62	Clotrimazole	Skin Cream,25g	1% w/w	Antifungal	√	√	√
		Pessary Tab	100mg		√	√	x
63	Diazepam	Inj	5mg per 2ml	Tranquili zer	√	√	x
64	Gention violet	2% sol	10ml	Antiseptic	√	√	√
65	allopurinol	Tablet	500mg	anti-gout	√	x	x
66	Tetracycline	Capsule	250\500mg	Broad Spectrum Antibiotic	√	√	x
67	carbamazepine	Tabs	200/400mg	anti-epileptics	√	x	x
68	Acetazolamide	Tabs	250mg	For high Altitude Sickness	√	√	x
69	Oxymetazoline	Nasal drop	0.1% ,5ml	Nasal Deconge stant	√	√	x
70	Levothyroxin	Tablet	100mcg	Anti thyroid	√	x	x

**खोप लगाउनु रोगहरुको रोगथामको उपाय हो,
त्यसैले,
हरेक बालबालिकालाई समय समयमा खोप लगाऔं ।**

कुन कुन खोप कहिले कहिले दिईन्छ ?

Children from under 5 years and Pregnant Women can benefit from the following vaccines per the immunization schedule

S.No	VACCINATION	WHAT FOR	WHEN
1	Bacillus Calmette Guerin (BCG)	Tuberculosis (क्षयरोग)	At birth
2	DPT-HepB-HiB	Diphtheria (भ्यागुते रोग)	6,10,14 weeks
		Pertussis (लहरे खोकी)	
		Tetanus (धनुषटंकार)	
		Hepatitis B and Haemophilus influenzae type b	
3	Oral Polio Vaccine (OPV)	Polio	6,10,14 weeks
4	Pneumococcal Conjugate Vaccine (PCV)	Pneumococcal diseases (menings, Ear and Chest infections)	6,10 weeks and 9 months
5	Inactivated Polio Vaccine (IPV)	Polio	14 weeks
6	Measles-Rubella (MR)	Measles (चेचक) and Rubella (German measles)	9 and 15 months

7	Japanese Encephalitis (JE)	Japanese Encephalitis	12 months
8	Tetanus Diphtheria (TD)	Tetanus (धनुषटंकार) and Diphtheria (भ्यागुते रोग)	2 doses 1 month apart during Pregnancy
	(For expecting mother)		

एक घर एक बत्ती, एक घर दुई गमला

जरगा नापमान सम्बन्धी जानकारी

१ बिघा = २० कट्टा	१ रोपनी = २५६ दाम
१ बिघा = ६७७२.६३ व.मी.	१ रोपनी = ४ माटोमुरी
१ बिघा = ७२९०० व.फी.	१ खेतमुरी = २५ रोपनी
१ बिघा = १३.३१ रोपनी	१ आना = ४ पैसा
१ कट्टा = २० धुर	१ आना = ३१.८० व.मी.
१ कट्टा = २२८.६३ व.मी.	१ आना = ३४२.२५ व.फी.
१ कट्टा = ३६४५ व.फी.	१ पैसा = १६ दाम
१ धुर = १६.९३ व.मी.	१ पैसा = ७.९५ व.मी.
१ धुर = १८२.२५ व.फी.	१ पैसा = ८५.५६ व.फी.
१ रोपनी = १६ आना	१ दाम = १.९९ व.मी.
१ रोपनी = ६४ पैसा	१ दाम = २१.३९ व.मी.
१ रोपनी = ५०८.७२ व.मी.	१ हाथ = १.५ फी.

BLOOD PRESSURE CHART BY AGE

Age	Min	Normal	Max
1 to 12 months	75/60	75/60	110/75
1 to 5 years	80/55	80/55	110/79
6 to 13 years	90/60	90/60	115/80
14 to 19 years	105/73	105/73	120/81
20 to 24 years	108/75	108/75	132/83
25 to 29 years	109/76	109/76	133/84

30 to 34 years	110/77	110/77	134/85
35 to 39 years	111/78	111/78	135/86
40 to 44 years	112/79	112/79	137/87
45 to 49 years	115/80	115/80	138/88
50 to 54 years	116/81	116/81	142/89
55 to 59 years	118/82	118/82	144/90
60 to 64 years	121/83	121/83	147/91

कृहिने र नकृहिने फोहोर छुट्याएर मात्र फोहोर फाल्नु होला ।

उमेरको आधारमा मानिसले सुत्नु पर्ने समय

सि.नं.	उमेर समूह	सुत्नु पर्ने समय
१	० - ३ महिना	१४ देखि १७ घण्टा
२	४ - १९ महिना	१२ देखि १५ घण्टा
३	१ - २ वर्ष	११ देखि १४ घण्टा
४	३ - ५ वर्ष	१० देखि १२ घण्टा
५	६ - १३ वर्ष	९ देखि ११ घण्टा
६	१४ - १७ वर्ष	८ देखि १० घण्टा
७	१८ - २५ वर्ष	७ देखि ९ घण्टा
८	२६ - ६४ वर्ष	७ देखि ९ घण्टा
९	६५ वर्ष भन्दा माथि	७ देखि ८ घण्टा

IDEAL WEIGHT CHART FOR MEN AND WOMEN

MALE			FEMALE		
Height in Feet	Height in Meters	Ideal Weight	Height in Feet	Height in Meters	Ideal Weight
4'6"	1.3524	28-35 Kg.	4'6"	1.3524	28-35 Kg.
4'7"	1.3778	30-39 Kg.	4'7"	1.3778	30-37 Kg.
4'8"	1.4032	33-40 Kg.	4'8"	1.4032	32-40 Kg.
4'9"	1.4286	35-44 Kg.	4'9"	1.4286	35-42 Kg.
4'10"	1.454	38-46 Kg.	4'10"	1.454	36-45 Kg.

4'11"	1.4794	40-50 Kg.	4'11"	1.4794	39-47 Kg.
5'0"	1.5	43-53 Kg.	5'0"	1.5	40-50 Kg.
5'1"	1.5254	45-55 Kg.	5'1"	1.5254	43-52 Kg.
5'2"	1.5508	48-59 Kg.	5'2"	1.5508	45-55 Kg.
5'3"	1.5762	50-61 Kg.	5'3"	1.5762	47-57 Kg.
5'4"	1.6016	53-65 Kg.	5'4"	1.6016	49-60 Kg.
5'5"	1.627	55-68 Kg.	5'5"	1.627	51-62 Kg.
5'6"	1.6524	58-70 Kg.	5'6"	1.6524	53-65 Kg.
5'7"	1.6778	60-74 Kg.	5'7"	1.6778	55-67 Kg.
5'8"	1.7032	63-76 Kg.	5'8"	1.7032	57-70 Kg.
5'9"	1.7286	65-80 Kg.	5'9"	1.7286	59-72 Kg.
5'10"	1.754	67-83 Kg.	5'10"	1.754	61-75 Kg.
5'11"	1.7794	70-85 Kg.	5'11"	1.7794	63-77 Kg.
6'0"	1.8	72-89 Kg.	6'0"	1.8	65-80 Kg.

खण्ड ६७) संख्या नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०७४।१।११

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले नेपालको संविधानको धारा ३०६ को उपधारा (१) को खण्ड (क) को अधिनमा रहि स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिम स्थानीय तह निर्वाचन प्रयोजनको लागि राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ को जातीय विवरणमा उल्लेख भएको कुल जनसंख्याको ०.५ (शून्य दशमलव पाँच) प्रतिशत भन्दा कम जनसंख्या रहेका देहाय बमोजिमका जातीय समूह दलित बाहेक) लाई अल्पसंख्यक रूपमा तोकेकोले यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ :

अल्पसंख्यक जाति			
सि.नं.	जातजाती	जनसंख्या	प्रतिशत
१	कलवार	१२८२३२	०.४८
२	कानु	१२५१८४	०.४७
३	कुमाल	१२११९६	०.४६
४	घर्ती/भुजेल		०.४५
५	हजाम/ठाकुर	११७७५८	०.४४
६	राजवंशी	११५२४२	०.४३
७	शेर्पा	११२९४६	०.४३
८	धोवी	१०९०७९	०.४१
९	तत्मा/तत्वा	१०४८६५	०.४०

१०	लोहार	१०१४२१	०.३८
११	खत्वे	१००९२१	०.३८
१२	सुढी	९३११५	०.३५
१३	दनुवार	८४११५	०.३२
१४	हलुवाई	८३८६९	०.३२
१५	माफी	८३७२७	०.३२
१६	बरई	८०५९७	०.३०
१७	विन	७५१९५	०.२८
१८	नुनीया	७०५४०	०.२७
१९	चेपाङ/प्रजा	६८३९९	०.२६
२०	सोनार	६४३३५	०.२४
२१	कम्हार	६२३९९	०.२४
२२	सुनुवार	५५७१२	०.२१
२३	बाँतर/सरदार	५५१०४	०.२१
२४	कहर	५३१५९	०.२०
२५	सतार/सन्धाल	५१७३५	०.२०
२६	मारवाडी	५१४४३	०.१९
२७	कायस्थ	४४३०४	०.१७
२८	राजपुत	४१९७२	०.१६
२९	वादी	३८६०३	०.१६
३०	भाँगड/धागर	३७४२४	०.१४
३१	गनगाई	३६९८८	०.१४
३२	लोघ	३२८३७	०.१२
३३	वढई	२८९३२	०.११
३४	थामी	२८६७१	०.११
३५	कुलुङ	२८६१३	०.११
३६	बंगाली	२६५८२	०.१०
३७	गडेरी	२६३७५	०.१०
३८	धिमाल	२६२९८	०.१०
३९	याक्खा	२४३३६	०.०७
४०	घले	२२८८१	०.०७
४१	ताजपुरीया	१९२१३	०.०७
४२	खवास	१८५१३	०.०७

४३	दराई	१६७८९	०.०६
४४	माली	१४९९५	०.०६
४५	धुनीया	१४८४६	०.०६
४६	पहरी	१३६१५	०.०५
४७	राजधोव	१३४२२	०.०५
४८	भोटे	१३३९७	०.०५
४९	डोम	१३२६८	०.०५
५०	थकाली	१३२१५	०.०५
५१	कोरी	१२२७६	०.०५
५२	छन्त्याल	११८१०	०.०४
५३	ह्योल्मो	१०७५२	०.०४
५४	बोटे	१०३९७	०.०४
५५	राजभर	९५४२	०.०४
५६	ब्रम्ह-बरामो	८१४०	०.०३
५७	पंजावी-सिख	७१७६	०.०३
५८	नाछिरिड	७१५४	०.०३
५९	याम्फु	६९३३	०.०३
६०	गाइने	६७९१	०.०३
६१	चाम्लिड	६६६८	०.०३
६२	आठपहरिया	५९७७	०.०२
६३	जिरेल	५७७४	०.०२
६४	दुरा	५३९४	०.०२
६५	सरवरिया	४९०६	०.०२
६६	मेचे	४८६७	०.०२
६७	वान्तवा	४६०४	०.०२
६८	राजी	४२३५	०.०२
६९	डोल्पी	४१०७	०.०२
७०	हलखोर	४००३	०.०२
७१	ब्यासी-सौका	३८९५	०.०१
७२	अमात	३८३०	०.०१
७३	थुलुड	३५३५	०.०१
७४	लेप्चा	३४४५	०.०१
७५	पथरकट्टा/कुशवाडिया	३१८२	०.०१

७६	मेवाहाड वाला	३१००	०.०१
७७	बाहिड	३०९६	०.०१
७८	नटुवा	३०६२	०.०१
७९	हायु	२९२५	०.०१
८०	धन्कार/धरिकार	२६८१	०.०१
८१	ल्होपा	२६२४	०.०१
८२	मुण्डा	२३५०	०.०१
८३	देव	२१४७	०.०१
८४	ठांठी	१९८२	०.०१
८५	कमर	१७८७	०.०१
८६	किसान	१७३९	०.०१
८७	साडपाड	१६८१	०.०१
८८	कोचे	१६३५	०.०१
८९	ल्हामी	१६१४	०.०१
९०	खालिड	१५७१	०.०१
९१	तोफ्केगोला	१५२३	०.०१
९२	चिडिमार	१२५४	०.००
९३	वालुड	१२४९	०.००
९४	लोहोरुड	११५३	०.००
९५	कलार	१०७७	०.००
९६	राउटे	६१८	०.००
९७	नुराड	२७८	०.००
९८	कुसुन्डा	२७३	०.००
	जम्मा	२९,६७,१८९	

आज्ञाले
यादव प्रसाद कोइराला
नेपाल सरकारको नि. सचिव

“ऐतिहासिक सम्पदाहरूको संरक्षण र संम्बर्द्धन गरौं ।”

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
केन्द्रीय पञ्जीकरण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं ।

पत्र संख्या: २०७३।०७४
चलानी नम्बर: ५३५

मिति : २०७३।१।०।०७

विषय: दलित जातीय अनुसूची सम्बन्धमा निर्देशन ।

श्री जिल्ला विकास समितिको कार्यालय सबै
श्री काठमाडौं महानगरपालिका कार्यालय
श्री उपमहानगरपालिका सबै
श्री नगरपालिका कार्यालय सबै

प्रस्तुत विषयमा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७२ को अनुसूची १ मा दलित भनी केही जातिहरू उल्लेख भएकोमा उक्त अनुसूचीमा नसमेटिएका जात थरका मानिसहरू दलित भएर पनि सुविधाबाट बञ्चित भएको भनि राष्ट्रिय दलित आयोगबाट प्राप्त दलित वर्गमा सूचिकृत जातजातिहरूको वर्णानुक्रम अनुसारको जातीय अनुसूची ती अन्तर्गतका थरहरू र ती जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू समेत उल्लेखित विवरण संलग्न छ । यस अनुसार दलितमा सूचिकृत जात थरका नागरिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम

सञ्चालन कार्यविधि, २०७२, अनुसारका भत्ता सुविधा प्रदान गर्नुहुन र गैर दलितसँग मिल्ने थर भएका नागरिकका हकमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट दलित भनी प्रमाणित गरेको पत्रको आधारमा उपरोक्तानुसार दलितलाई प्रदान गरिने सुविधा प्रदान गर्नु गराउनुहुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

बोधार्थ :

जिल्ला प्रशासन कार्यालय सबै ।

राष्ट्रिय दलित आयोग, जावलाखेल, ललितपुर ।

(समिता पोखेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय दलित आयोग
२०५८

१. विश्वकर्मा जातिका थरहरू : - कामी, लोहार, सुनार, आग्री, चुनरा, टगटा, पार्की)

असुरपाती	गोथे	ददेल	मध्य	सदाशकर
आग्री	गडाल	दयाल		साशंकर
आफरवाडी	गुतील	दर्लामी	मःरकोहली	सेजवाल
आफलघाती	गोतामे	दुधसुनार	मगरा	सिन्चौरी
आगरी	गजमेर	दुधराज	महिलीपार	सेतीमगर
ओर	गदली	दियाली	मडयाल	सेती
ओखेडा	धर्तीववरे	धमाल	मिभार	सहुरखाती
ओड	घताने	धनुके	महर	सैसवाल
एयरपती	धतानी	धयाल	रसाईली	सिर्पाइली
इरनाई	घमाल	धम्याल	रिसाल	सुरुवाल
उखेडा	घिमिरे	धन्याल	रपाल	सेवा
श्रीपाली	घामघत्ले	धानुक	रामदाम	सिगाउरे
कामी	घडेरी	धानीक	रैकाल	सेतीपार
कर्मा	चुनारा	धोतीकामी	रिजाल	सुनधुवा
करार	चौठेमार	नेपाली	रामदार	सिंगौली
काललोहार	चौठेमार	पार्की	राम	सेतीसिलाल

कौशल	चुनार	पाददेउती	रामछाम	सिमलखडा
कालीराज	चन्द्रा	पोर्तेल	राजीलौहार	सिमलदिया
कसरा	द्वन्द्रापरे	पियाली	रपशंकर	सिंगडरे
कालीकोटे	छिनाल	परी	रुचालु	साई
कालीराज	छामछल्ल	पहरी	लखडा	सराल
कुमार्की	छिस्तुत	पाइटु	लाखड	सेरला
कैनी	जगतीपुरे	पल्याल	लावण- लावड	सोनाहा
कोली	जडकामी	पल्यान	लोहार	सिडऔरी
कालाकोटी	जम्लाली	प्वाल्याल	लथर	सुनकामी
कसेरा	जाडकामी	बुरीटमटा	ल्वगुन	सेतिमहर
कसारो	जगडी	बान्दे	लकान्द्री	सुखाल
कुलाल	जइगडी	बराईली	लौकान	सुन्चौरी
कवि	जनाला	वरेली	लामगोद	सेन्चुरी
कुलगल	ज्याबन	बछाली	लामगादे	सेतीमोर
कुयाल	टमटा	बएल	लुहार	सिकर्मी
कडरा	ठटरा	बल्मान	वड	स्नेही
करला	डोटेली	बयानी	बालोमर	सुनार
कमेनी	डडालीयर	बाबली	वथानी	संकटयाल
कालीमा	डल्ली	बटला	वेदानी	सोव
कोहली	तिरुवा	बगालेथापा	वेदानी	सेराल
खड्काथोकी	त्यागी	बसक्याल	वरही	सुनी
दुधराज	दुलाल	भन्याल	स्वर्णकार	सोनी
गोल्डस्मिथ	देउती	भारध्वाज	विखैमर	सिल्खाल
गहतराज	देवपाते	भूल	व्यागी	थोकी
गुरताल	दुराल	महरा	विखैमर	हुम्लाली
गावा	दुरैली	मुड्याल	वंशपाली	
गदाल	दियाली	महिराज	सुजी	

विश्वकर्मा जातीका गैरदलितसंग मिल्ने थरहरु :

ओली, अर्याल, कार्की, घिमिरे, रिजाल, खड्काथोकी, मल्ल, धमाल, चन्द, दुलाल, सिलवाल, खनाल, खपाङ्गी, खाती, गजुरेल, गिरी, गौतम, पोखेल, भट्ट, भट्टराई, पन्थी, पौडेल, थापा, शर्मा, शाह, बराल, लामिछाने, धामी, भुपाल, सिजापति, बगाले, सिंह, बस्नेत, वास्कोटा, निरौला, तिवारी, पोखरेल, लोहनी...

२. परियार जातिका थरहरु : -

(दमाई, दर्जी, सुचिकार, नगर्ची, ढोली, हुडेक)

अछामे	गोतामे	दनोल	वेढुवा	रनवेहली
अससाय	घतानी	देउगाडी	बाग्धास	रजवास
अपटार्या	घले	धगाले	वास्ताकोटी	राजगाई
आवीखोली	घतामे	नागरी	बैजनाथ	रैइगाइ
आउजी	चित्रकार	नेपाली	भिन्नकोटी	याइभरयार
करुवाल	चण्डुचार	नेगी	भेटेसिवा	लाप्रे
कनाल	चाहार	नगर्ची	मास्टर	सुनाम
कठैवरी	चुडाल	नगवाग	मुडेल	सेवा
कटवाल	छिनाल	नागरी	मुडलेकार्की	सुनदास
कालाथोकी	जनैदार	नगवान	मोत	सुरयाल
कालाखाती	टेलर	पाचकुरी	माले	सप्याली
कोखरे	ठटाल	पाल्पाली	माल्बोक	सिवा
कुखुरे	ठराल	पहाडी	मौले	सुयाल
काखडे	ठ्याकी	फुडके	मिस्त्रीकोटी	सिलाल
कोटानजारी	डौड	बदेवा	मगता	सेन
कालाखानी	डेणे	वर्मदास	याने	सिलाधर
कार्कीढोली	तिलक्यानी	वागदास	रनपहेली	सुटयाल
कोटाञ्जरी	तिखत्री	बैज	रुकुमेली	साहिसमुन्द्र
खाती	दर्नाल	बैजाकोटी	रैका	सुचेउरी
गौरवाग	देउकाडी	बागचन्द	रामकाजी	सुकुवाट्याल
गोरखनाथ	दर्जी	बुढाप्रीथी	रनपौली	हिडमाड
गुईदेल	देवल	बाग	रजवर	
गजमेयर	दास	बैकापी	रत्न	
गौरी	दकास	विटालु	रेतन	

परियार जातीका गैरदलितसंग मिल्ने थरहरु :

आचार्य, अधिकारी, कार्की, कोहराल, खाती, खनाल, खतिवडा, गौतम, घले, बराल, मल्ल, जोरी, लामिछाने, गुरुङ्ग, पन्त, ढुङ्गाना, राई, लुईटेल, भुपाल, महरा, दवाडी...

३. मिजार, जातिका थरहरु : - (सार्की, मालभुल, भुल)

अच्छामी	खड्गी	टोटलाङ्गी	देउला	नगरकोटी
एस के	गौरीपाल	ठडोर	दुलाल	पुरकोटी
कालो	गैरे	ठगुन्ना	दाउलाकोटी	परदी

कोतेहाल	गोतामे	ठराई	दावे	पीपलबोटे
कुल्चीयार	घिताङ्ग	तोसाली	देउलापानी	पाएली
काला	चर्मकार	तोलाङ्गो	दाहाल	पर्कोटी
कालामग्रनी	चुडाल	तोलाङ्गी	धुरुमग्राती	पुर्कोटी
खरिबोटे	चन्द्र	थापा	धौलाकोटी	बुरेल
खिलुङ्गो	छन्वेता	थाक	नेपाली	बौडेल
बस्याल	विसनेबैल काटी	मुर्दल	रम्तेल	
बौडेल	बस्याल	मोटे	रोका	
बाह्रमरे	भूल	मुहल	रोक्का	
बम्रेल	भियाल	मजावरी	रकौल	
बसेल	भियाल	मगर	रोकाया	
बडरेल	मजरकोटी	मरासिनी	रमेल	
बयालकोटी	मिजार	मालभुल	लमजेल	
बिसुन्खे	मयार	रामजाली		
बंग्रेल	मंग्राती	रुचाल		

मिजार जातिका गैरदलितसँग मिल्ने थरहरू

आचार्य, अधिकारी, कोइराला, नेपाल, राठाले, रिमाल, सिंह, खतिवडा, खड्की, गौतम, बुढाथोकी, सापकोटा, न्यौपाने, पौडेल, बोहोरा, बोगटी, थापा, थपलिया, उप्रेती, गिरी, दाहल, चन्द्र, लमसाल, ठगुना, देउलापाती, रामजाली, सत्याल, बस्याल, मरमसिनी, पहाडी, पुलामी, घिमिरे, बन्जाडे, रोक्काशाही, राठौर...

४. गन्धर्व जातिका थरहरू

गन्धर्व (गाइने)

कालाकौसी, कालोपौडेल, कालिचन, कालाशाह, गाइने, गान्धारी, गायक, गायन, जोगी, बैगार, मेघनाथ, भूपाल, भाट, सूर, तुर्की, बोगरी, सुरसमान, रसाइली, -(भूपाल, बिष्ट, बोगरी)

५. वादी जातिका थरहरू

कश्यप, केसरी, कालीयान, चन्द्र, छिलेल, छिलाल, छिन्चयाल, जोगी जुम्लेली, दास, दुमार्की, राना, वादी, भाँड, हुँडके घिताल, लेकाली, पहाडी, (राजयोग), शिह, वैश्य, नगर्ची, खाती, वसेल, गौतम, नेपाल, लेकाली, मगर, बाध्यकार, बाठा, नेपाली, छिनाल, बाहय, पौडेल, पोखरेल, सिमाल, हरिथंगा, खनौटे, बोरेसाहाँ ।

वादी जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू

कुमाल, खड्का, गहतराज, गोतामे, चन्द्र, बराल, रिजाल, खान, जोगी, श्रेष्ठ, निरौला, कोइराला, उपाध्याय, बोटे, खाती, ठाकुर, राना, साह, नेपाली, भाँक

६. कलर जातिका थरहरू

सरवरिया, विकाउ

७. ककैहिया जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू

राय

ककैहिया जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू
राय

८. कोरी जातिका थरहरू

कुरील, गौतम, भारती

कोरी जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू
गौतम, भारती

९. खटिक जातिका थरहरू

कोली, सोनकर

१०. खत्वे जातिका थरहरू (मडंल, खडग)

शर्मा, धानुक, बेल्दार

खत्वे जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू
शर्मा, धानुक, मडंल

११. चमार जातिका थरहरू (राम, मोची, हरीजन, रविदास)

रैदास, महारा

चमार जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू
महारा

१२. चिडियामार जातिका थरहरू

सरनेरीया, सरनरिया, करौरीया, यालव, नट, बखु
चिडियामार जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू
यादव

१३. डोम जातिका थरहरू (मरिक)

मल्लीक, मल्लि, महिल, गुसुराम
डोम जातिका गैर दलितसँग मिल्ने थरहरू
मल्लीक

१४. तत्मा जातिका थरहरू (ताँती, दास)

मण्डल, महारा, पात, बनौजिया

- तत्मा जातिका गैर दलितसँग मिलने थरहरु
मण्डल, महारा
१५. दुसाध जातिका थरहरु (पासवान, हजार)।
दुसाद, हजारी, पासवान
१६. धोबी जातिका थरहरु (रजक) हिन्दु,
पथिक, कनौजिया, आर्या, पत्थरकट्टा, मगता, माहुत, कुशवडिया, मंगी,
वाल्मीकि, शाकी, रमन, धावी, साफी, वैठो, निर्मलकार, रत्ना, बेठा,
मेहता, मधैया, आर्य, मधेसीया, दास, राजधोव, कनेजीया, धोवी, रमण,
राउत, माफी, धवल, सम्धी, एसर
धोबी जातिका लगैर दलितसँग मिलने थरहरु
चौधरी, महता, माफी
१७. पासी जातिका थरहरु
सूर्या, महतो, चौधरी, गौतम, तरसुहिया
पासी जातिका गैर दलितसँग मिलने थरहरु
महतो, चौधरी, गौतम
१८. बाँतर जातिका थरहरु
सरदार, माफी, धोकेवाल, राजवंशी, ढोकेवाज, माइती
बाँतर जातिका गैर दलितसँग मिलने थरहरु
राजवंशी
१९. मुसहर जातिका थरहरु
सदा, ऋषिदेव, हेमराम, भदरी, माफी, तिरुहुतिया, मधैया, ढोलबाजा,
कहरिया, रिखिकुल, तिरासक
२०. मेस्तर जातिका थरहरु (हलखोर)
राउत, मेहतर, जम्दार, मंगी
मेस्तर जातिका गैर दलितसँग मिलने थरहरु
राउत
२१. सरभङ्ग जातिका थरहरु (सरवरीया)
सरभोर, सरभङ्ग, धामी, बाँतर, नट
मधेशी मूलमा थप गर्नुपर्ने जातीहरु - पटवा, विल्टाउ, विन
(मुखिया) मलाह (सहनी), गाढीया ।
पहाडी समुदाय भित्रका दलित :

२२. पोडे (देउला, पूजारी, जलारी, जालन्धर)
२३. च्यामे (कुचिकार, च्यमखल)
२४. विटालु
२५. मगन्त

शिक्षा लिने, घर चलाउने, चिन्तन मननु गर्ने र अन्तिम समयको तयारी गर्ने
जीवनका यी चार मोडहरु सबैका अनिवार्य जीवनचर्या हुन् ।

२०५८ माघ २५ गतेको राजपत्रमा प्रकाशित जनजातिहरु

क्र.सं.	जनजाति	क्र.सं.	जनजाति
	हिमाली क्षेत्रका जनजाति		पहाडी जनजाति
१	बाह्रगाउँले	१	वनकरिया
२	भुटिया	२	बरामो
३	व्यासी	३	भुजेल/धर्ती
४	छैरोटन	४	चेपाङ
५	डोल्पो	५	छन्त्याल
६	लार्के	६	दुरा
७	ल्होमी (सिगसावा)	७	गुरुङ
८	ल्होपा	८	हायू
९	मार्फाली थकाली	९	ह्योल्मो
१०	मुगाली	१०	जिरेल
११	शोर्पा	११	कुशबाडिया
१२	सियार	१२	कुसुण्डा
१३	ताङ्बे	१३	लेप्चा
१४	थकाली	१४	लिम्बु
१५	थुदुम्	१५	मगर

१६	तीनगाउँले थकाली	१६	नेवार
१७	तोष्केगोला	१७	पहरी
१८	वालुङ	१८	फ्री
	तराईका जनजाति	१९	राई
१९	धानुक	२०	सुनुवार
२०	धिमाल	२१	सुरेल
२१	गनगाई	२२	तामाङ
२२	भाँगड	२३	थामी
२३	किसान	२४	याक्खा
२४	मेचे		भित्रीमधेशका जनजाति
२५	राजवंशी(कोचे)	१	बोटे
२६	सतार/सन्थाल	२	दनुवार
२७	ताजपुरिया	३	दराई
२८	थारु	४	कुमाल
		५	माभी
		६	राजी
		७	राउटे

शिक्षा नियमावली, २०५९

अनुसूची- ३

(नियम ४ संग सम्बन्धित)

विद्यालय खोल्नको लागि चाहिने पूर्वाधारहरु

- (क) कक्षा कोठाहरु सामान्यतया नौ फिट उचाई र घाम तथा पानीबाट बचाउ हुने किसिमको हुनु पर्ने,
- (ख) कक्षागत क्षेत्रफल पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक विद्यालयको हकमा प्रति विद्यार्थी ०.७५ वर्ग मिटर तथा निम्न माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालयको हकमा १.०० वर्ग मिटर भन्दा कम हुन नहुने,
- (ग) अध्यापन गराइने कक्षा कोठामा हावाको प्रवाह, प्रकाशको अवस्थाको साथै स्वस्थ हुनु पर्ने,
- (घ) कक्षा कोठामा विद्यार्थी संख्याको आधारमा फर्निचरको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (ङ) यथेष्ट स्वस्थकर खानेपानीको प्रवन्ध गर्नु पर्ने,
- (च) पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा बाहेक अन्य विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग शौचालयको व्यवस्था हुनु पर्ने र प्रत्येक थप ५० जना विद्यार्थीको लागि एक कम्पार्टमेन्ट थप हुनु पर्ने,
- (छ) पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षक निर्देशिका सहितको १ विद्यार्थी बराबर कम्तीमा २ प्रतिका दरले पुस्तक उपलब्ध भएको पुस्तकालय हुनु पर्ने,

- (ज) शिक्षण क्रियाकलापको लागि आवश्यकीय शैक्षिक सामग्रीहरु जस्तै : कालोपाटी, नक्सा, ग्लोब, गणितीय सामग्री आदि हुनु पर्ने,
- (झ) सम्पूर्ण विद्यार्थीहरु एकैसाथ उभिन सक्ने कम्पाउण्ड हुनु पर्ने,
- (ञ) पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा घर बाहिरका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्न पुग्ने र अन्य विद्यालयका लागि भलिबल खेल्न मिल्नेसम्मको खेल मैदानको व्यवस्था र खेल सामग्री हुनु पर्ने,
- (ट) पाठ्यक्रम अनुसारको विज्ञान सामग्रीको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (ठ) सामुदायिक विद्यालयमा प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया देहाय बमोजिम र संस्थागत विद्यालयमा सामान्यतया प्रतिकक्षा न्यूनतम बाईस, अधिकतम चौवालिस र औसत ३३ विद्यार्थी हुनु पर्नेछ ।
- उपत्यका तराई क्षेत्रमा - ५० जना
  - पहाडी क्षेत्र - ४५ जना
  - हिमाली क्षेत्र - ४० जना
- (ड) सामुदायिक विद्यालयमा कम्तीमा देहाय बमोजिमको शिक्षकको व्यवस्था हुनु पर्ने :
- माध्यमिक तहको लागि - ५ जना
  - निम्न माध्यमिक तहको लागि - ४ जना
  - प्राथमिक तहको १-३ कक्षाको लागि - ३ जना
  - प्राथमिक तहको १-५ कक्षाको लागि - ५ जना
  - पूर्व प्राथमिक विद्यालयको लागि - २ जना
- तर संस्थागत विद्यालयमा कक्षा शिक्षक अनुपात न्यूनतम १:१.४ हुनु पर्नेछ ।
- (ढ) विद्यालयको स्थायी आय स्रोत हुनु पर्ने,
- (ण) विद्यालयमा प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था हुनु पर्ने,
- (त) आवासीय विद्यालयको लागि आवास भवन हुनु पर्ने,
- (थ) विद्यालयको हाता कम्पाउण्डले घेरिएको हुनु पर्ने,
- (द) भाडाको भवनमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने भए कम्तीमा पाँच वर्षको घर भाडा सम्बन्धी सम्झौता भएको हुनु पर्ने ।

आदरणीय वडाबासी महानुभावहरुमा

३ नं. वडा कार्यालय

हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

आफ्नो घर आँगन आफै सफा राखौं ।
कहिने फोहोर र नकहिने फोहोर छुट्याएर मात्र
फोहोर फाल्ने बानी बसालौं
आफूलाई मन नपर्ने फोहोर कसलाई मन पर्छ र ?
त्यसैले
जथाभावी फोहोर फालेको भेटीएमा,
फुटपाथ अवरोध र अतिक्रमण गरेमा,
उपभोग्य सामग्रीको गुणस्तर र मूल्यसूची नभएमा,
स्वीकृति नलिई व्यवसाय वा विज्ञापन गरेमा

कानून बमोजिम कडा कारवाही हुने ब्यहोरा जानकारी गराइन्छ ।

भूकम्प प्रतिरोधात्मक घर बनाऔं,
निर्माण सम्पन्न लिने गरौं ।

३ नं.वडा स्वास्थ्य कार्यान्वयन समिति (Ward Health Implementation Committee)

यस वडा नं. ३ का बासिन्दाहरुको स्वास्थ्य स्थितिमा सुधार ल्याउने हेतुले २०५७ सालमा तत्कालिन ललितपुर उप-महानगरपालिकाको सामुदायिक विकास शाखा तथा शहरी स्वास्थ्य कार्यक्रमको सहयोगमा ३ नं.वडा स्वास्थ्य कार्यान्वयन समिति (Ward Health Implementation Committee) को स्थापना भएको हो । यस समितिले गर्ने कार्यहरु गरिनेछन् ।

वडा कार्यान्वयन समितिले गर्ने कार्यहरु :

- १) Tole Health Promoter (T.H.P) हरुलाई परिचालन गर्ने ।
- २) विभिन्न राष्ट्रिय स्वास्थ्य कार्यक्रमहरु संचालन र सहयोग गर्ने
- ३) विभिन्न स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने ।
- ४) स्वास्थ्य तथा वातावरण सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम गर्ने ।
- ५) मातृ शिशु स्वास्थ्य केन्द्रको व्यवस्थापन र संचालन गर्ने ।
  - मातृ शिशु स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना २०६२ साल कार्तिक १९ गते धोविघाट, ठाडोढुङ्गामा भएको हो ।
- ६) पोषण शिक्षा ।

मातृ शिशु स्वास्थ्य केन्द्रमा पाइने सेवाहरु :

- १) गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य जाँच ।
- २) सुत्केरी महिलाको स्वास्थ्य जाँच ।
- ३) ५ वर्ष मुनिका बालबालिकालाई राष्ट्रिय स्तरमा उपलब्ध हुने सम्पूर्ण खोपहरु ।
- ५) परिवार नियोजनका अस्थायी साधनहरु वितरण तथा परामर्श सेवा ।
- ६) टोलबासिहरुलाई Blood Pressure जाँच ।

स्वास्थ्य सेवा केन्द्र खुल्ने समय :

हरेक आईतबार बिहान १० बजेदेखि १ बजेसम्म ।

**“अर्को बच्चाको रहर्भए आमा र बच्चाको स्वास्थ्यको लागि
कम्तिमा ३ वर्ष पखौं ।”**

पाँच बर्षे आवधिक योजना तर्जुमा सम्बन्धी सम्झौता

आज मिति २०७४/०५/३० गतेको दिन प्रथम पक्ष भनिने ललितपुर महानगरपालिका, वडा नं ३ को कार्यालय र दोस्रो पक्ष भनिने पिकासो कन्सल्टेण्ट प्रा.लि., ललितपुर बीच यस वडाको २०७४/७५ - २०७८/७९ पाँच बर्षे आवधिक योजना (FIVE YEAR PERIODIC PLAN) तर्जुमा गर्ने सम्बन्धि कार्य गर्नका लागि यो सम्झौता पत्रमा दुवै पक्षको हस्ताक्षर सम्पन्न गरी १/१ प्रति लियौं दियौं ।

सम्झौता शर्तहरु :

१. प्रथम पक्षलाई सम्झौता भएको मितिले २ महिना भित्र दोस्रो पक्षले कार्य सम्पन्न गरी बुझाउनु पर्नेछ ।
२. प्रथम पक्षले यो कार्य सम्पन्न गर्न दोस्रो पक्षलाई एकमुष्ट रु १,७५,००० (एक लाख पचहत्तर हजार रुपैया मात्र) मु.अ.कर बाहेक भुक्तानी गर्नेछ ।
३. दोस्रो पक्षले वडाको पाँच बर्षे आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने ।
  - क. वडाको आधार नक्शा तयार गर्ने ।

- ख. छलफल तथा सर्वेक्षणको आधारमा वडाको भौतिक, सामाजिक तथा आर्थिक विकासका समस्या तथा अवसरहरु सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने ।
- ग. वडाको भौतिक, सामाजिक तथा आर्थिक विकासका पूर्वाधार सम्बन्धमा योजना, कार्यक्रम तथा परियोजना पहिचान गर्ने ।
- घ. योजना, कार्यक्रम तथा परियोजनाको प्रारम्भिक इस्टिमेट तयार गर्ने ।
४. दोस्रो पक्षले उक्त कार्य गर्नको लागि विस्तृत स्थलगत रुपमा सर्वेक्षण गरी योजना तयार गर्नुपर्ने छ ।
५. प्रथम पक्षले उक्त क्षेत्रसंग सम्बन्धित अधिल्लो अध्ययन प्रतिवेदन भएमा सो प्रतिवेदनहरु उपलब्ध गराउनेछ ।
६. दोस्रो पक्षले अन्तिम प्रतिवेदन बुझाउनु भन्दा अगाडि वडामा सो सम्बन्धी छलफल गरी योजना प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ । उक्त प्रतिवेदनमा प्रथम पक्षले आवश्यक राय सुझाव दिन सक्नेछ र सोमा राय सुझाव भए थप गरि अन्तिम प्रतिवेदन दिनु पर्नेछ ।

“सुरक्षित मातृत्व हामी सबैको दायित्व”

७. भुक्तानी प्रक्रिया:

- क. सम्भौता भएको १ हप्ता भित्र दोस्रो पक्षले बुझाएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन (Inception Report) बुझाए पश्चात् प्रथम पक्षले ३० प्रतिशत भुक्तानी उपलब्ध गराउने छ ।
- ख. सम्भौता पश्चात् ६ हप्ता भित्र दोस्रो पक्षले मस्यौदा प्रतिवेदन बुझाएर प्रस्तुति गरे पश्चात् ४० प्रतिशत रकम भुक्तानी गरिनेछ ।
- ग. अन्तिम प्रतिवेदन बुझाए पश्चात् बाँकी ३० प्रतिशत रकम भुक्तानी गरिनेछ ।

स्वास्थ्य जाँच सम्बन्धी सम्भौता

लिखितम ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका वडा नं.३ कार्यालय (यस पछि प्रथम पक्ष भनिएको) र ललितपुर महानगरपालिका वडा नं.१२ हौगल स्थित सम्भना ल्याबोरेटरी क्लिनिक प्रा.लि.(यस पछि दोस्रो पक्ष भनिएको) आगे प्रथम र दोस्रो पक्ष दुबै पक्षको सहमतीमा देहाय बमोजिमका सर्तहरुका आधारमा वडा वासीहरुको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखि रगत, दिशा, पिसाब र अन्य जाँच गर्नको लागि यो सम्भौता-पत्रमा दस्तखत गरी एक एक प्रति बुझि लियौं दियौं ।

तपशील

- १) सामाजिक सुरक्षा भत्ता (रातो कार्ड) पाउनेलाई ५०% (प्रतिशत) छुटको व्यवस्था गरिने छ ।
- २) ३ नं.वडामा स्थायी बसोबास भएकाहरुको लागि ४०% (प्रतिशत) छुट व्यवस्था गरिने छ ।
- ३) दोस्रो पक्षले संकलक व्यक्ति पठाउनु पर्ने छ । प्रथम पक्षले संकलकलाई सुबिधा वापत मासिक रु.६,०००/- (छ हजार मात्र) दिनु पर्ने छ ।
- ४) दोस्रो पक्षले प्रयोग गर्ने प्रिस्केप्सनमा प्रथम पक्षको कार्यालयको छाप

महानगरपालिकाको तर्फ (प्रथम पक्ष) बाट संस्थाको तर्फ (दोस्रो पक्ष) बाट

..... सहि ..... सहि

नाम : श्रीगोपाल महर्जन
वडा अध्यक्ष

नाम : योगेश पूर्ण श्रेष्ठ
विशेषज्ञ

- हुने छ ।
- ५) संकलक ब्यक्ति प्रथम पक्षले व्यवस्था गरे पश्चात दोश्रो पक्षको ब्यक्ति स्वतः हट्ने छ ।
  - ६) परीक्षणको लागि आवश्यक सामानहरु दोश्रो पक्ष आफैले व्यवस्था गर्नु पर्ने छ ।
  - ७) यो सम्झौता २०७४ साल असोज १ गते देखि लागु भई जनप्रतिनिधिको १ (एक) अवधि सम्म कायम रहने छ ।
  - ८) माथि उल्लेखित बुँदाहरु मा फेर बदल गर्नु परेमा दुबै पक्षको सहमतिमा थपघट गरिने छ ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट

.....

श्री श्रीगोपाल महर्जन
३ नं.वडा अध्यक्ष
ललितपुर महानगरपालिका

दोश्रो पक्षको तर्फबाट

.....

श्री उर्दिप जोशी
कार्यकारी अध्यक्ष
सम्भुना ल्याबोरेटरी क्लिनिक

ईति सम्बत २०७४ साल भाद्र ३० गते रोज ६ शुभम्

घरधनी र घरबहालमा बस्ने ब्यक्ति बीच भएको बहाल सम्बन्धी सम्झौताको नमूना

लिखितम .....को नाती .....को छोरा .....बस्ने वर्ष.....को..... (यस पछि प्रथम पक्ष भनिएको) र .....को नाती .....को छोरा ..... जिल्ला ..... गा.पा./म.न.पा..... वडा नं. .... बस्ने ....., ना.प्र.नं. .... का श्री ..... (यस पछि दोश्रो पक्ष भनिएको) का बीच मिति ..... मा देहायका शर्तका अधिनमा रही घर बहालमा दिने लिने सम्बन्धमा मञ्जूर भई यो सम्झौता गरि एक एक प्रति आपसमा बुझि लियौं, दियौं :-

शर्तहरु

१. प्रथम पक्षको नाममा रहेको ..... गा.पा./न.पा., वडा नं. .... कि.नं. .... स्थित जग्गामा बनेको घर प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई बहालमा उपलब्ध गराउने ।
२. प्रथम पक्षको घर बहालमा लिए बापत दोश्रो पक्षले प्रथम पक्षलाई मासिक रु.....(अक्षरुपी .....) मात्र उपलब्ध गराउने ।

३. दोश्रो पक्षले प्रथम पक्षलाई सम्झौता बमोजिमको घरबहाल रकम बुझाउने
४. घरको सरसफाई, सूरक्षा र सामान्य मर्मत सुधार दोश्रो पक्षले गर्नु पर्ने र ठूलो मर्मत गर्नुपरेमा प्रथम पक्षले गर्नुपर्नेछ ।
५. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई पानी, बिजुली प्रयोग गर्न दिने र सो सुविधा उपयोग गरे बापत दोश्रो पक्षले आपसी सहमतिमा निर्धारण गरेको दरमा रकम प्रथम पक्षलाई बुझाउनुपर्नेछ ।
६. दोश्रो पक्षले फोहर संकलन बापतको शुल्क प्रथम पक्षलाई बुझाउनु पर्नेछ, बहालमा बस्ने आफैले तिर्नुपर्नेछ ।
७. बहाल दुबै पक्षको आपसि सहमतिमा बृद्धि हुनेछ तर २ वर्ष नाघे पछि निश्चित दरमा बृद्धि गर्न बाधा पर्नेछैन ।
८. सम्झौताको म्याद सकिनुअगावै दोश्रो पक्षले घर छाडी अन्यत्र जान चाहेमा ६० दिन अगावै प्रथम पक्षलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।
९. सम्झौताको म्याद सकिन अगावै प्रथम पक्षले घर खाली गर्न चाहेमा ६० दिन अगावै दोश्रो पक्षलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।
१०. प्रथम पक्षले सम्झौता विपरित आधारभूत सूविधा उपलब्ध नगराएमा वा दोश्रो पक्षले घरको हानी नोक्सानी हुने काम गरेमा, घरको सुरक्षा र वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्ने कुनै काम गरेमा जुनसुकै समयमा पनि सम्झौता रद्द हुनेछ ।

११. प्रथम तथा दोश्रो पक्षको आपसी समझदारीमा सम्झौताका बुँदाहरु थपघट हुन सक्नेछन् ।

१२ यो सम्झौता २०७... साल .....महिनाको .... गते देखि २०७... साल .....महिनाको .....गतेसम्मको लागि हुनेछ ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट

दोश्रो पक्षको तर्फबाट

नाम :

नाम :

सही

सही

साक्षी

साक्षी

इति संम्बत २०७... साल .....महिना .....गते रोज ..... शुभम्

सूचना

सूचना

सूचना

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २२८ भाग-१९ स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणालीको अधीनमा रही स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ परिच्छेद-३ नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारको दफा १२ मा वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा (२) (ग) विकास कार्यको ३३ बमोजिम प्रचलित कानूनको अधीनमा मालपोत तथा भूमि कर, ब्यवसाय कर, वहाल कर, विज्ञापन कर, सःशुल्क पार्किङ्ग, नयाँ ब्यवसाय दर्ता, सिफारिस दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर तथा अन्य करहरूको लेखाजोखा र संझलन गरी सम्बन्धित नगरपालिकामा प्रतिवेदन सहित रकम बुझाउने भनि कानूनी व्यवस्था गरिएकोले आ.व. २०७५/०७६ देखि अर्थात २०७५ साल श्रावण १ गतेदेखि सबै कर तथा शुल्क वडा कार्यालयमा बुझाई फरफारक लिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

“व्यक्तिगत घटनादर्ता घटना घटेको ३५ दिन भित्रै गरौं ।”

वडा भवनको नक्सा

सृष्टि - सेवा - समाधि

ललितपुर महानगरपालिका
३ नं. वडा कार्यालय
पुल्चोक, ललितपुर
३ नं. प्रदेश, नेपाल

वडा नं. ३ ल.पु.म.न.पा. भौगोलिक, शैक्षिक, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था, पर्यटकीय, धार्मिक तथा ऐतिहासिक सम्पदाहरूले भरिपूर्ण एवं महत्वपूर्ण स्थल हो, यसको जानकारीमूलक सूचनाहरू निम्नानुसार उल्लेख गरिएकोछ ।

१. भौगोलिक स्थिति :

(क) क्षेत्रफल:- यो वडाले ललितपुर महानगरपालिका को कुल भू-भाग ३६.१२ वर्ग कि.मि. मध्ये १.६७ वर्ग कि.मि. ओगटेको छ । यसरी महानगरपालिकाको क्षेत्रफल ०.६० % भू-भाग यस वडामा पर्दछ । यस अन्तर्गत पुरानो बस्ती र नयाँ बस्ती गरी दुई मिश्रित बस्तीहरू विद्यमान छन् ।

- (ख) सिमाना:- यस वडाको पूर्वमा वडा नं. २०, १० र ११, पश्चिममा वाग्मती नदी, उत्तरमा वडा नं. ११, १०, १ र २ र दक्षिणमा वडा नं. ४, २० र १३ पर्दछ।
- (ग) वडाको क्षेत्रफल:- १.६७ वर्ग कि.मि. मा फैलिएको छ।
- (घ) भू-भागको प्रयोग:- आवासीय घर कम्पाउण्ड ८५.०० %
 सडक १३.०० %
 खुल्ला चौर १.५० %
 कृषि योग्य भूमि ०.०० %
 ग्रीन बेल्ट ०.५० %
- (ङ) स्थायी जनसंख्या : ७१८२
 पुरुष : ३६७०
 महिला : ३५१२
- (च) संघ संस्था :
 १) "क" वर्ग बैंक - ६ वटा
 (क) राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक
 (ख) हिमालयन बैंक
 (ग) लक्ष्मी बैंक
 (घ) एभरेष्ट बैंक
 (ङ) इन्भेष्टमेन्ट बैंक
 (च) एनआईसि एसिया बैंक
 (छ) एनएमवि बैंक लिमिटेड
 २) बहुउद्देशीय सहकारी - ६ वटा
 ३) सहकारी संस्था - १५ वटा
 ४) फाईनान्स - १ वटा
- (छ) स्कूल :
 १) १० + २ कलेज - २ वटा
 (क) निस्ट कलेज
- (ख) नार्गाजुन कलेज अफ इन्फर्मेसन टेक्नोलोजी
 २) सरकारी स्कूल - २ वटा
 (क) मदन स्मारक हाईस्कूल
 (ख) श्रमिक बाल विज्ञान नि.मा.वि.
 ३) बोर्डिङ्ग स्कूल - ७ वटा
 ४) मन्टेश्वरी - १९ वटा
- (ज) हस्पिटल : ३ वटा
 १) सुमेरु सिटी हस्पिटल

- २) निदान हस्पिटल
 ३) मेघा हस्पिटल
 (झ) सरकारी कार्यालय : ३० वटा
 (ञ) गैर सरकारी कार्यालय : ५२ वटा
 १) UNDP
 २) ILO
 (ट) आमा समूह : ९ वटा
 (ठ) युवा क्लव : ५ वटा
 (ड) बाल क्लव : ३ वटा
 (ढ) टोल सुधार समिति : १५ वटा
 (ण) टोल विकास संघ : २ वटा
 (त) सपिङ्ग महल : ३ वटा
 १) भाटभटेनी सुपर मार्केट
 २) बिग मार्ट
 ३) लबिम महल
 (थ) होटल एण्ड क्याफे : ७५ वटा
 (द) पेट्रोल पम्प : साभा पेट्रोल पम्प
 (ध) हुलाक : जिल्ला हुलाक कार्यालय

(वडाबाट २०७४ मा लिएको तथ्याङ्क अनुसार)

आ. व. ०७४/०७५ मा सञ्चालन हुने वडास्तरिय योजनाहरु

विनियोजित कुल बजेट : ४०,००,०००

वडा नं. ३

सि.न	योजनाको नाम	स्थान	लागत रकम	प्रकृति
१	श्री श्रमिक बाल विज्ञान निमावि मर्मत	श्रमिक बाल विज्ञान	३,००,०००	मर्मत
२	धोवीघाट लामाचौरमा व्यायाम स्थल- २,५०,००० आवधिक योजना- २,००,०००	धोवीघाट	४,५०,०००	व्यायाम
३	वडा अध्यक्ष मूर्त संस्कृति अक्षय कोष	पुल्चोक	२,००,०००	संस्कृति संरक्षण
४	स्कूल सामग्री (प्रोजेक्टर)	श्रमिक बाल विज्ञान	१,००,०००	शिक्षा

५	सार्वजनिक शौचालय	ठाडोढुंगा	२,००,०००	वातावरण सुधार
६	Online Payment Software -१,००,००० सूचना पाटी-१,५०,०००	कार्यालय	२,५०,०००	सुशासन
८	अंग्रेजी प्रौढ शिक्षा	पुल्चोक	१,००,०००	महिला लक्षित
९	जनचेतना अभिमुखिकरण	पुल्चोक	१,००,०००	जनचेतना
१०	लामाचौरमा बार लगाउन	ठाडोढुङ्गा	२,००,०००	बालबालिका मैत्री
११	रजक पाटी ट्रेस हाल	धोवीघाट	१,००,०००	महिला समूह
१२	धोवीघाट धारा तल बाटो	धोवीघाट	१,५०,०००	वातावरण सुधार
१३	चोक चोकमा सि.सि. क्यामरा	वडा	१०,८५,०००	सुरक्षा
१४	सोलार बत्ती	वडा	२,५०,०००	सुरक्षा
१५	धोवीघाट बाटो मर्मत	धोवीघाट	१,००,०००	वातावरण सुधार
			३५,८५,०००	
	मर्मत		१,५०,०००	

ललितपुर महानगरपालिका

३ नं. वडा कार्यालय

पुल्चोक, ललितपुर

३ नं. प्रदेश, नेपाल।

शिर्षकगत महानगरपालिकाबाट ३ नं. वडाको आवधिक आय संकलन वितरण मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७४/१/३१ सम्मको

सि.नं.	शिर्षक नं.	आय शिर्षक	संकलित रकम	प्रस्तावित आय
१	१.१	स्थानीय कर	५,२४,१३,०४२.००	
२	१.१.१	मालपोत तथा भूमी कर	५,०२,७१२.००	
३	१.१.२	घर जग्गा कर	४,३७,०९,०१५.००	

४	१.१.३	बहाल कर	६०,९६,७५७.००	
५	१.१.५	व्यवसाय कर	२०,१३,३५८.००	
	१.१.९	विज्ञापन कर	९१,२००.००	
६	१.२	सेवा शुल्क	१७,९१,९७७.००	
७	१.२.१	सवारी पार्किङ शुल्क		
८	१.२.२	सफाई शुल्क	११,४१,३२०.००	
९	१.२.६	अचल सम्पत्ति मूल्याङ्कन सेवा शुल्क	१,४२,२९३.००	
१०	१.२.९	अन्य सेवा शुल्क (विद्युत, खानेपानी, घर, पाताल)	३८,०६४.००	
११	१.२.१०	बारुणयन्त्र व्यवस्थापन सेवा शुल्क	४,७०,३००.००	
१२	१.३	दस्तुर	१,२९,७५,३१३.९५	
१३	१.३.१	दर्ता तथा नवीकरण दस्तुर	२,०९,६८९.००	
१४	१.३.२	नक्सा पास दस्तुर	१,१९,४५,३७९.९५	
१५	१.३.३	सिफारिस तथा बक्सौनी दस्तुर	७,७६,७४५.००	
१६	१.३.४	नाता प्रमाणित	४३,५००.००	
१७	१.३.५	अन्य		
१८	१.४	विक्री		
१९	१.४.१	बोलपत्र फाराम विक्री	८,०००.००	
२०	१.४.२	नक्सा फाराम विक्री	४,४३,७००.००	
२१	१.४.३	अन्य फाराम विक्री	१,०३,९५०.००	
२२	१.७	अन्य आय	११,४६,१९३.४२	
२३	१.७.१	दण्ड जरिवाना	११,२१,४६३.४२	
२४	१.७.२	भाडा तथा		

		बहालबाट आय		
२५	१.७.७	अन्य विविध आय	२४,७३०.००	
२६	८.१.१	जनसहभागिता		
			६,८८,८२,१७६.३७	

**“स्वस्थ रहन तनाव रहित जीवन ब्यतित गरौं”
आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि सम्भावित योजनाहरु**

विनियोजित कुल बजेट :

सि.न.	योजनाको नाम	लागत रकम	प्रकृति
१	मदन स्मारक स्कूल	१,५०,०००	स्कूल
२	श्री श्रमिक बाल विज्ञान नि.मा.वि. मर्मत	१,५०,०००	स्कूल
३	ठाडोढुंगामा व्यायाम सामाग्री (बालबालिका र युवा)	२,५०,०००	बालबालिका
४	लामोचौरमा व्यायाम सामाग्री (बालबालिका र युवा)	२,५०,०००	बालबालिका
५	बृद्धहरुलाई घर घरमा स्वास्थ्य उपचार कार्यक्रम	२,००,०००	स्वास्थ्य

६	बृद्ध Day Care center	१,००,०००	बृद्ध
७	मूर्त संस्कृति सिकाउन	२,००,०००	संस्कृति
८	सार्वजनिक शौचालय	५,००,०००	शौचालय
९	जनचेतना अभिमुखिकरण	३,००,०००	सामाजिक
१०	चोक चोकमा DUST Bin	५,००,०००	सफाई
११	धोविघाटमा सोलार बत्ती	२,५०,०००	बत्ती
१२	महिला समूहको लागि रोजगारीमूलक कार्यक्रम	३,००,०००	महिला
१३	अपाङ्गलाई सामान	१,००,०००	अपाङ्ग
१४	ड्रोन खरिद गर्न	३,००,०००	रेखाङ्कन
१५	अपाङ्गमैत्री फुटपाथ	१०,००,०००	अपाङ्ग
१६	ब्रोडलिनक पछाडीको बोडर बाटोमा ब्लक छापने	२,००,०००	ब्लक छापने
१७	अनुभव आदन प्रदान	१,००,०००	सुशासन
१८	भूमिसखेल ओरालोको उत्तरतर्फको बाटोमा ढल	३,५०,०००	ढल
१९	ढुंगाखानीमा खानेपानी पाईप बिस्तार	३,००,०००	खानेपानी
२०	ईन्द्रायणी चौकी अगाडी ढलान	५,००,०००	बाटो
		६०,००,०००	

नगर स्तरीय योजनाहरु

सि.न.	योजनाको नाम	लागत रकम	प्रकृति
१	खड्गयोगिनी सत्तल जिर्णोद्धार	५०,००,०००	सम्पदा
२	श्रीमार्गमा बाटो कालोपत्र गर्ने	५०,००,०००	बाटो
३	श्रीदरबार टोलमा बाटो निर्माण	१०,००,०००	बाटो
४	पुरानो ज्ञानोदय अगाडी ढल	१५,००,०००	ढल
५	स्टुपाका उत्तर तर्फको पाटी मर्मत	१५,००,०००	सम्पदा

नक्सा पास बसोजिम घर निर्माण गरौं, अन्यथा निर्माण सम्पन्न नपाउन सक्छु

आ.व. २०७४/०७५ को श्वेतपत्रको सारांश

- १) वडा भवन निर्माण
- २) वडापत्र प्रकाशित गरी वितरण
- ३) तथ्याङ्क संकलन
- ४) सार्वजनिक शौचालय
- ५) खुल्ला व्यायाम गृह
- ६) वेबसाईट (अनलाईन सिफारिस) www.lmcityward3.com
email : lmcity.ward3@gmail.com
facebook : ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ३
- ७) आवधिक योजना
- ८) सम्झाना ल्याबोरेटरीमा ल्याब छुट
- ९) सामुदायिक र बोर्डिङ्ग स्कूल बीच शिक्षा आदान प्रदान

- १०) १७१ गोटा सोलार बत्ती
- ११) CC Camera
- १२) पुल्चोक घनाबस्तीमा सोलार बत्ती राख्ने
- १३) ७० वर्ष उमेर पुगेका वृद्ध वृद्धाहरुको लागि घर घरमा सिफारिस
- १४) सूचनामूलक पुस्तक प्रकाशित
- १५) जथाभावी पर्चा/पोष्टर/तुल/ब्यानर पोल तथा भित्ताहरुमा भुण्ड्याउन तथा टाँस्न नपाईने
- १६) स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १२ (२) (ग) को २१ र २२ लाई कार्यान्वयनमा ल्याउने प्रयास शुरु :
क) वडाक्षेत्र भित्रको बाटो घाटो चालु अवस्थामा राख्ने तथा राख्न सहयोग गर्ने ।
ख) वडाभित्रका सडक अधिकारक्षेत्रमा अवरोध र अतिक्रमण गर्न नदिने ।
- १७) जनचेतनामूलक कार्यक्रम
  - अंग्रेजी प्रौढ कक्षा
  - हाउस वाईरिङ्ग
  - एन्कर ट्रेनिङ्ग
  - फोहरमैला व्यवस्थापन
  - SEE र 12 सकेका विद्यार्थीहरु र अभिभावकको लागि Motivation Class

आ.व. २०७५/०७६ मा गरिने कार्य

- १) फोहोर संकलन (सहकारी मोडेल)
- २) शव बाहन संचालन
- ३) चोक चोकमा Dust Bin
- ४) सूचना पाटी राख्ने
- ५) वृद्ध वृद्धको लागि घर घरमा स्वास्थ्य सेवा
- ६) सडक बत्ती
- ७) वृद्ध Day Care Center
- ८) पुरातात्विक सम्पदाहरुको ईचिङ्ग बोर्ड राख्ने
- ९) ई-लाईब्रेरी
- १०) बगैचाको 3D

- ११) सार्वजनिक जग्गा संरक्षण
- १२) अवकाश प्राप्त ब्यक्तित्वहरुको ज्ञान र सीपको अनुशरण कक्षा
- १३) ड्रोण संचालन
- १४) अपाङ्गमैत्री फुटपाथ

**“समृद्ध समाज र सुखी जीवनको लागि सफाई अभियान ।”
२०७४ जेष्ठ १२ गतेदेखि २०७५ जेष्ठ ११ गतेसम्मको**

श्वेतपत्र

१. **तथ्याङ्क संकलन :**
स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ मा वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा २ (ख) मा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षणको ब्यवस्था भएकोले सो अनुसार रु. ३०,०००/- खर्च गरी तथ्याङ्क संकलन गरिएको ब्यहोरा जानकारी गराउँछौं, सोलाई हरेक आर्थिक वर्षमा अद्यावधिक गरिनेछ ।
२. **वडाबाट प्रकाशित गरी घरदैलोमा नागरिक वडापत्र बितरण :**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १३ मा वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा २ (ङ) मा सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने अधिकार उल्लेख भएकोले वडाबासिहरुबाट वडामा सिफारिस लिन आउँदा के कसरी आउनु पर्छ भन्ने जानकारी गराउनको लागि वडापत्र जारी गरी घरदैलोमा वडापत्र बितरण गरिएको ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं, सो छपाई गर्नको लागि रु. ३५,०००/- खर्च भएको छ ।

३. **सोलार बत्ती :**
वडाबासिहरुको शान्ति सुरक्षा र सुविधाको लागि नेपाल सरकारको तर्फबाट सार्वजनिक सडक सोलार बत्ती कार्यक्रम संचालनमा उपभोक्ताको तर्फबाट एउटा बत्तीको लागि रु. १५,०००/- जनसहभागिता राख्ने गरी आएको नगरपालिकाको कार्यक्रममा यस वडाबाट १७१ थान सोलार बत्ती जडान गर्न जनसहभागिता उठाई राख्ने काम गरियो ।
४. **Online सिफारिस र ईमेल :**
  - क) Website www.lmcityward3.com
  - ख) email : lmcity.ward3@gmail.com
  - ग) ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ३ फेसबुक

३ नं. वडा कार्यालयलाई सूचनामुखी र जानकारीमूलक गराई चुस्तदुरुस्त, छरितो सेवामुखी र गुनासोमूलक बनाउनको लागि वडाको अनलाईन सिफारिस हुने गरी वेब साईड, ईमेल र ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ३ फेसबुक निर्माण गरी राखिएको ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं ।

५. **वडा भवन - अपाङ्गमैत्री/भुकम्प प्रतिरोधात्मक भवन**
धेरै वर्ष अगाडि देखि ३ नं. वडा कार्यालय, पुल्चोक लाछी स्थित कृष्ण मन्दिरको पाटीको पहिलो तल्लामा रहदै आएको सबै वडाबासिहरुलाई विदितै छ । समय परिस्थिति र वडाको विकास क्रमानुसार एउटा कोठा सानो भएकोले आ.व.२०५५/०५६ देखिनै खाका कोर्दै बनाउने प्रयास गर्दै आईरहेकोमा छरछिमेकबाट आएको समस्यालाई चिदै यस आ.व. २०७४/०७५ मा चुनदेवी मन्दिरसंगै एक अपाङ्गमैत्री/भुकम्प प्रतिरोधात्मक वडा भवन बनाईएको ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं ।
६. **पुल्चोक लाछीमा रहेको पुरानो वडा कार्यालय (कृष्ण मन्दिर पाटी) भवन पुनः निर्माण**

२०७२ साल वैशाख १२ गतेको महाभूकम्पबाट हाम्रो ३ नं. वडा कार्यालय पनि बचन सकेन, भत्केको चाहि होईन तर हिड्दा पाटी नै हल्लिने कारणले गर्दा पुनः निर्माण तर्फ लाग्दा रकमको अभावले गर्दा पाटीको फ्रेम स्ट्रक्चर निर्माण गर्न सक्यौं तर पूर्ण गर्न प्रयासरत छौं ।

७. **ई-लाईब्रेरी संचालनको लागि कम्प्युटरको ब्यवस्था**

३ नं. वडामा बालबालिकाहरुको लागि समयसापेक्ष परिवर्तननुसार ई-लाईब्रेरी संचालनको लागि आ.व. २०७४/०७५ को बजेटबाट कम्प्युटरका सामानहरुको ब्यवस्था तत्कालिन उप-महानगरपालिकाबाट गरिदिएको छ भने अब पुल्चोक लाछीको पाटी पुनः निर्माण पश्चात सो ठाउँमा ई-लाईब्रेरी संचालन गरिने ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं ।

८. **वडा कार्यालय र सम्भ्रना ल्याबोरेटरीसंग सम्भ्रौता :**

सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेको लागि ५० प्रतिशत छुट र ३ नं. वडा बासिन्दाको लागि ४० प्रतिशत छुटको ब्यवस्था हुने गरी रगत, दिसा, पिसाव र अन्य प्रयोगशाला जाँचमा सो छुटको ब्यवस्थाको सम्भ्रौता गरिएको छ, सो जाँचमा सहभागी हुन सबै वडाबासिहरुमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

९. **आवधिक योजना निर्माणको लागि सम्भ्रौता :**

वडाबाट संचालन गरिने योजनाहरु स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १३ मा वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा २ को (क), (ख), (ग) र (घ) मा दिईएका अधिकारलाई प्रयोग गरी वडा समितिबाट क्षमता विकाससम्बन्धी आयोजना, सामाजिक परिचालन, पूँजिगत लगानीका क्षेत्रका कार्यक्रम वा आयोजना, प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु र लक्षित समूह (महिला, बालबालिका, अतिविपन्न र पिछडिएका समुदायहरु) को छुट्टाछुट्टै आयोजना लगानी सुची योजनाहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दा क्रमागत आयोजनामध्ये आवश्यकताको आधारमा निष्पक्षता र यथार्थतानुसार संचालनको लागि आवधिक योजना बनाई क्रमागत रुपमा योजना संचालन गर्न वडा बजेटबाट वडा स्तरीय आवधिक योजना बनाएको ब्यहोरा जानकारी गर्दछु ।

१०. **श्रमिक बाल विज्ञान नि.मा.वि. स्कूलको लागि प्रोजेक्टर वितरण**

३ नं. वडाभित्र दुईवटा सामुदायिक स्कूल रहेको छ । उक्त सामुदायिक स्कूलमा गुणस्तरिय शिक्षा अध्यापनको लागि एक प्रोजेक्टर वडाको बजेटबाट प्रदान गरिएकोछ । सोबाट विद्यार्थीहरुले Visual अध्ययन गर्न पाउने छन् ।

११. **ठाडोढुङ्गामा सार्वजनिक शौचालय निर्माण**

वडाभित्र हिड्ने वटुवाहरुको लागि कहिकतै पनि सार्वजनिक शौचालयहरु नभएको र ठूलो समस्याको रुपमा रहेकोले पहिलो प्रयासको रुपमा ठाडोढुङ्गामा वडा स्तरीय योजनाबाट महिला र पुरुषको लागि हुँदाहुँदै सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरी संचालन गर्ने जानकारी गराउँदछौं ।

१२. **खुल्ला ब्यायाम स्थल निर्माण**

बालबालिका तथा युवाहरुलाई मध्यनजर राखि वडा स्तरीय योजनाबाट सार्वजनिक चौरहरुमा खुल्ला ब्यायाम गर्ने सामानहरु राखि ब्यायाम स्थल बनाउने ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं ।

१३. **मुर्त संस्कृति संरक्षणको लागि सामान खरिद गरी दिएको**

३ नं. वडाको पुरानो बस्ती पुल्चोकमा रहेका महर्जनहरुको धिमै बाजा, बासुरी, खिं, भुज्या, धोलक जस्ता आफ्नै मौलिक बाद्यवादनलाई मर्मत सम्भार तथा नयाँ खरिदको ब्यवस्था गरी दिएकाछौं ।

१४. **अंग्रेजी प्रौढ शिक्षा कार्यक्रम**

वडाभित्र रहेका दाजुभाई दिदी बहिनीहरुका छोरा छोरी विदेशमा रही आएकाहरुसंग सम्पर्क गर्न मोबाईल चलाई सम्पर्क गर्नसम्म पनि नसक्ने भएकोले अंग्रेजी अक्षर सिक्ने छोरा छोरीहरुसंग सम्पर्क गर्न सिकोस भनि वडा बजेटबाट अंग्रेजी प्रौढ शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरेका छौं ।

१५. **महिला समुहका महिलाहरुलाई हाउस वायरिङ्ग ट्रेनिङ्ग**

घरमा विजुली सम्बन्धी सानातिना कामहरु आफैले बनाउन सिकियोस् भन्ने हेतुले महिलाहरुको माग बमोजिम वडा बजेटबाट हाउस वायरिङ्ग ट्रेनिङ्ग दिने गरेका छौं ।

१६. **चोक चोकमा सि.सि.क्यामरा राख्ने**

वडामा वडाबासिहरुको सुरक्षाको लागि वडाभित्र रहेका चोक चोकमा सि.सि.क्यामरा वडा बजेटबाट राख्ने गरेको कुरा जानकारी गराउँदछौं

१७. **पुल्चोक पुरानो बस्तीमा सोलार सार्वजनिक बत्ती**

वडा बजेटबाट पुल्चोक पुरानो बस्तीमा बत्तीको समस्या भएकोले सोलार सार्वजनिक बत्ती राखिने काम भएको छ ।

१८. **लामाचौरमा बार लगाउने**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १३ मा वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा २ (ख) को (३) अनुसार खुल्ला क्षेत्र संरक्षण गर्ने कार्य वडा बजेटबाट गरिएको छ ।

१९. **रजक पाटी ट्रेस राख्ने काम**

धोविघाटमा रजक सेवा समूहको पाटी माथि रजक आमा समूह संचालनको लागि वडा बजेटबाट जस्ता पाता राखि तल्ला थप्ने काम भएको छ ।

२०. धोविघाट धारा तल बाटो ढलान
पहिले धलान गरेको बाटो मर्मतको लागि वडा बजेटबाट रकम विनियोजन गरी बनाउने काम गरिएकोछ ।
२१. पल्लो धोविघाटको चौरमा रहेको मंगाल मर्मत
पल्लो धोविघाटको पहिलेदेखि संचालनमा रहेको पुरानो ढलको चौरमा रहेको ढलमा मंगाल विग्रेकोले मर्मत शिर्षकबाट मर्मत गरिने छ ।
२२. हासापोटा गणेश मन्दिर ऐतिहासिक रुपमा निर्माण
३ नं. वडाको ऐतिहासिक सम्पदाको रुपमा रहेको हासापोटा गणेश मन्दिर अगाडि पाटी निर्माण कार्य सम्पदा बजेटबाट प्रारम्भ भएकोछ ।
२३. बौद्ध विहारको जग्गामा पर्खाल निर्माण
२४. सिहिटीमा ब्लक छान्ने
२५. धोविघाटमा ढल निर्माण :
क) न्युकोलोनीमा ढल
ख) दुङ्गाखानीमा ढल
२६. श्रीमार्गमा ढल निर्माण
२७. खड्गयोगिनी सत्तल जिर्णोद्धार
२८. जनचेतना कार्यक्रम

त्यसैले, जथाभावी फोहोर नफाली सहयोग गर्नु होला । फोहोर छुट्याएर मात्र समयमा फाल्ने बानी बसालौं । वडा हाम्रो हो । सफा सुगन्ध हाम्रो चाहना हो । सधैं सफा राख्ने हाम्रो कर्तव्य हो । यो हाम्रो अभियानमा हातेमालो गरौं, हाम्रो थप फोहोर संकलन कार्यक्रमलाई उर्जा प्रदान गरौं ।

आदरणीय वडाबासिहरु,

नक्सपास बमोजिम घर निर्माण गरी निर्माण सम्पन्न प्रमाण-पत्र लिने गरौं । आफूले तिर्नु पर्ने कर र शुल्क समयमै तिरोँ । वडा सधैं सफा राखौं, जथाभावी फोहोर नफालौं । फालेको देखिएमा वा समातिएमा कानून बमोजिम कारवाही हुनुकासाथै वडाबाट पाउने सेवाबाट बन्चित गराउने ब्यहोरा जानकारी गराउँदछौं ।

साथै, वडा क्षेत्रभित्रका पोलहरु तथा सडक किनाराका पर्खाललगायत सबै सार्वजनिक स्थानहरुमा कुनै पनि ब्यापार/ब्यवसायको प्रचार प्रसार गर्ने उद्देश्यले टाँस्ने र भुण्ड्याउने कार्यलाई पूर्ण रुपमा निषेध गरिएको हुनाले सार्वजनिक स्थानहरुमा तुल/ब्यानर/पर्चा/पम्पलेट/पोष्टर टाँसेर शहरी सुन्दरतालाई कुरूप बनाउनु हुने छैन भनि पूर्ण विश्वास लिएकाछौं ।

यस्ता कार्य कानून प्रतिकुल भएकोले यस्तो कार्य नगर्न/नगराउनु अनुरोध गर्दछु । यदि यस सूचनालाई अटेर गरी प्रचार प्रसार वा भुण्ड्याइएको पाईएमा फोहोरमैला ब्यवस्थापन ऐन, २०६८ तथा नियमावली २०७० बमोजिम एक लाख रुपैयाँ सम्म जरिवाना वा ३ महिना सम्म जेल सजाय वा दुबै सजाय हुने ब्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध गर्दछु ।

.....
श्रीगोपाल महर्जन
३ नं. वडा अध्यक्ष

सधैं नेपाली उत्पादनको प्रयोग गरौं ।

अब्राहम लिङ्कनले आफ्नो छोरा पढ्ने
विद्यालयका प्रधानाध्यापकलाई लेखेको चिठी
मेरो छोराले के सिक्ने

-ट्वाइट हाउस, वासिङ्टन

श्रीमान् प्रधानाध्यापक,

मेरो छोराले सबै मानिस एकै किसिमका हुँदैनन् भन्ने कुरा सिक्ने । समाजमा दुष्ट मानिस छन् र सज्जन पनि छन्, स्वार्थी राजनीतिज्ञ पनि छन् भने समर्पित निष्ठावान नेता पनि छन् । त्यस्तै शत्रु पनि छन् अनि मित्र पनि छन् ।

“मैले तिर्नु पर्ने सबै कर तिरे हजुरले नि ?”

ललितपुर महानगरपालिका कार्यालय

३ नं. वडा कार्यालय

वडाबासीहरु समक्ष सहयोगको अपेक्षा राख्दछु ।

५ ५ ५ ५ ५

सबैले भन्छन् जानियो भने फोहोर मोहोर हुन्छ रे ! कुहिने फोहोर घरैमा मल बनाई बोट बिरुवामा राख्ने बानी बसालौं । प्लाष्टिक, कागज र लत्ता कपडा बेच्ने गरौं । बाँकी नकुहिने फोहोर मात्र फोहोर संकलकलाई दिनु होला । आफ्नो घर आँगनमा मन नपर्ने फोहोर अरु कसलाई मनपर्छ र ?

यो कुरा बुझाउन त समय लाग्ला नै । तैपनि उसलाई परिश्रम गरी कमाएको एक डलर सिउँतैमा पाएको पाँच डलरभन्दा बढी मूल्यवान हुन्छ भन्ने कुरा बताइदिनुहोस् । उसले विजय र पराजय भनेको के हो, राम्ररी बुझोस् । त्यस्तै ईर्ष्याले युक्त भएको हाँसोको भित्री मर्म बुझोस् । उसलाई आकाशमा उडिरहेका तराहरु, घमाइलो दिनमा भुम्भुनाइरहेका माहुरीहरु र पहाडी काखमा फुलेका फूलहरुको शाश्वत रहस्य बुझ्न केही समय दिनुहोस् ।

मेरो छोरो जतातिर हुल छ, त्यतैतिर लाग्ने प्रवृत्तिको नहोस् । सुनेको कुरालाई राम्ररी छुट्याउन सक्ने होओस् । दुःख र कष्टमय अवस्थामा पनि प्रफुल्ल रहन सक्ने होओस् । उसलाई कहिले काहीँ आँखाबाट आँसु भर्नु लाजमर्दो कुरो होइन भनिदिनुहोस् । ऊ आफ्नो बाहुबल बुद्धि र सामर्थ्यमा विश्वास गरोस् । यदि उद्देश्य उपयुक्त र सही छ भने जस्तोसुकै विरोध भए पनि जीउज्यानले लागिपरोस् । ऊ भित्र सत्य र न्याय प्राप्तिका लागि सङ्घर्ष गर्न साहस र दृढशक्तिको विकास गरिदिनुहोस् । ऊसँग नम्र व्यवहार त गर्नुहोस् तर उसले टाउकामा टेक्ने गरी चाहिँ होइन । सम्झनुहोस्, आगोको लप्काबाटै फलाम खारिन्छ । ऊ भित्र साहस र सधैँ केही गरौँ भन्ने भावना भइरहोस् । मेरो छोरो स्वयम् निर्भीक, साहसी र उत्साही बन्न प्रेरित भइरहोस् अनि मात्र ऊ मानवताप्रति नरम र आस्थावान हुन सक्छ ।

धन्यवाद

धूम्रपान र मध्यपान आजैबाट त्यागौँ ।

यी १३ उपाए अपनाउनु होस, जसले क्यान्सर हुँदैन ।

विश्व क्यान्सर अनुसन्धान कोषले क्यान्सरबाट जोगिन सन्तुलित आहार सम्बन्धी सुझाव दिएकोछ । जसको अनुसरण गरेमा ३० प्रतिशत क्यान्सरको खतराबाट जोगिन सकिन्छ । खानामा मन पर्ने एक वा केही पदार्थको छनौटभन्दा पनि विभिन्न खाद्यपदार्थ मिलाएर खानेतर्फ ध्यान पुऱ्याउनुपर्छ । सन्तुलित खाना र सक्रिय जीवनशैलीद्वारा ३० देखि ७० पैतिशत क्यान्सरको खतराबाट जोगिन सकिन्छ ।

१. वनस्पति स्रोतमा आधारित खाना ताजा हरियो सागपात, फलफूल र गोडागुडी खाने ।
२. मोटोपन घटाउन सन्तुलित खाना र शारीरिक क्रियाकलाप महत्वपूर्ण हुने हुँदा खाना र व्यायाममा ध्यान दिने ।
३. व्यवसाय वा काम शारीरिक परिश्रम गर्ने नभए कम्तिमा १ घण्टा दैनिक पैदल हिँड्ने र हप्तामा एक पटक थाक्ने खालको व्यायाम गर्ने ।
४. दिनमा कमसेकम ४ सयदेखि ८ सयग्राम वा सम्पूर्ण खानाको आधा वा आधाभन्दा बढी तरकारी र फलफूल नियमित खाने ।
५. दिनमा कमसेकम ६ सयदेखि ८ सयग्राम अन्न खाने र चिनी कम खाने ।
६. मद्यपान स्वास्थ्यका लागि हानिकारक भएको हुनाले मद्यपान नगर्ने तर मद्यपान गर्नुपर्ने परिस्थिति भएमा पुरुषहरुले दैनिक अधिकतम दुई पेग र महिलाहरुले दैनिक एक पेगभन्दा बढी नखाने ।
७. नियमित मासु खाने व्यक्तिले दैनिक ८० ग्रामभन्दा बढी नखाने र बोसो भएको मासु नखाने ।
८. घ्यु बोसो धेरै मात्रामा उपभोग नगर्ने र चिल्लो पदार्थका लागि वनस्पति तेलको प्रयोग गर्ने ।
९. सबै प्रकारका खानामा नुनको मात्रा कम गर्ने र नुन थपेर नखाने ।
१०. लामो समयदेखि उचित भण्डार नगरेमा वा राम्ररी सुकाएर नराखेमा ढुसी पर्ने सम्भावना रहने हुँदा ढुसी परेका खानेकुरा स्वास्थ्यका लागि हानिकारक हुने भएकाले यस्तो खाना नखाने ।
११. आगोमा डढाएको खानेकुरा जस्तो कि सेकुवा, पोलेको मासु, डढेको कुनै खाद्यपदार्थ आदि नखाने ।
१२. खाना भण्डार गर्दा, बनाउँदा वा अन्य अवस्थामा प्रयोग गरिने रासायनिक पदार्थ, औषधी, रंगको जथाभावी प्रयोग नगर्ने र उचित तापक्रम र स्थानमा मात्र खाद्यपदार्थ भण्डार गर्ने ।
१३. सुर्तीजन्य पदार्थको सेवनबाट कहिल्यै स्वस्थ जीवन प्राप्त हुन नसक्ने हुँदा यसबाट टाढा रहने ।

फोहोरमैलाको जनचेतना अभियान कार्यक्रमको लागि स्टीकरको नमूना

स्वास्थ्य प्रयोगशाला परिक्षण सहूलियत पत्रको नमूना

 ललितपुर महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय पुल्चोक, ललितपुर, ३ नं. प्रदेश, नेपाल ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र		तस्वीर
प.प.नं.:		
जान बर:		
वा.प.नं.:		
देजाना: किल्ला	गा.पा./क.न.पा.	
वडा	टोल गाउँ	उमेर
अलम्वर खुट तथा सुविधाहरु:	सार्वजनिक आवाजायत र स्वास्थ्य उपचारमा ४०% खुट परि/परिवारीको मान:	
नगरपालिकाको मान बर र फोन नं.:	प्रमाणित गर्ने अधिकारी	
वेगको मान:	दस्तावेज	
	नाम बर:	
	पद:	

 Lalitpur Metropolitancity Office Of Municipal Executive Pulchowk, Lalitpur, 3 No. Province, Nepal Senior Citizen Identity Card		Photo
S.N.		
Name		
Citizenship No.		
Address - District	Rural Mun./Metro.	
Ward No.	Tole	Age
Sex		
Available Services and Privileges : 50% Discount on Public Transport and Health Services		
Spouse's Name	Verifying Officer	
Name and Phone No. of Contact Person	Signature	
Name of Deasease	Name	
	Designation	

ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्रको नमूना

ललितपुर महानगरपालिका ३ नं. वडा कार्यालय पुल्चोक, ललितपुर, ३ नं. प्रदेश, नेपाल सहूलियत परिचय पत्र		फोटो
प.प.नं.:		
जान बर:		
वा.प.नं.:		
देजाना: किल्ला	गा.पा./क.न.पा.	
वडा	टोल गाउँ	उमेर
अलम्वर खुट तथा सुविधाहरु:	सार्वजनिक सुस्ता तथा पाउनेलाई ४०% खुट रथानी दाबातीको लागि ४०% खुट	
परि/परिवारीको मान:	कार्यालयको थाप	
किस्मिल: बूढा / विधवा / छत्रल महिला / अंग्रह	पद:	

नगरपालिकाको मान बर:	
फोन नं.:	
रकबतसुख	
रकबतसुख	
वेग तथा वेगको मान:	
नगरपालिकाको मान बर:	
प्रमाणित गर्ने अधिकारी	
दस्तावेज	
जान बर:	
पद:	
कार्यालय:	
३ नं. वडा कार्यालय व सञ्चालन रथानीकोट्टी गा. वि. नगरपालिका सहकारिता सहूलियत दस्तावेज, दिसा विसाय व अन्य स्वास्थ्य जीवनको लागि को काई प्रदान गरिएको छ ।	

५५ वर्ष पहिलेको पुलचोक स्तुपा

वि.सं. २०७५ को पुलचोक स्तुपा

आवश्यक टेलिफोन नम्बरहरु

क्र.सं.	विवरण	फोन नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर	५५२३०५१
२	ललितपुर महानगरपालिका, प्रमुख	५५५५५८४
	उप-प्रमुख	५५५५५८२
	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	५५२२५६३
	सामुदायिक महाशाखा	५५४९२६६
	वातावरण महाशाखा	५२०२७७८
	जुद्ध वारुण यन्त्र, पुल्चोक	५५२९९९९, ९०९
	शव-वाहन	५५२७००३
३	महानगरिय प्रहरी परिसर, ललितपुर	५५२९३५०
	प्रहरी प्रभाग, पुल्चोक	५५२२९५९
	प्रहरी प्रभाग, सानेपा	५५२९५४८
४	मालपोत कार्यालय, ललितपुर	५५३३९९५
५	नापी कार्यालय, ललितपुर	५५३३०८०
६	सडक डिभिजन कार्यालय, हरिहरभवन	५५२९२७८
७	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, ललितपुर	५५४७९९५
८	भूमिसुधार कार्यालय, ललितपुर	५५३३२९७
९	जिल्ला आयुक्तको कार्यालय, ललितपुर	५५२२०८९
१०	काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड, जावलाखेल	५५२७२६८
११	के.यु.के.एल., ढल व्यवस्थापन महाशाखा	४३३२८०८
१२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, पुल्चोक शाखा	५५२२०४३
१३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, लगनखेल शाखा	५००४३९२
१४	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, ललितपुर	५५४९३२०
१५	रक्त संचार केन्द्र	५५२७०३३
१६	नेवा देय् दबु	४२६७६०५
१७	आदिवासी जनजाति महासंघ	५५५५४५
१८	नेपाल टेलिकम, जावलाखेल	५०९०७२२

हाम्रो ईच्छा, सबैलाई शिक्षा ।

श्री ५ को सरकार
भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय
भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग
(जग्गा प्रशासन शाखा)

२९७५

प.स. ०६२।०६३।५८३

च.नं. २४७८

बबरमहल, काठमाडौं ।

मिति : ०६२।०।१७

विषय : बाटो कायम गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री प्रमुख ज्यू,
मालपोत कार्यालय,
सबै ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा ब्यक्ति विशेषक नाममा दर्ता रहेको जग्गा प्लटिङ्ग वा कित्ताकाट गरी बेच बिखन गर्दा सो जग्गामा आवत जावत गर्ने बाटोका लागि कित्ताकाट गरी बाटोको स्वामित्व ब्यक्तिहरुकै नाममा रहने गरी वा बाटोको लागि छुट्टै कित्ता कायम भए वा नभए पनि बाटो प्रयोग गर्न दिने शर्तनामाको घरायसी लिखतको आधारमा बाटो प्रयोग गर्ने गरेको बुझिएकोमा त्यसरी सार्वजनिक महत्वको बाटो प्रयोग गरिँदा जग्गाको भोग (भौतिक) को अवस्था र श्रेस्ता बीच एकातर्फ एकरूपता कायम भएको छैन भने अर्को तर्फ त्यस्तो बाटोको विषयमा विभिन्न समस्याका कारण समाजमा आपसी बैमनष्यता तथा भै-भगडा बढ्न गएको भन्ने जनगुनासो ब्यापक रुपमा रहेकोले प्रस्तुत विषयमा निम्न बमोजिम गर्ने भनी श्री ५ को सरकार (विभागीय मन्त्रीस्तर) बाट मिति २०६२।०।१३ मा निर्णय भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु गराउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

(क) उल्लेख भए बमोजिम हाल मालपोत कार्यालयहरुबाट प्लटिङ्ग वा कित्ताकाट गरी खरिद बिक्री हुने जग्गाको लिखत पारित गर्दा खरिद गर्ने ब्यक्तिले जनाएको सहमति अनुसार सो खरिद हुने जग्गामा जाने बाटोको लागि घरायसी शर्तनामाको लिखत

वा नीजि बाटो समेतको लिखत पारित गरी गराई जग्गाको खरिद विक्री गर्ने गरेकोमा अब उप्रान्त सो नगरी प्लटिङ्ग वा कित्ताकाट गरी विक्री गरिने जग्गाको लिखत पारित गर्दा सो खरिद विक्री हुने जग्गा (प्लट) मा आवत जावत गर्ने बाटोको ब्यहोरा लिखतमा नै उल्लेख गराई कित्ताकाट गरी सार्वजनिक बाटो कायम हुने गरी मात्र लिखत पारित गर्ने ।

(ख) यस अगाडि नक्सामा बाटो नदेखाई शर्तनामाको आधारमा जग्गामा बाटो खोली प्रयोग गरी आएको वा नक्सामा बाटोको कित्ताकाट गरी ब्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको नीजिबाटोलाई हाल सार्वजनिक प्रयोजनमा रहेको कारण सार्वजनिक कायम गरी पाउँ भनी कसैको सम्बन्धित मालपोत कार्यालयमा निवेदन पर्न आएमा मालपोत कार्यालयले सम्बन्धित ब्यक्ति बुझी जग्गाको यथार्थ स्थिति देखिने प्राविधिक प्रतिवेदन समेतको आधारमा ब्यक्तिको नाममा रहेको त्यस्तो बाटोको श्रेस्ता खारेज गरी सार्वजनिक बाटो कायम गर्ने भन्ने भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय (भूमि व्यवस्थापन शाखा) को च.नं. २१७५ मिति २०६२।१०।१४ को निर्देशन प्राप्त भएकोले यो पत्र प्राप्त हुनासाथ यसै निर्देशन बमोजिम गर्नु गराउनुहुन सोही निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

बोधार्थ :-

श्री भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय,
भूमि व्यवस्थापन शाखा :- उपरोक्त प्राप्त निर्देशानुसार परिपत्र गरिएको ब्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

.....
(तारानाथ सुवेदी)
निर्देशक

सबैभन्दा पहिले त तिमी आफूसँग इमान्दार बन ।

आफुमा परिवर्तन नभएसम्म तिमीले कहिल्यै पनि समाजलाई प्रभावित पार्न सक्दैनौ
- नेल्सन मण्डेला

